

Nr 385.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen angående fastställande av postverkets stat för driftkostnader år 1919 m. m.; given Stockholms slott den 29 april 1918.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen *dels* besluta, att § 3 mom. 4 i gällande avlöningsreglemente för tjänstemän vid postverket, skall, med tillämpning från 1919 års början, erhålla följande lydelse: »Har generalpostdirektören beviljats ledighet och vikarie för honom förordnats, beror på Kungl. Maj:ts prövning, huru stor del av arvodet skall avstås till vikarien.»;

dels ock godkänna det vid statsrådsprotokollet fogade förslaget till postverkets stat för driftkostnader för år 1919 samt bestämma postverkets anslag till driftkostnader för år 1919, förslagsvis, till 43,020,000 kronor, att utgå direkt av postmedlen.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott; och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Axel Schotte.

*Utdrag av protokollet över civilärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 29
april 1918.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena HELLNER,
Statsråden PETERSSON,
SCHOTTE,
PETRÉN,
NILSON,
LÖFGREN,
friherre PALMSTIERNA,
RYDÉN,
UNDÉN,
THORSSON.

Departementschefen, statsrådet Schotte anförde:

Den av Kungl. Maj:t och riksdagen fastställda staten för postverkets driftkostnader under år 1918 upptager följande slutsummor:

Avlöningar	kronor 14,702,500: —
Övergångsstaten	» 19,350: —
Pensioner	» 589,700: —
Postbefordran	» 7,477,500: —
Omkostnader	» 3,283,000: —
Oförutsedda utgifter	» 25,000: —
Avkortningar och restitutioner	» 17,050: —
Avsättning till förnyelsefond	» 335,900: —
Krigstidstillägg och krigstidshjälp	» 2,450,000: —

eller tillhopa kronor 28,900,000: —

I skrivelse den 24 september 1917 har generalpoststyrelsen avgivit förslag till **stat för driftkostnader för år 1919.**

Då jag nu går att redogöra för styrelsens förslag, har jag att först behandla

A. Avlöningar.

Beträffande anslagen till

1. Generalpoststyrelsen,

så äro i 1918 års stat upptagna följande anslagsbelopp:

Löner och tjänstgöringspenningar.....	kronor	474,000: —
Ortstillägg och hyresbidrag.....	»	30,000: —
Arvodet åt extra tjänstemän, vikariatsersättning m. m.	»	75,000: —
		<hr/>
	Summa kronor	579,000: —

I fråga om anslaget till

ordinarie löner och tjänstgöringspenningar

skulle detta för år 1919, enligt generalpoststyrelsens förslag, väsentligt ökas. Styrelsen har nämligen hemställt om inrättande av en hel del nya tjänster hos styrelsen: 1 byråchef, 1 aktuarie, 5 manliga förste postexpeditörer, 5 kvinnliga biträden, 3 förste postvaktmästare och 17 postvaktmästare. Därjämte har generalpoststyrelsen ifrågasatt ett särskilt arvode till generalpostdirektörens ställföreträdare samt förändrade avlöningsbestämmelser för vaktmästare hos styrelsen.

Den numera upphävida instruktionen för generalpoststyrelsen den 31 december 1902 innehöll föreskrift om att i generalpostdirektörens frånvaro skulle, därest Kungl. Maj:t icke annorlunda förordnade, den allmänna tillsynen över ärendenas gång inom styrelsen utövas av äldste tjänstgörande ledamoten. Ett stadgande av liknande innehåll är upptaget i nu gällande instruktion för generalpoststyrelsen den 31 december 1909 uti § 34, som innefattar föreskrifter rörande handläggning av ärenden i generalpostdirektörens frånvaro och lyder sålunda:

Ställföreträdare för generalpostdirektören.

»Mom. 1. I generalpostdirektörens frånvaro skall, därest Kungl. Maj:t icke annorlunda förordnar, den allmänna tillsynen över ärendenas gång inom styrelsen utövas av äldste tjänstgörande byråchefen, men de ärenden, i vilka generalpostdirektören eljest beslutar, avgöras av styrelsens ledamöter samfällt, därvid för avgörande erfordras, att, förutom den byråchef, till vilkens byrå ärendet hör, och, i förekommande fall, särskild föredragande, äro tillstädes vid handläggning av de i § 29 omnämnda ärenden minst två byråchefer samt vid behandling av övriga ärenden en byråchef.

Ärendena skola föredragas i vanlig ordning. I händelse av olika meningar och lika röstetal bland ledamöterna utfärdas styrelsens beslut i överensstämmelse med den byråchefs mening, till vars byrå ärendet hör, med åliggande för ledamot, som hyser skiljaktig åsikt, att låta anteckna densamma i protokoll. Protokollsutdrag över sådan skiljaktig mening i mål, som bör hos Kungl. Maj:t anmälas, bifogas den underdåniga skrivelsen i ämnet.

Mom. 2. Generalpostdirektören äger meddela de närmare bestämmelser, som kunna finnas erforderliga i fråga om den ordning, i vilken ledamöterna skola under hans frånvaro deltaga med varandra i ärendenas handläggning.

Mom. 3. Då generalpostdirektören är frånvarande, må icke, såvida ej Kungl. Maj:t för tillfället annorlunda förordnar,

lediga tjänster tillsättas annorledes än genom förordnande att dem tills vidare förrätta;

tjänsteman eller poststationsföreståndare på grund av begånget tjänstefel skiljas från sin anställning vid postverket, dock att däri ej inbegripes avstängning från tjänstgöring;

beslut fattas om öppnande av nya poststationer eller indragning av dylika postanstalter, därest ej åtgärder i sådant syfte påkallas vare sig av nya järnvägars eller järnvägsdelars upplåtande för allmän trafik eller av trafikens inställande eller inskränkning å redan befintliga järnvägar eller ock andra oförutsedda omständigheter göra det nödigt att vidtaga åtgärd av förenämnda slag;

eller sådana åtgärder vidtagas, som rubba eller förändra de grunder för postförvaltningen, vilka förut blivit inom styrelsen stadgade eller följda.»

Den enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 5 juli 1907 tillsatta kommissionen för avgivande av yttrande och förslag beträffande löne-reglering för generalpoststyrelsen m. m. anförde i sitt den 28 november 1907 till dåvarande statsrådet och chefen för civildepartementet avgivna betänkande, att det syntes kommissionen billigt, att någon särskild ersättning utginge till den av generalpoststyrelsens byråchefer, som under generalpostdirektörens frånvaro hade att närmast övervaka ärendenas gång inom generalpoststyrelsen. I detta ämne anförde kommissionen vidare (betänkandet sid. 49):

»Visserligen har kommissionen funnit sig icke böra ifrågasätta, att inom generalpoststyrelsen skulle, liksom vid statens järnvägar, anställas någon särskild sous-chef, men det torde icke kunna undvikas, att då generalpostdirektören icke själv är i tjänstgöring inom styrelsen, någon av byråcheferna måste hava en viss uppsikt över arbetets gång inom styrelsen och i samband därmed, såsom

chefens ställföreträdare, representera postverket gent emot allmänheten och de främmande postfunktionärer, som icke sällan för studieändamål eller eljest besöka huvudstaden. Kommissionen har därför funnit sig böra hemställa, att ett särskilt traktamente av 10 kronor för dag må tillerkännas den av generalpoststyrelsens byråchefer, som i generalpostdirektörens frånvaro utövar den allmänna tillsynen över ärendenas gång».

Enligt kommissionens förslag blev en bestämmelse om särskild ersättning till byråchef, som utövar den allmänna tillsynen över ärendenas gång, intagen i avlöningsreglementet för tjänstemän vid postverket den 27 augusti 1909. Detta stadgande har i oförändrad form övertlyttats till nu gällande, av Kungl. Maj:t den 20 juni 1913 fastställda avlöningsreglemente för tjänstemän vid postverket, där det återfinnes i § 3 mom. 4 och lyder:

»Har generalpostdirektören beviljats ledighet och vikarie för honom förordnats, beror på Kungl. Maj:ts prövning, huru stor del av arvodet skall avstås till vikarien.

Byråchef, som jämlikt gällande föreskrift utövar den allmänna tillsynen över ärendenas gång inom generalpoststyrelsen, då generalpostdirektören begagnar sig av semester eller är frånvarande på tjänsteresa, äger under tiden uppbära särskilt arvode av 10 kronor för dag».

Enligt avlöningsreglementets nu återgivna bestämmelser tillkommer sålunda den äldsta tjänstgörande byråchefen icke någon särskild ersättning i de fall, då generalpostdirektören åtnjuter annan ledighet än semester och särskild vikarie av Kungl. Maj:t för honom icke förordnats. Härvidlag är emellertid att märka, att sagde byråchefs åligganden uti nu ifrågavarande hänseende givetvis äro av samma vikt och omfattning, oavsett av vilken anledning generalpostdirektören icke själv utövar den tillsyn, varom nu är fråga.

Då vid sist anförda förhållanden en ändring av omförmälda ersättningsbestämmelser syntes önskvärd, har generalpoststyrelsen föreslagit en sådan lösning av denna fråga och i samband därmed stående förhållanden, att åt en och samma byråchef skulle uppdragas att företräda generalpostdirektören vid alla tillfällen, då denne vore frånvarande och annorlunda icke av Kungl. Maj:t förordnats, samt att nämnde byråchef såsom ersättning för detta särskilda bestyr finge uppbära ett på förhand bestämt årsarvode.

I detta sammanhang erinras om, huru motsvarande förhållande ordnats inom de övriga kommunikationsverken.

Enligt instruktionen för *järnvägsstyrelsen* m. m. den 19 november 1914 utgöres sagda styrelse av, bland andra,

en generaldirektör och chef för statens järnvägar samt två överdirektörer och souschefer vid statens järnvägar.

Beträffande överdirektörernas åligganden stadgas, att överdirektörerna äro generaldirektörens närmaste män samt hava att i sådan egenskap biträda generaldirektören vid utövningen av dennes ämbete. Såvitt ej annorlunda förordnas, är den i tjänsten främste av överdirektörerna ställföreträdare för generaldirektören, då denne åtnjuter tjänstledighet eller semester eller befinner sig på tjänsteresa eller eljest är förhindrad att utöva sitt ämbete eller någon av dess funktioner. Äro såväl generaldirektören som den i tjänsten främste överdirektören förhindrade, skall den andre överdirektören vara ställföreträdare för generaldirektören. Överdirektörerna hava att efter särskilt uppdrag av generaldirektören, jämväl då denne i övrigt förvaltar sitt ämbete, i stället för generaldirektören avgöra under viss tid viss grupp eller visst slag av ärenden eller alla till en eller flera byråer hörande ärenden.

De till järnvägsstyrelsens handläggning hörande ärendena med vissa angivna undantag avgöras av generaldirektören eller överdirektör efter föredragning av vederbörande tjänsteman i styrelsen, varjämte överdirektör bör, därest sådant lämpligen låter sig göra, vara närvarande vid föredragning inför generaldirektören av ärenden av större vikt och betydelse samt jämväl i övrigt, så ofta generaldirektören anser sådant erforderligt.

Överdirektör förordnas av Kungl. Maj:t efter förslag av generaldirektören för en tid av högst sex år, då sådant förordnande första gången meddelas, och för en tid av högst tre år, om förordnandet förnyas.

Enligt gällande avlöningsreglemente för tjänstemän vid statens järnvägar av den 30 juni 1916 utgå till en var av nämnda överdirektörer och souschefer arvoden av 12,000 kronor.

Enligt instruktionen för *telegrafstyrelsen* den 11 oktober 1907 förordnar Kungl. Maj:t efter förslag av generaldirektören för telegrafverket en byråchef hos styrelsen att i generaldirektörens frånvaro företräda honom. Dyligt förordnande meddelas för en tid av tre år.

Sistnämnda instruktion stadgar vidare, att generaldirektörens ställföreträdare, därest Kungl. Maj:t icke annorlunda förordnar, i generaldirektörens frånvaro inträder i utövningen av generaldirektörens åligganden; gällande dock vissa inskränkingar angående ärenden, varuti beslut må fattas under generaldirektörens frånvaro. Slutligen skall generaldirektörens ställföreträdare, även då han ej fungerar såsom sådan, i allmänhet närvara vid alla viktigare föredragningar av de övriga byråernas ärenden.

Den byråchef, som sålunda förordnas att vara generaldirektörens ställföreträdare, äger för detta uppdrag uppbära ett särskilt arvode, som för närvarande utgår med 1,000 kronor för år.

De skäl, som talat för anordningen att förordna en särskild ställföreträdare för generaldirektören och chefen för telegrafverket, hava av de enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 22 juni 1906 tillkallade kommitterade för avgivande av yttrande och förslag i fråga om förändrad organisation av telegrafstyrelsen m. m. i det av dem den 14 januari 1907 angivna betänkande (sid. 53) formulerats sålunda:

»Enligt gällande instruktion för telegrafstyrelsen få vissa viktigare ärenden icke avgöras utan att generaldirektören är närvarande. En dylik föreskrift är utan tvivel fullkomligt i sin ordning, då den, som bär ansvaret för verkets direktion i rätt riktning, även måste hava sin hand med i de ärenden, som kunna på densamma inverka. Men detta förutsätter också, att generaldirektörens stol aldrig får stå tom. Så är dock ej nu förhållandet, och det är denna anordning kommitterade ej finna väl stämma överens med vad vid en stor affärs skötsel kräves. Det kan ju ej undvikas, att generaldirektören stundom bortkallas vare sig för uppgifter, som det svenska telegrafverkets del i världstelegrafnätet ställer, eller för andra med hans ämbete följande plikter eller ock för njutande av någon vila i arbetet eller av tillfälligt sjukdomsfall och dylikt. Det är tydligt, att generaldirektören i sådana fall kan förbehålla sig, att vissa ärenden icke få utan hans hörande avgöras, men det är också nödvändigt, att andra mycket viktiga avgöranden skola kunna omedelbart komma till stånd. Så är det till exempel vid vissa omfattande inköp av dyrbar materiel med mycket växlande pris obetingat nödvändigt att kunna begagna en gynnsam konjunktur för inköpet. Och i allmänhet bör det av telegrafverket kunna fordras, att ett avgörande besked skall kunna lämnas vid förekommande förfrågningar oberoende av chefens tillfälliga frånvaro.

Kommitterade föreslå därför, att åt en av verkets byråchefer uppdrages att i generaldirektörens frånvaro företräda denne vid behandling av alla sådana ärenden, som han icke kunnat särskilt förbehålla sig, ävensom i övrigt utöva de sammanhållande och övervakande funktioner, som aldrig böra ligga nere. Denna generaldirektörens adjoint, som skall vara fullkomligt initierad i generaldirektörens uppfattning om verkets skötsel i stort sett, måste givetvis skaffa sig en fullständigare kännedom även om sådana telegrafverkets ärenden, som icke tillhöra hans egen beredning, och sålunda i allmänhet närvara vid alla viktigare föredragningar av de övriga byråernas ärenden.»

Med hänsyn till omfattningen av generalpoststyrelsens arbetsområde samt vikten och mängden av till dess handläggning hörande ärenden anser generalpoststyrelsen att — för säkerställandet av den nödvändiga kontinuiteten i styrelsens arbete och för åstadkommande av en fullt affärs-mässig skötsel av postverket såsom ett av statens största affärsdrivande verk — en anordning med på förhand utsedd ställföreträdare för generalpostdirektören, som vid förfall för denne fullgör vissa av hans åligganden, är önskvärd.

Ehuruval vissa skäl kunde tala för att inom generalpoststyrelsen borde finnas en souschef med befogenhet ungefärligen motsvarande överdirektörens vid statens järnvägar, har generalpoststyrelsen emellertid funnit sig åtminstone icke för närvarande böra föreslå sådan lösning av frågan, utan har i stället förordnat en anordning motsvarande vad som gäller inom telegrafstyrelsen.

Generalpoststyrelsen håller före, att de av telegrafkommitterade anförda skäl för förordnande av en ställföreträdare för generaldirektören

för telegrafverket äro fullt tillämpliga såsom motiv för en liknande anordning inom generalpoststyrelsen.

Poströrelsens alltjämt stegrade tillväxt och tillkomsten av nya rörelsegrenar med därav följande krav på organisationens anpassande efter förändrade förhållanden nödvändiggör i allt större utsträckning tjänsteresor av generalpostdirektören för utövande av den honom åliggande tillsynen att likformighet och samarbete äger rum mellan underlydande vid fullgörande av deras åligganden ävensom för att eljest undersöka förhållanden, som för postverket äro av vikt.

Vidare förekomma av förenämnda och andra anledningar i allt större utsträckning tjänsteresor av vederbörande byråchefer.

Det vore vid nu anförda förhållanden av stor fördel att, därest något viktigt ärende, som kräver skyndsam behandling, inkommer vid tillfälle, då generalpostdirektören eller till äventyrs såväl generalpostdirektören som den byråchef, till vars beredning ärendet hör, är frånvarande, detsamma kunde avgöras av en i förhållandena fullt initierad person.

Generalpoststyrelsen förutsätter nämligen, att, därest dess nu föreliggande förslag vinner Kungl. Maj:ts och riksdagens bifall, ställföreträdaren för generalpostdirektören skulle äga under hans frånvaro utöva den honom eljest tillkommande beslutanderätt med undantag för sådana ärenden, som finnas uppräknade i § 34 mom. 3 av gällande instruktion för generalpoststyrelsen, ävensom för ärenden, vilkas avgörande generalpostdirektören särskilt förbehållit sig och varmed utan olägenhet kan uppskjutas till generalpostdirektörens återkomst. Under denna förutsättning skulle de i sagda instruktion § 34 mom. 1 och 2 meddelade, här förut återgivna föreskrifter rörande handläggning av ärenden i generalpostdirektörens frånvaro bortfalla och ersättas med en bestämmelse, att under generalpostdirektörens frånvaro skulle, därest Kungl. Maj:t icke annorlunda förordnade, generalpostdirektörens ställföreträdare inträda i utövningen av generalpostdirektörens åligganden. För att hålla generalpostdirektörens ställföreträdare fullt förtrogen med de av generalpostdirektören tillämpade riktlinjer för postverkets skötsel ävensom med de verkets ärenden, som icke falla inom ställföreträdarens ordinarie verksamhetsområde, skulle vidare erfordras, att i instruktionen intoges föreskrift om att generalpostdirektörens ställföreträdare skulle, även då han ej fungerade i sagda egenskap, så vitt möjligt närvara vid alla viktigare föredragningar av de övriga byråernas ärenden.

Generalpostdirektörens ställföreträdare syntes lämpligen böra, efter

förslag av generalpostdirektören, av Kungl. Maj:t förordnas för tidsperiod av tre år.

Vidkommande den särskilda ersättning, som kunde anses böra utgå åt en ställföreträdare för generalpostdirektören, har generalpoststyrelsen meddelat, att med stöd av nu gällande bestämmelser till vederbörande byråchefer utbetalas under åren 1910—1916 i medeltal något över 1,000 kronor för år. Därest i enlighet med generalpoststyrelsens förevarande förslag en generalpostdirektörens ställföreträdare skulle komma att förordnas, håller generalpoststyrelsen före, att till denna borde — i motsvarighet till förhållandena inom telegrafstyrelsen — utgå ett årsarvode av 1,000 kronor. I samband härmed borde bestämmelserna i sista stycket av det här förut återgivna mom. 4 av § 3 i gällande avlöningsreglemente för tjänstemän vid postverket upphävas.

Med stöd av det anförda hemställer generalpoststyrelsen alltså, att å generalpoststyrelsens avlöningsstat uppföres ett belopp av 1,000 kronor, utgörande arvode till generalpostdirektörens ställföreträdare, samt att § 3 mom. 4 i avlöningsreglementet för tjänstemän vid postverket av den 20 juni 1913 erhåller följande ändrade lydelse: »Har generalpostdirektören beviljats ledighet och vikarie för honom förordnats, beror på Kungl. Maj:ts prövning, huru stor del av arvodet skall avstå till vikarien.»

Efter det göromålen inom generalpoststyrelsen alltsedan den 1 april 1895 varit uppdelade på 5 byråer, av vilka en varit på extra stat, överflyttades denna sistnämnda byrå från och med år 1903 på ordinarie stat.

Inrättande av en ny byrå inom generalpoststyrelsen.

Den kommission, som hade sig anförtrott att avgiva förslag beträffande lönereglering för tjänstemännen vid postverket, framlade i sitt den 28 november 1907 avgivna betänkande jämväl förslag till ändrad organisation av generalpoststyrelsen och därunder lydande förvaltningar.

Sedan på förekommen anledning kommissionens förslag till byråindelning inom generalpoststyrelsen ansetts icke böra godtagas, utarbetades ett jämkningsförslag, enligt vilket styrelsen skulle vara uppdelad på 4 byråer. Detta förslag godkändes.

Från och med år 1910 har därför generalpoststyrelsen utgjorts av generalpostdirektören såsom chef för postverket och 4 byråchefer såsom ledamöter av styrelsen och chefer var för sin byrå.

Byråerna benämnas första byrån, andra byrån, tredje byrån och fjärde byrån. Fördelningen av ärendena mellan byråerna bestämmas av generalpostdirektören i den arbetsordning, som denne äger utfärda.

Såväl första som andra byråerna påvilas emellertid numera, framhåller generalpoststyrelsen, en sådan arbetsbörda på grund av göromålens

alltjämt fortgående stegring, särskilt under de senaste åren, att en uppdelning av nämnda byråers göromål nu är av behovet oundgängligen påkallad.

Å första byrån hava från och med år 1910 sammanförts kansliärenden och trafikärenden, vilka dessförinnan ända sedan 1879 varit fördelade å två olika byråer, nämligen kanslibyrån och trafikbyrån. Ärendena å första byrån äro uppdelade i två särskilda avdelningar, personalavdelningen och trafikavdelningen, vilka närmast förestås av de två å byrån anställda sekreterarna. Å de övriga byråerna äro placerade allenast en sekreterare, dock att på andra byrån äro jämte en sekreterare anställd en kamrerare och från och med 1918 års början ytterligare en sekreterare och förste intendent.

Till första och andra byråernas handläggning höra enligt arbetsordningen för generalpoststyrelsens personal följande ärenden:

Till första byråns handläggning höra nedannämnda ärenden:

- 1) ärenden angående distriktsindelningen och distriktsförvaltningarnas stationsorter;
- 2) inrättande och indragning av postanstalter;
- 3) postanstalternas klassindelning;
- 4) tillsättande av postverkets personal, ledighet, avsked och pension för denna personal samt personalens placering till tjänstgöring, i den mån dylika ärenden, i vad de avse personal å någon av styrelsens övriga byråer, ej avgöras av vederbörande byråchef;
- 5) bestämmandet av personalens avlöning;
- 6) ärenden angående verkställande av suspensionsstraff;
- 7) ärenden angående fel och försummelser av lantbrevbärare eller postförare;
- 8) ärenden i övrigt angående postverkets personal, i den mån dessa ärenden ej tillhöra annan byrås handläggning;
- 9) anordnande av postbefordran å nya linjer samt omreglering och indragning av postföringen å redan befintliga linjer;
- 10) ärenden angående postkupéer;
- 11) ärenden angående lokalbrevbäring;
- 12) utgivande av postanstalt- och personalförteckningar samt tidtabeller o. d.;
- 13) ärenden angående utbildning av posttjänstemän; samt
- 14) ärenden, vilka särskilt angå första byrån och ej skola å annan byrå handläggas.

Av dessa handläggas ärendena under 1), 4), 5), 6), 8), 11), 12) delvis, 13) och 14) å personalavdelningen; övriga ärenden å trafikavdelningen;

Till andra byråns handläggning höra följande ärenden:

- 1) inkomstberäkning och utgiftsstaten för postverket (Instr. § 19);
- 2) summarisk redogörelse för det ekonomiska resultatet av postverkets rörelse (Instr. § 18);
- 3) avgivande av den i kungörelserna den 23 maj 1884 och den 14 oktober 1910 omförmälda, för riksdagens revisorer avsedda berättelse och räkenskapssammandrag;

- 4) ärenden angående postverkets fasta egendomar och fartyg;
- 5) förhyrande av de för postverket erforderliga lokaler;
- 6) ärenden angående uppvärmning, belysning, städning och reuhållning av postlokaler ävensom angående expensutgifter i övrigt;
- 7) ärenden angående telefonabonnemang;
- 8) förvaltningen av postverkets medel, persedlar och inventarier;
- 9) ärenden angående postverkets understöds-kassor;
- 10) generalavräkningar och likvider med utländska förvaltningar;
- 11) ärenden angående reseräkningar;
- 12) anskaffande av frankotecken, svarskuponer m. m.;
- 13) inköp och förhyrande av automobiler och andra fordon;
- 14) ärenden angående inventarier och förbrukningsartiklar;
- 15) ärenden angående uniformsbeklädnad och beväpning;
- 16) anskaffande av de för posttjänsten erforderliga blanketter;
- 17) upprättande av postverkets huvudböcker rörande såväl medels- som persedels- och inventarieräkenskaperna;
- 18) granskning av postverkets räkenskaper, i den mån denna granskning ej sker å fjärde byrån, samt handläggning av de anmärkningar m. m., som hänföra sig till berörda granskning;
- 19) läkarvård och medikamenter till tjänstemän av lägre grad;
- 20) flyttningsbidrag och andra gratifikationer samt hyresbidrag;
- 21) understöd och skadestånd åt poststationsföreståndare, lantbrevbärare och postförare;
- 22) ärenden angående avgifter för begagnande av amerikanska fack;
- 23) ärenden angående stämpelväsendet, nämligen anskaffande samt tillhandahållande genom s. k. stämpelförsäljare och postanstalterna av stämplar ävensom fastställande av stämpelbelopp för och ombesörjande åt allmänheten av stämpling utav blanketter till aktiebrev, lottbrev, andelsbevis eller obligationer, utbyte och avskrivning av stämplor och slutligen redovisning av stämpeluppbörden;
- 24) ärenden angående postverkets verkstad, boktryckeri och bokbinderi; samt
- 25) ärenden, vilka särskilt angå andra byrån och ej skola å annan byrå handläggas.

Till grund för den från år 1910 förändrade organisationen av generalpoststyrelsen med inskränkning av antalet byråer låg den lättnad i styrelsens arbetsbörda, som ansågs böra inträda genom den decentralisation i ärendenas behandling, som var en av huvudgrunderna för den nya organisationen. Från styrelsens handläggning avlägsnades de grupper av ärenden, vilka ansågos vara av den beskaffenhet, att deras avgörande kunde och borde överflyttas till de förstärkta distriktsförvaltningarna.

Antalet diarietförda mål hos generalpoststyrelsen, som år 1900 utgjorde 16,520, hade år 1909 stigit till 20,099.

De överflyttade ärendena, vilka rörde rent lokala förhållanden eller innebure tillämpning i speciella fall av en gång för alla fastslagna principer — och vilka ärenden givetvis fortfarande handläggas på distrik-

ten — äro, såsom ligger i sakens natur, av den beskaffenhet, att de måste betraktas såsom enklare och mindre arbetskrävande ärenden.

Angående generalpoststyrelsens arbetsbörda efter omorganisationen anför generalpoststyrelsen följande:

Allt efter som rörelsen ökats, har givetvis också arbetet i generalpoststyrelsen stegrats. En i väsentlig mån bidragande orsak härtill är ock att finna i de nya rörelsegrenar, som tillagts postverket. Det visar sig således, att medan under året närmast efter år 1909 de diarietförda målen antal nedgått till något över 12,000, detta antal under de senare åren ökats så, att detsamma år 1916 uppgått till icke mindre än 22,724.

Av de diarietförda ärendena falla följande antal på de olika byråerna:

å första byrån	6,487
» andra »	4,406
» tredje »	3,870
» fjärde »	7,961.

Härvid är dock att märka, att flera grupper ärenden, som tidigare särskilt diarietförts, antingen ej längre införas i diarierna eller ock sammanföras under gemensamt nummer.

De i plenum behandlade mål — alltså de viktigaste och mest krävande målen — hava i antal år 1910 uppgått till allenast 4,743, under det att desamma år 1916 stigit till 5,798, alltså en ökning av 1,055 ärenden, motsvarande 22 %.

Å de olika byråerna föredragna plenimål fördela sig sålunda:

å första byrån	1,664
» andra »	1,903
» tredje »	890
» fjärde »	1,341.

Det är dock ej blott genom det växande antalet ärenden, som styrelsens arbetsbörda ökats, utan detta har fastmer sin orsak däri, att de under de senaste åren i styrelsen handlagda ärenden i regel varit av betydligt större omfattning och vikt än tillföre.

För att åskådliggöra postverkets utveckling åberopar generalpoststyrelsen efterföljande jämförande statistiska uppgifter rörande postverket åren 1910 och 1916:

	1910.	1916.	Ökning.	
			Antal resp. kronor.	%.
Personal, tillhopa	10,364	11,832	1,468	14
Antal postkontor	242	252	10	4
» poststationer och brevsamlingsställen	3,026	3,256	230	7
» avsända försändelser	399,676,337	501,921,595	102,245,258	25
» avsända i medeltal per innevärare	72.4	87.2	14.8	24
» postbehandlade paket	4,710,142	11,993,342	7,283,200	154
» km. postföringslinjer, järnväg	13,713	14,898	1,185	9
» » » , landsväg	42,835	48,523	5,688	13
» » » , ångbåt	50,336	54,870	4,534	9
» postförda km. å järnväg	28,089,126	31,457,565	3,368,439	12
» » » » landsväg	12,578,418	13,867,513	1,289,095	10
Värdebelopp, assurancesbelopp	1,478,645,398	2,575,283,936	1,096,638,538	74
» inbetalade postanvisningsmedel	266,046,674	564,398,822	298,352,148	108
» inbetalade prenumerationsmedel	3,763,200	7,215,092	3,451,892	92
Sammanlagt ansvarsbelopp	1,748,455,272	3,146,897,850	1,398,442,578	80
Postverkets inkomster	21,905,317	32,360,123	10,454,806	48
» driftkostnader	20,538,720	25,712,700	5,173,980	25

Av den redogörelse, som nu lämnats, vill det, anför generalpoststyrelsen vidare, synas med all tydlighet framgå, att arbetsmängden i postverkets centralförvaltning särskilt under de senare åren ökats i större omfattning, än som kunde förutses vid postverkets omorganisation. Den allmänna utveckling, som ägt rum inom handelns och industrins m. fl. områden, övar en omedelbar och direkt återverkan på postverket, som måhända mer än de flesta andra verken får kännning av denna utveckling. Det ligger ock särskild makt uppå, att postverkets ledning med vidsynt blick följer och underlättar utvecklingen genom de postala anordningarnas noggranna anpassande efter tidsförhållandena. Stora anspråk kunna och böra i sådant avseende ställas på verket och dess ledning. I de stora kulturländerna visar ock erfarenheten, huru statsmakterna visat förståelse för den betydande roll, som postsamfärdseln spelar i det allmänna framåtskridandet. Men det är icke nog med de egentliga postala uppgifterna, som ålagts postverket. Under tidernas lopp har verket tillförts betydande nya arbetsområden, som i viss mån kunna sägas ligga vid sidan av verkets egentliga uppgift. Sålunda hava, jämsides

med postsparbanksrörelsen, tillkommit utbetalning av folkpensioner och bestyret med stämpelförsäljning, varjämte från 1918 års början tillkommer ombesörjandet av kronouppbörderna. Det behöver icke närmare framhållas, vilka krav i organisationshänseende härmed ställas enkannerligen på verkets centralförvaltning.

Postverket har, såsom ett stort affärsdrivande företag, följande tidens strömningar, sökt allt mer och mer göra sig oberoende av de enskilda affärsföretagen vid anskaffandet av de för verkets drift erforderliga inventarier, persedlar och effekter m. m. genom anordnandet av egen verkstad samt eget tryckeri och bokbinderi.

För att generalpoststyrelsen skall kunna i alla avseenden fylla sin uppgift såsom högsta ledning för de mångskiftande och krävande arbetsuppgifter, som påvila verket, är det enligt generalpoststyrelsens åsikt oundgängligen nödvändigt, att göromålen i styrelsen uppdelas så, att generalpostdirektören vid sin sida har tillräckligt antal chefer, som närmast äro ansvariga för icke alltför stora ärendesgrupper. Generalpoststyrelsen anser det ligga i öppen dag, att de för postverkets utveckling så viktiga ärendena som personal- och trafikmålen kräva var sin byråchef i spetsen för de avdelningar, å vilka dessa ärenden behandlas. Om detta kan sägas gälla i allmänhet, så gäller det ändå mera nu, till följd därav att under de närmare åren på dagordningen står ett flertal särdeles omfattande trafikfrågor, som måste finna sin lösning samt vilka måste handläggas centralt och icke kunna överlätas till distriktsförvaltningarna.

Enligt instruktionen för generalpoststyrelsen åligger det byråcheferna bland annat:

att tid efter annan företaga inspektionsresor för att tillse, att likformighet och samarbete äger rum mellan underlydande vid fullgörandet av deras åliggande, ävensom för att eljest undersöka förhållanden, som för postverket äro av vikt; samt att med uppmärksamhet följa företeelserna och utvecklingen inom det område, som utgör föremålet för byråns verksamhet, samt att taga initiativ till och väcka förslag om sådana anordningar och förenklingar, som kunna leda till besparingar eller eljest befinnas lämpliga.

Byråchefen å första byrån åligger särskilt:

att vid inspektionsresor och eljest göra sig förtrogen med personalförhållandena vid de särskilda distriktsförvaltningarna och postanstalterna; samt att övervaka, att allmänhetens behov av postanstalter och postföring tillgodoses i den utsträckning, postverkets ekonomi sådant medger.

Under nuvarande förhållanden har chefen för första byrån på grund av de å byrån hopade löpande göromålen, vilka vuxit till sådan mängd

och betydighet, att de i och för sig kunna anses kräva tvenne personers arbete, icke kunnat i den utsträckning, som varit önskligt, medhinna de honom sålunda åliggande skyldigheter.

Det är emellertid enligt generalpoststyrelsens mening alldeles nödvändigt, att också chefen för andra byrån beredes ytterligare lättnader i sin arbetsbörd utöver vad som skett genom de förändringar i personalbesättningen å byrån, som vidtagits från 1918 års ingång. De ärenden, som tillhöra andra byrån, äro nämligen av så stor ekonomisk betydelse och i övrigt av den vikt för postverkets rationella skötsel och utveckling, att chefen å andra byrån måste i större utsträckning än skett befrias från löpande göromål av jämförelsevis mindre betydelse för att kunna ägna ytterligare tid och krafter åt de stora frågorna. Detta gäller nu i all synnerhet efter stämpelväsandets inordnande å andra byrån, efter den centralisering av upphandlingsärenden, som allt mer och mer äger rum, efter tillkomsten av en mångfald göromål, som föranletts av postverkets ökade byggnadsverksamhet och därmed följande omvårdnad om postverkets fastigheter, som för närvarande hava ett värde av närmare nio miljoner kronor, samt slutligen efter inrättandet och utvidgningen av postverkets verkstad samt tryckeri och bokbinderi, å vilka inrättningar sysselsättas sammanlagt inemot ett hundratal personer.

När man således skall överväga frågan om förändrad uppdelning av ärendena inom generalpoststyrelsen, ligger naturligen närmast till hands att undersöka, huruvida icke till tredje och fjärde byråerna skulle kunna överflyttas vissa av de göromål, som åligga de två övriga byråerna, utan att det ändamålsenliga sammanförandet av ärenden brötes. Så anser generalpoststyrelsen emellertid icke kunna ske.

Cheferna för tredje och fjärde byråerna hava redan nu så stora och maktpåliggande arbetsuppgifter, att de icke kunna övertaga nya ärenden av någon egentlig betydighet i sådan omfattning, att de två övriga byråcheferna härigenom kunde beredas den lättnad i sina göromål, som är erforderlig.

De ärenden, som skola å nämnda byråer handläggas, äro följande:

Till *tredje byråns* handläggning höra nedannämnda ärenden:

- 1) ärenden angående postverkets eller styrelsens organisation;
- 2) avslutande av internationella avtal och ändringar i dylika avtal;
- 3) övriga ärenden i förbindelse med internationella postbyråer i Bern, i den mån sådana ärenden icke skola å annan byrå behandlas;
- 4) ärenden angående postala reglementen och instruktioner samt övriga allmänna föreskrifter rörande posttjänsten;
- 5) ärenden angående posttjänstemäns studieresor;
- 6) ärenden angående postavgifter och posttaxor, i den mån sådana ärenden ej skola å andra byrån handläggas;

- 7) ärenden angående tidningsregistret;
- 8) oregelbundenheter i avseende å tidnings utgivande eller expedierande;
- 9) ärenden angående förseelser vid försändelsers avlämnande till postbefordran;
- 10) ärenden angående de i § 24 av instruktionen omförmälda försändelser;
- 11) ärenden angående styrelsens tryckta cirkulär och cirkulärbihang A;
- 12) statistiska ärenden och utarbetande av postverkets årsberättelse (Instr. § 18);
- 13) utarbetande av den för justitiekanslärämbetet avsedda förteckning över vissa icke slutligt handlagda ärenden hos styrelsen (Instr. § 19);
- 14) utarbetande av årlig redogörelse för vad inom postverket timat av beskaffenhet att böra inflyta i den s. k. riksdagsberättelsen;
- 15) diarietföring och registrering av de till styrelsen inkommande handlingar;
- 16) vården av postverkets arkiv och bibliotek; samt
- 17) ärenden, vilka särskilt angå tredje byrån och ej skola å annan byrå handläggas.

Till fjärde byråns handläggning höra följande ärenden:

- 1) avskrivnings-, avkortnings-, restitutions- och balansmål;
- 2) ärenden i övrigt, som röra de till postverkets medelsförvaltning hörande specialräkenskaper eller som därmed sammanhänga;
- 3) upprättande och granskning av de specialräkningar, som ligga till grund för generalavräkningar och likvider med utländska förvaltningar;
- 4) adressförändringar och återtagande av postförsändelser samt reklamationer i allmänhet rörande sådana försändelser. i den mån dylika ärenden ej skola å tredje byrån handläggas;
- 5) ärenden angående obeställbara och oregelbundna försändelser;
- 6) ersättning för bortkomna eller skadade försändelser och felaktigt utbetalade postanvisningsmedel;
- 7) tillgrepp av postförsändelser, postverkets medel eller övriga tillhörigheter;
- 8) ansvar för fel och försummelse av postverkets tjänstemän eller poststationsföreståndare; samt
- 9) ärenden, vilka särskilt angå fjärde byrån och ej skola å annan byrå handläggas.

Generalpoststyrelsen finner alltså, att det icke återstår annat än att genom inrättandet av en ny byrå råda bot på de nuvarande oriktiga och oegentliga arbetsförhållandena inom generalpoststyrelsen.

Därest således en ny byrå — den femte byrån — kommer till stånd, skulle ärendena enligt generalpoststyrelsens förslag efter sin natur och sitt inbördes sammanhang lämpligen erhålla ungefär följande uppdelning.

Första byrån tilldelas förutom de personal- och kansliärenden i övrigt, som nu åligga denna byrå, följande ärenden från andra byrån:

ärenden angående städning och renhållning av postlokaler,
ärenden, som angå expensutgifter i övrigt, med undantag beträffande uppvärmning och belysning,
ärenden angående telefonabonnemang,
ärenden angående reseräkningar,
läkarvård och medikamenter till tjänstemän,
flyttningsbidrag och andra gratifikationer samt hyresbidrag.

Andra byrån skulle därjämte till den nya, femte byrån, som skulle handhava de å första byrån nu förekommande trafikärenden i egentlig mening, överlämna följande ärenden, som stå i nära samband med trafikmålen, nämligen:

inköp och förhyrande av automobiler och andra fordon,
understöd och skadestånd åt poststationsföreståndare, lantbrevbärare och postförare, samt

ärenden angående avgifter för begagnande av amerikanska fack.

Några smärre jämkningar skulle även förekomma i avseende å ärendenas fördelning, vad beträffar tredje och fjärde byråerna.

Det närmare ordnandet av ärendenas fördelning å de olika byråerna skulle emellertid, liksom för närvarande, bestämmas av generalpostdirektören.

På grund av vad sålunda anförts har generalpoststyrelsen hemställt, att från och med 1919 års ingång måtte inrättas ytterligare ett byråchefs-ämbete i generalpoststyrelsen.

Några ytterligare tjänstebefattningar anser generalpoststyrelsen sig icke behöva nu begära i och för den nya byråns vidkommande. Till tjänstgöring å densamma skulle förflyttas den ena av de två å första byrån för närvarande placerade sekreterarna. Den biträdespersonal i övrigt, som bleve erforderlig, anser styrelsen åtminstone tills vidare kunna erhållas genom förändrad placering bland övrig dylik personal hos styrelsen, särskilt i betraktande därav att generalpoststyrelsen, såsom längre fram i förevarande statförslag meddelas, funnit sig böra föreslå uppförande i staten av avlöningar till ytterligare fem förste postexpeditörer hos styrelsen.

Generalpoststyrelsen har i fråga om verksamheten å styrelsens tryckeri och bokbinderi anfört följande:

»Samtidigt med överflyttandet från Malmö till Stockholm av postverkets tryckeri och bokbinderi har vidtagits en betydande utvidgning av såväl tryckeriet som bokbinderiet.

Tryckeriets verksamhet i Malmö har till en början huvudsakligen omfattat tryckning av för de olika postdistrikten erforderliga specialblanketter, vilka

förut genom vederbörande postdirektioner anskaffats från privata tryckerier och som sålunda icke tillhandahållits av styrelsens blankettförråd. Efter hand som tryckeriet utvidgats, genom anskaffande av ytterligare tryckpressar och -stilar m. m., hava även vissa av de för posttjänsten i allmänhet erforderliga blanketterna tryckts genom tryckeriets försorg. Huvudparten av dessa och särskilt de blanketter, som anskaffats i stora upplagor eller med vilkas tillverkning varit förenat bokbinderiarbete, levererades dock från privata tryckerier i enlighet med tidigare avslutade kontrakt.

Under senare hälften av år 1916 blevo emellertid ett flertal av dessa kontrakt — rörande leverans av större delen av postverkets blanketter och däribland samtliga, som avsågo tryckning av blanketter i massupplagor — på grund av rådande prisstegring å papper och övriga för tryckning erforderliga materialier av vederbörande entreprenörer uppsagda till upphörande med utgången av nämnda år.

Generalpoststyrelsen stod då inför valet att antingen avsluta nya kontrakt, i vilket fall högst avsevärt förhöjda priser skulle hava ifrågakommit, eller ock vidtaga åtgärder för att verkets eget tryckeri skulla kunna övertaga tillverkningen av omhandlade blanketter.

Redan förut hade generalpoststyrelsen haft för avsikt att, i samband med överflyttningen till Stockholm, i viss mån utvidga tryckeriet. För en större utvidgning erforderliga lokaler kunde nämligen disponeras i tillbyggnaden till centralposthuset. Då dessutom tryckeriets verksamhet förut visat sig lämna ett mycket gott ekonomiskt resultat, har generalpoststyrelsen icke tvekat att vidtaga sådan utvidgning av tryckeriet, att detta skulle bliva rustat att utföra allt för verket erforderligt blankettryck.

Generalpoststyrelsen har i övrigt, då dessa massuppsägningar ägde rum, funnit tidpunkten lämplig att låta tryckeriet övertaga arbetet med tillverkningen av alla de blanketter, rörande vilka leveranskontrakten uppsagts. Styrelsen, vars avsikt det eljest varit att så småningom övertaga tillverkningen, har härigenom kunnat undvika att själv uppsäga leveranskontrakten.

Förutom de vid tryckeriet i Malmö befintliga fyra mindre tryckpressarna och två skärmaskinerna, vilka överflyttats till Stockholm, hava under slutet av år 1916 och början av år 1917 inköpts ytterligare sex tryckpressar (en större tvåturssnällpress, en större och en medelstor enkelsnällpress, samtliga dessa tre med iläggingsapparater, en s. k. Lagermandigeltryckpress samt tvenne mindre digeltryckpressar) ävensom en större skärmaskin, alla av modernaste konstruktion och avsedda för elektrisk drift. Vidare hava anskaffats erforderliga partier nya tryckstilar samt maskiner och redskap för tillverkning av stereotyper ävensom för bokbinderiet en större och två mindre skärmaskiner, två pappsaxar, två häftmaskiner, två hål- och märlmaskiner, två stockpressar, en paginerings- och en perforeringsmaskin.

Medan det i tryckeriet och bokbinderiet för inköp av maskiner och stilmaterial m. m. nedlagda kapitalet vid utgången av år 1916 uppgått till icke fullt 30,000 kronor, utgör motsvarande belopp numera, efter den verkställda utvidgningen, något över 100,000 kronor.

Samtliga nyanskaffade pressar och maskiner hava inköpts å sådan tid, att kostnaden för desamma icke nämnvärt överstigit under normala förhållanden rådande priser.

För närvarande torde dylika pressar och maskiner betinga ett pris, som med omkring 40 % överstiger vad postverket erlagt.

För att belysa tryckerirörelsens storlek och utveckling hänvisas till följande

Sammanställning över verksamheten vid postverkets tryckeri under åren 1913—1916.

År.	Antal med tryckpressarna verkställda tryck.	Antal tryckta blanketter.	Värdet av verkställt arbete (exklusive kostnaden för papper) Kronor.	Omkostnader (inklusive avskrivningar, ränta å kapital m. m.) Kronor.	Besparing genom tryckeriets verksamhet. Kronor.	Besparing genom bokbinderiets verksamhet. Kronor.	Antal tillverkade frimärkshäften.	Ytterligare besparing genom tillverkning av frimärkshäften. Kronor.	Summa besparing. Kronor.
1913	1,970,000	3,116,000	5,804	4,300	1,504	—	—	—	1,504
1914	2,778,000	6,212,000	13,130	7,762	5,368	—	120,000	2,758	8,126
1915	4,806,000	31,145,000	22,111	9,793	12,318	1,350	840,000	20,399	34,067
1916	9,164,500	48,921,000	36,348	14,234	22,114	2,230	480,000	12,298	36,642
Summa	18,718,500	89,394,000	77,393	36,089	41,304	3,580	1,440,000	35,455	80,339

Den avsevärda stegringen av det belopp, som genom tryckeriets verksamhet besparats postverket under år 1916 vid jämförelse med motsvarande belopp under 1915, beror därpå, att tryckeriet under förstnämnda år tillförts bland annat en ny modern press med synnerligen stor prestationsförmåga.

Vid denna beräkning har man utgått från de kostnader, som enligt allmänt gängse beräkningsgrunder bort debiteras, därest tryckning ifrågakommit vid privat tryckeri; såsom omkostnader hava utom arbetslöner m. m. jämväl inräknats årliga avskrivningar å inventarier ävensom ränta å inventarievärdet.

Den förut angivna besparingen på grund av tillverkning av frimärkshäften avser skillnaden mellan en generalpoststyrelsen infordrat anbud å tillverkning av frimärkshäften och den kostnad, som belöpt vid häftenas tillverkning genom tryckeriets försorg.

Under år 1917 till och med utgången av augusti månad kan verksamheten, med avseende å arbetets olika omfattning, lämpligen uppdelas i tre särskilda perioder, nämligen:

- a) januari—mars, då verksamheten varit förlagd till Malmö,
- b) april—maj, då installeringen ägt rum i de nya lokalerna i Stockholm och då tryckeriets prestationsförmåga givetvis varit i viss grad nedsatt på grund av att monterings- och installationsarbeten krävt ej ringa tid, och
- c) juni—augusti, då arbetet kan anses hava varit normalt med avseende å den utvidgade verksamheten i Stockholm.

Rörelsens omfattning under angivna perioder framgår av följande sammanställning.

I. Tryckeriet.

Period.	Antal med tryckpressarna verkställda tryck.	Antal tryckta blanketter.	Värdet av verkställt arbete (exklusive kostnaden för papper).	Omkostnader.	Besparing genom tryckeriets verksamhet.
			Kronor.		
$\frac{1}{1}$ — $\frac{24}{3}$ i Malmö.....	2,364,300	7,570,000	11,495	4,818	6,677
$\frac{1}{4}$ — $\frac{31}{5}$	1,727,200	4,400,000	10,526	6,817	3,709
$\frac{1}{6}$ — $\frac{31}{8}$	5,249,700	30,698,000	29,997	14,810	15,187
Summa	9,341,200	42,668,000	52,018	26,445	25,573

II. Bokbinderiet.

Period.	Värdet av verkställt arbete (exklusive kostnaden för papper).	Omkostnader.	Besparing genom bokbinderiets verksamhet.
	Kronor.		
$\frac{1}{1}$ — $\frac{24}{3}$	5,706	3,307	2,399
$\frac{1}{4}$ — $\frac{31}{5}$	6,105	3,895	2,210
$\frac{1}{6}$ — $\frac{31}{8}$	14,741	8,915	5,826
Summa	26,552	16,117	10,435

För vardera av åren 1918 och 1919 beräknas värdet av verkställt arbete exklusive papperskostnaden uppgå till:

För tryckeriet minst	kronor 120,000
» bokbinderiet »	» 50,000
	<u>eller sammanlagt kronor 170,000</u>

Det är givetvis ytterst svårt att nu beräkna den besparing, som för postverket kan komma att uppstå å tryckeri- och bokbinderirörelsen under år 1919, men torde, såvitt nu kan bedömas, besparingen med all sannolikhet icke komma att understiga ett belopp av 80,000 kronor.

Åtskilliga kontrakt om leverans av blanketter från privata tryckerier hava visserligen ännu icke uppsagts, men dessa kontrakt avse i allmänhet blanketter i mindre upplagor och äro de därför av föga betydelse. I stort sett kan således postverkets tryckeri redan nu anses hava övertagit blankettryckningen i hela dess vidd med undantag likväl av tillverkningen av kuvert. Med hänsyn till de synnerligen avsevärda prisstegringar, som under senare tid inträtt å kuvert och då åtgången av kuvert inom postverket kan skattas till icke mindre än omkring 12,000,000 stycken per år, för vilka anskaffningskostnaden med nu uppdrivna priser beräknas utgöra omkring 80,000 kronor, har generalpoststyrelsen för avsikt att framdeles, därest så kan befinnas ändamålsenligt och fördelaktigt för verket, vidtaga åtgärder för att med tryckeriet även kombinera kuverttillverkning. Denna fråga har dock ännu icke kunnat lösas, enär möjlighet icke förefinnes att nu anskaffa erforderliga maskiner.

Bokbinderiets verksamhet har inriktats på, att allt bokbinderiarbete, som sammanhänger med tillverkningen av de genom tryckeriets försorg tryckta blanketterna, skall utföras genom sagda bokbinderi och att härförutom även övrigt för postverkets räkning ifrågakommande bokbinderiarbete skall utföras av detsamma.

För närvarande sysselsättas i tryckeriet 23 och i bokbinderiet 30 personer, eller inalles, då föreståndaren och dennes biträden jämväl medräknas, icke mindre än 56 personer.

Vid avflyttning från Malmö utgjordes personalen av sammanlagt 24 personer, varav likväl ett 10-tal bokbinderiarbeterskor anställda under månaderna närmast före avflyttningen på grund av att vissa brådskande bokbinderiarbeten då måste verkställas.»

Av det anförda framgår, i vilken betydande omfattning verksamheten utvidgats efter tryckeriets överflyttning från Malmö till Stockholm.

I sitt förslag till stat för driftkostnader för år 1918 föreslog generalpoststyrelsen bland annat, att ledningen av postverkets blankett- och persedelförråd med den därunder förlagda verkstaden samt tryckeriet och bokbinderiet skulle handhavas av en ny intendent hos generalpoststyrelsen (förrådsintendenten) ävensom att tryckeriet och bokbinderiet närmast skulle lyda under blankettförrådet med nuvarande aktuarien vid sagda förråd såsom föreståndare. För att under aktuarien handhava detaljledningen av tryckeriet och bokbinderiet och för att därstädes övervaka arbetets fortgång hemställde generalpoststyrelsen i sagda förslag, att en vid förutvarande postdirektionen i Malmö distrikt anställd postexpeditör skulle från och med år 1918 överflyttas till generalpoststyrelsen. Härvid uttalade styrelsen, att ehuru styrelsen ansett, att den tjänsteman, som skulle närmast handhava tillsynen över tryckeriet och bokbinderiet, med hänsyn till arbetets beskaffenhet lämpligen borde utgöras av en förste postexpeditör, styrelsen likväl trott sig tills vidare kunna fylla angivna behov med en tjänsteman av postexpeditörs grad.

Vad generalpoststyrelsen sålunda föreslog blev av Kungl. Maj:t och riksdagen godkänt.

Generalpoststyrelsens omförmälda förslag hade framställts med tanke på att tryckeriets och bokbinderiets verksamhet efter överflyttningen till Stockholm under den första tiden visserligen skulle utvidgas, men dock icke i den utsträckning som skett.

Då emellertid, såsom framgår av den lämnade redogörelsen, verksamheten i tryckeriet på en gång blivit flerdubblad och även bokbinderiets verksamhet erhållit en vida större omfattning än från början beräknats, har det, framhåller styrelsen, visat sig omöjligt att, på sätt tidigare avsetts, förlägga tryckeriet och bokbinderiet direkt under blankettförrådet, utan har befunnits nödvändigt anställa särskild föreståndare för tryckeriet och bokbinderiet.

Såsom ett provisorium har denna angelägenhet ordnats genom att generalpoststyrelsen från och med 1917 års ingång från distrikts- och lokalförvaltningarna till generalpoststyrelsen tillfälligtvis överflyttat en förste postexpeditör.

Denne tjänsteman har av generalpoststyrelsen erhållit uppdrag att tills vidare vara tryckeriföreståndare.

Såsom biträden åt föreståndaren hava tjänstgjort en postexpeditör och ett tillfälligt anställt kvinnligt biträde. Postexpeditören har motsvarat den postexpeditör, som, enligt för år 1918 fastställda utgiftsstater, skulle överflyttas till generalpoststyrelsen från och med sagda års ingång.

Såväl denne postexpeditör som ett kvinnligt biträde måste på grund av rörelsens omfattning även framdeles disponeras för tryckeriets behov.

Ej heller efter ingången av år 1918, från och med vilken tid den enligt den fastställda staten för driftkostnader för år 1918 omförmälda förrådsintendentsbefattningen tillkommit, anser styrelsen det möjligt att handhava tryckeriet och bokbinderiet i dess nuvarande omfattning med mindre än att särskild föreståndare finnes anställd för detta.

Såsom generalpoststyrelsen framhållit i fråga om inrättandet av sagda intendentsbefattning skulle nämligen innehavaren därav huvudsakligen handhava upphandlingen för persedel- och blankettförråden samt hava uppsikten över dessa ävensom handhava ledningen av verkstaden, tryckeriet och bokbinderiet samt övervaka arbetena vid dessa. Därjämte skulle intendenten biträda vid andra ärenden, som beröra dennes arbetsområde, såsom frågor om inredning av postkontorslokaler m. m. Det kan icke förväntas, att denne tjänsteman skall kunna medhinna att i detalj ordna och leda arbetet vid tryckeriet och bokbinderiet.

Aktuarien vid blankettförrådet skulle, såsom tidigare nämnts, handhava sagda förråd och biträda intendenten i fråga om upphandling av papper och skrivmaterialier. Genom tryckeriets tillkomst erhåller visserligen denne tjänsteman lättnad i förutvarande bestyr. I stället kommer han emellertid att åläggas ytterligare arbete genom att blankettförrådet framdeles skall i större utsträckning än förut varit förhållandet tillhandahålla postanstalterna skrivmaterialier och liknande förbrukningsartiklar. Det är nämligen avsett, att upphandlingen av dessa skall i största möjliga utsträckning centraliseras. Även kommer antalet olika slag av blanketter och därigenom antalet avgående leveranser att betydligt ökas, sedan generalpoststyrelsen genomfört gemensamma blanketter för respektive postdistrikt, där dessa för närvarande begagna specialblanketter, fastställda och anskaffade genom vederbörande postdirektioner. Denna fråga är för närvarande under utredning. Blankettaktuariens tid blir därför så upptagen med de göromål, som egentligen äro förenade med denna tjänst, att med stor visshet kan sägas, att denne tjänsteman icke blir i tillfälle att ägna den tid och i övrigt fylla de krav, som ovillkorligen måste påfordras, för att den närmaste ledningen av tryckeriet och bokbinderiet skall bliva tillfredsställande och inrättningarna i fråga skola skötas på ett fullt affärsmässigt och riktigt sätt.

Ur sådan synpunkt anser generalpoststyrelsen sig icke böra eller kunna underlåta att redan nu uttala, att särskild föreståndare (tryckeriföreståndare), lydande direkt under förrådsintendenten, även framdeles närmast bör handhava tryckeriet och bokbinderiet.

Tryckeriföreståndaren måste besitta särskilda kvalifikationer för ett rationellt skötande av uppdraget i fråga. Han kommer, såsom förut framhållits, att handhava jämförelsevis stor personal med särskild fackutbildning och han bör därför även själv besitta en ingående kunskap om vad till dessa yrken hör. I främsta rummet är det han, som skall bära ansvaret för arbetet i tryckeriet och bokbinderiet med därstädes befintliga dyrbara maskiner och stora papperspartier m. m. ävensom stå i ansvar för tryckeriet med avseende å bestämmelserna enligt allmän lag (tryckfrihetsförordningen). Generalpoststyrelsen anser nödvändigt, att sagda tjänsteman erhåller aktuariers tjänsteställning, i avlöningshänseende likställd med notarie, revisor m. fl.

Den ökade utgift, som skulle uppstå genom inrättandet av nu ifrågavarande aktuariefattning, beräknas av generalpoststyrelsen till 4,200 kronor eller begynnelseavlöningen för dylik befattning.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer generalpost-

styrelsen, att från och med 1919 års ingång ytterligare en aktuarietjänst måtte inrättas hos generalpoststyrelsen med innehavaren placerad såsom föreståndare för postverkets tryckeri och bokbinderi.

Inrättande av nya manliga förste postexpeditörstjänster hos generalpoststyrelsen.

För arbetets behöriga bedrivande inom generalpoststyrelsen har styrelsen varit hänvisad att i stor utsträckning anlita tillfällig arbetsförstärkning av ordinarie förste postexpeditörer och postexpeditörer från distrikts- och lokalförvaltningarna. Sålunda hava under år 1915 och skilda tidpunkter av år 1916 till tjänstgöring hos styrelsen inbeordrats 3 förste postexpeditörer och 4 postexpeditörer, vilka därefter i så gott som oavbruten följd tjänstgjort därstädes. Därutöver hava, i huvudsak å första och andra byråerna, under tiden från 1916 års början till utgången av augusti 1917 måst under en sammanlagd tid av ej mindre än 33 månader för olika arbeten användas inkallade ordinarie postexpeditörer. Den ökning i centralförvaltningens arbetskrafter under notarie-, aktuarie- och revisorsgrad, som utvecklingen föranleder, anser generalpoststyrelsen lämpligen böra bestå i förste postexpeditörer. Det måste nämligen framstå såsom särdeles angeläget för centralförvaltningen att för sitt arbete förvärva dugande krafter. Och i längden lära sådana icke kunna erhållas, med mindre åt tjänstemännen där kan erbjudas åtminstone den avlöning, som utgår till förste postexpeditörer.

Generalpoststyrelsen anser sig, särskilt som för den föreslagna nya byrån i generalpoststyrelsen icke ifrågasatts några nya ordinarie tjänstemän, icke kunna längre uppskjuta att nu göra framställning om upptagande i generalpoststyrelsens stat av avlöning till ytterligare 5 manliga förste postexpeditörer.

Ökning av antalet kvinnliga biträden.

Vid avgivande av sitt förslag till driftkostnader för år 1918 har generalpoststyrelsen bland annat framhållit behovet av ökat antal ordinarie kvinnliga biträden hos styrelsen och därvid närmare redogjort för dessas arbete m. m. Emellertid inskränkte generalpoststyrelsen sig till att för år 1918 ifrågasätta allenast det antal ordinarie biträden, som då syntes för sagda år bliva oundgängligen erforderligt. Det har emellertid, meddelar styrelsen, visat sig, att arbetet inom flera av styrelsens olika avdelningar, där dylik arbetskraft anlitas, stigit avsevärt och att det redan nu är nödvändigt att för arbetets behöriga gång anställa ytterligare kvinnlig arbetskraft med stadigvarande arbete året om.

Hos generalpoststyrelsen voro under år 1917 anställda 33 ordinarie kvinnliga biträden och 43 extra dylika. I 1918 års stat hava uppförts

45 ordinarie kvinnliga biträdesbefattningar. Genom denna ökning av ordinarie biträden komma tolv av de äldsta extra kvinnliga biträdena, vilka i genomsnitt kunna tillgodoräkna sig 7 à 8 års fortlöpande förordnande hos styrelsen, att från år 1918 vinna befordran till ordinarie.

Av de vid 1919 års ingång återstående obefordrade biträdena hava många bakom sig en avsevärd tjänstgöringstid. Sålunda antogos till extra kvinnliga biträden

4 år 1913
1 » 1914 och
5 » 1915.

Före sitt antagande till extra biträden hava samtliga dessa under en jämförelsevis lång tid stått till styrelsens disposition för bestridande av vikariat vid semestrar och annan ledighet samt vid behov av arbetsförstärkning.

Generalpoststyrelsen finner det med billighet och rättvisa överensstämmande, att åtminstone 5 av dessa överföras på ordinarie stat från och med år 1919.

Generalpoststyrelsen hemställer alltså, att antalet ordinarie kvinnliga biträden, i staten för år 1918 upptaget till 45, måtte i staten för år 1919 bestämmas till 50.

Enligt vad generalpoststyrelsen i skrivelser den 23 mars och den 27 april 1917 hos Kungl. Maj:t anmält, utgöres personalen i tryckeriet och bokbinderiet dels av i postverkets tjänst anställda, i sina yrken utlärdade eller kunniga tjänstemän av postvaktmästares grad, och dels av lärlingar, som aspirera på dylik anställning. Aspiranttiden för sistnämnda personer har beräknats till i allmänhet minst 1 år. I bokbinderiet användes därjämte numera jämväl kvinnlig arbetskraft.

På generalpoststyrelsens i sammanhang med berörda anmälan av den 27 april 1917 gjorda hemställan har Kungl. Maj:t genom brev den 29 juni 1917 medgivit vissa förändrade avlöningsbestämmelser för extra postiljoner, anställda å postverkets tryckeri och bokbinderi, i jämförelse med ersättningen till övriga postiljoner vid verket.

Alltsedan tryckeriet år 1909 började sin verksamhet i Malmö, har den där anställda personalen avlönats i samma ordning som övrig i postverket anställd personal.

Enahanda princip har jämväl tillämpats i fråga om vissa andra befattningshavare, vilka icke utföra direkt postalt arbete, men vilkas göro-

Bihang till riksdagens protokoll 1918. 1 saml. 345 häft. (Nr 385.)

Överflyttning till generalpoststyrelsens stat av förste postvaktmästare och postvaktmästare, anställda vid postverkets tryckeri och bokbinderi.

mål i alla fall äro nödvändiga för verkets skötsel, exempelvis maskinister m. fl.

Vid tryckeripersonalens antagande har tillsetts, att vederbörande ägt den utbildning i facket, som krävt, på det att icke maskinerna skulle utsättas för risken att förfaras eller tryckeriets prestationsförmåga begränsas på grund av för ringa fackutbildning hos personalen. Av de nu anställda äro sålunda 9 personer fullt fackutbildade eller utlärd i sina yrken.

För närvarande äro vid tryckeriet och bokbinderiet anställda bland andra 1 förste postvaktmästare (förste förman i tryckeriet), som åtnjuter särskilt avlöningstillägg enligt § 8 i avlöningsreglementet, 2 postvaktmästare (en förman i bokbinderiet och en andre förman i tryckeriet), som likaledes åtnjuta tillägg av angivna slag, samt 13 extra postiljoner, (därav 3 utlärd typografer och 3 utlärd bokbindare).

Samtliga dessa posttjänstemän äro placerade vid postdirektionen i Stockholms distrikt. De sortera emellertid helt och hållet under generalpoststyrelsen och närmast dess andra byrå. Postdirektionen har icke något att göra med ordnandet och övervakandet av deras arbete.

Svenska postmannaförbundet har i skrivelser till generalpoststyrelsen den 25 augusti och den 10 september 1917 upptagit frågan angående dessa tjänstemän och i sådant hänseende förklarat, att förbundet givetvis intet har att invända emot tryckeripersonalens anställande som postvaktmästare, men att förbundet — med frambärande som önskemål att tryckeripersonalen placerades i lönehänseende så, att den vid en jämförelse med liknande befattningar inom den privata arbetsmarknaden icke underbetalades för sitt arbete — ansåge, att nu omhandlade befattningar borde upptagas och beräknas särskilt, så att icke den övriga postpersonalens befordringsutsikter bleve i någon mån lidande.

Generalpoststyrelsen, som delar den sålunda från postmannaförbundets sida uttalade uppfattningen, säger sig redan förut hava haft för avsikt att i samband med nu föreliggande statförslag föreslå vidtagande av den åtgärden, att de tjänstemän, som sysselsättas vid tryckeriet och bokbinderiet, med oförändrade avlöningsförmåner överflyttas till generalpoststyrelsens stat, med särskilt angivande, att tjänstemännen i fråga tillsvidare bliva anställda å tryckeriet och bokbinderiet.

Generalpoststyrelsen anser, att den vid postverkets bokbinderi såsom förman anställde postvaktmästaren, vilken åtnjuter avlöningstillägg enligt § 8 i avlöningsreglementet, bör från och med år 1919, i likhet med den vid tryckeriet anställde förste förmannen, vinna anställning såsom förste postvaktmästare med dylikt tillägg, samt att den vid tryckeriet såsom

andre förman anställde postvaktmästaren med tillägg av angivna slag från och med samma tid måtte vinna anställning som förste postvaktmästare.

Såväl förste förmannen i tryckeriet som nämnde förman i bokbinderiet utövar nämligen förmanskap för en jämförelsevis stor personal samt har till åliggande att närmast under tryckeriföreståndaren ordna och leda arbetena inom respektive arbetslokaler.

Dessa båda funktionärers göromål måste därför, enligt generalpoststyrelsens åsikt, anses vara av den art och beskaffenhet, att de böra jämföras med göromål för övriga förste postvaktmästare, vilka för särskilt maktpåliggande uppdrag åtnjuta förberörda avlöningstillägg.

Övriga vid tryckeriet och bokbinderiet nu anställda extra postiljoner böra enligt styrelsens mening, i likhet med andra extra postiljoner inom postverket med samma tjänstetid, kunna vinna befordran till postvaktmästare från och med år 1919.

Postverkets tryckeri och bokbinderi hava, såsom förut framhållits, företett en betydande utveckling. Det är att förutse att så fortfarande kommer att bliva fallet. I likhet med vad som äger rum beträffande postmästaravlöningar, av vilka ett visst antal anvisas å postverkets stat för att generalpoststyrelsen skall i mån av behov äga tillgång till dylika, finner generalpoststyrelsen sig nu böra ifrågasätta, att å styrelsens stat, för tryckeriets och bokbinderiets vidkommande, måtte upptagas ett något större antal postvaktmästartjänster än som för närvarande är erforderligt, på det att styrelsen må vara i tillfälle att kunna tillgodose framdeles uppkommande behov. Generalpoststyrelsen framhåller, att styrelsen givetvis icke kommer att vid tryckeriet och bokbinderiet anställa ordinarie postvaktmästare till större antal än som är oundgängligen nödvändigt för rörelsens behöriga bedrivande.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer generalpoststyrelsen, att i staten för år 1919 måtte under generalpoststyrelsen (postverkets tryckeri och bokbinderi) upptagas 3 förste postvaktmästarebefattningar och 17 postvaktmästarebefattningar.

Vaktmästarna hos generalpoststyrelsen hava vid tidigare tillfällen gjort framställning om att de i avlöningsbänseende måtte likställas med tjänstemän av lägre grad vid distrikts- och lokalförvaltningarna.

Vid avgivande år 1915 av sitt förslag till driftkostnader för postverket för år 1917 framhöll generalpoststyrelsen, att vaktmästarnas i ovannämnda avseende gjorda framställning icke för det dåvarande ansågs böra föranleda till någon styrelsens åtgärd.

Avlöningsförhållning för vaktmästarna hos generalpoststyrelsen.

Generalpoststyrelsen har nu i sitt statförslag upptagit vaktmästarnas lönefråga.

Styrelsen har därvid på anförda skäl förklarat sig finna det vara angeläget, att av vaktmästarpersonalen gjord framställning om likställighet med tjänstemän av postvaktmästares grad nu vinner vederbörligt beaktande, och har generalpoststyrelsen fördenskull hemställt, att *beträffande den i § 1 av gällande avlöningsreglemente för tjänstemän vid postverket intagna stat rörande tjänstemännens fasta avlöning ävensom beträffande de i §§ 7 och 8 av samma reglemente innefattade avlöningsförmåner måtte vidtagas den ändring, att vaktmästare hos generalpoststyrelsen likställes med postvaktmästare och postiljon, med bibehållande av förutvarande särskilda arvode till förste vaktmästare.*

Departement-
chefen.
Löne-
reglering.

Innan jag går att närmare yttra mig angående generalpoststyrelsens förslag beträffande anslagen till styrelsen, ber jag få hänvisa till den samtidigt härmed avlåtna propositionen angående tillfällig löneroglering för tjänstemän vid postverket m. m., i vilken föreslås bl. a. vissa förändringar beträffande ortstillägget, de lägre posttjänstemännens indelande i fyra avlöningsgrupper med benämning överpostiljon, förste postiljon, postiljon av klass 1 och postiljon av klass 2 samt en genomgående förhöjning av den fasta avlöningen till posttjänstemännen.

Ställföre-
trädare för
generalpost-
direktören.

Förslaget att åt en och samma byråchef i generalpoststyrelsen uppdraga att vid alla tillfällen, då generalpostdirektören är frånvarande och annorlunda icke av Kungl. Maj:t förordnats, såsom generalpostdirektörens ställföreträdare inträda i utövning av dennes åligganden utom beträffande vissa viktigare ärendens avgörande synes på av generalpoststyrelsen anförda skäl böra bifallas. Liknande anordning är införd i telegrafstyrelsen, medicinalstyrelsen, socialstyrelsen, pensionsstyrelsen, läroverksöverstyrelsen och folkskolöverstyrelsen. Inom järnvägsstyrelsen är en av de båda överdirektörerna, så vitt ej annorlunda förordnas, ställföreträdare för generaldirektören vid förhinder för denne. Mot det föreslagna arvodet av 1,000 kronor om året torde så mycket mindre vara något att erinra, som till vikarier för generalpostdirektören under de senaste åren i medeltal årligen utbetalats en summa, överstigande nu ifrågasatta arvodesbelopp, samt förslaget sålunda ej komme att medföra någon ökad kostnad för statsverket. Samma arvode är för övrigt bestämt för ställföreträdaren för vederbörande chef i de verk, där särskilt arvode blivit för sådant ändamål anslaget, nämligen telegrafstyrelsen, medicinalstyrelsen och pensionsstyrelsen. I likhet med vad i allmänhet är fallet beträf-

fande övriga verk, där dylik ställföreträdare finnes, torde generalpostdirektörens ställföreträdare böra förordnas för en tid av tre år för varje gång, varom bestämmelse sålunda skulle införas uti instruktionen för generalpoststyrelsen. Övriga föreslagna ändrade bestämmelser i nämnda instruktion, vilka överensstämma med motsvarande föreskrifter i instruktionen för telegrafstyrelsen, synas mig böra godtagas. Frågan om ändring av instruktionen för generalpoststyrelsen torde jag emellertid framdeles få anmäla för Kungl. Maj:t. Därest generalpoststyrelsens förslag vinner bifall, torde sista stycket av § 3 mom. 4 i avlöningsreglementet för tjänstemän vid postverket böra bortfalla, varefter stadgandet överensstämmer med lydelsen av § 6 3:o i avlöningsreglementet för tjänstemän vid telegrafverket den 11 oktober 1907.

Då antalet byråer inom generalpoststyrelsen från och med år 1910 nedsattes från fem till fyra, var detta beroende på den lättnad i styrelsens arbetsbörda, som ansågs komma att inträda genom decentralisation av vissa ärenden till distriktsförvaltningarna. Sedan dess har emellertid ärendenas antal i styrelsen vuxit i så betydande grad, att detsamma numera väsentligt överstiger motsvarande antal vid tiden närmast före den nyss omförmälda förändrade organisationen. Medan antalet diarieförda ärenden år 1909 uppgick till omkring 20,100 och de närmaste åren därefter nedgått till något över 12,000, utgjorde, enligt vad styrelsen meddelat, detta antal år 1917 mer än 24,800. *Ny byråchef.*

Nya arbetsområden hava tillförts styrelsen, och ärendena äro ofta av större omfattning och vikt än tillförne. Särskilt har det, såsom av styrelsens redogörelse framgår, visat sig nödigt, att cheferna för första och andra byråerna befrias från en del dem nu åliggande uppgifter. Det torde ej heller låta sig göra att till tredje och fjärde byråerna överflytta några mera betydande ärendesgrupper; en sådan anordning skulle till följd av poststyrelsens hastiga utveckling i allt fall endast komma att utgöra ett provisorium. De anförda skälen för inrättande av en ny byrå, som skulle handhava de egentliga trafikärendena och vissa i samband därmed stående frågor, synas därför övertygande. För ändamålet skulle för närvarande erfordras endast en ny byråchefsbefattning, då övrig personal skulle tillsvidare kunna erhållas genom vissa omplaceringar av styrelsens personal.

I samband med överflyttningen nästlidet år av postverkets tryckeri och bokbinderi från Malmö till Stockholm inordnades detsamma under blankettförrådet under närmaste ledning av den därstädes anställda aktua- *En aktuarie.*

rien. Den hastiga utveckling, verksamheten i postverkets tryckeri och bokbinderi utvisar, synes numera göra det nödvändigt att för nämnda rörelse anställa en särskild föreståndare med aktuariers tjänsteställning. Härvid bör avseende fästas vid de betydande besparingar, som stå att vinna å denna rörelse, och angelägenheten av att densamma därför ordnas på ett rationellt och affärsmässigt sätt.

*Förste post-
expeditörs-
tjänster m. m.*

Mot generalpoststyrelsens förslag om inrättande av fem nya manliga förste postexpeditörstjänster och fem nya kvinnliga biträdesbefattningar samt om överflyttning till generalpoststyrelsens stat utav personalen av lägre grad å postverkets tryckeri och bokbinderi har jag intet att erinra.

Vaktmästare.

Då enligt förslaget till lönerreglering för postverkets personal vaktmästare hos generalpoststyrelsen skulle i avlöningshänseende likställas med postiljon av klass 2, torde styrelsens förslag om förändrade avlöningsbestämmelser för nämnda vaktmästare ej påkalla vidare åtgärd.

I anslutning till det i sagda proposition innefattade förslag om överlåtagande åt Kungl. Maj:t att bestämma antalet ordinarie befattningar inom de lägre graderna vid postverket har jag i statförslaget ej upptagit vare sig antalet tjänstemän av lägre grad vid postverkets tryckeri och bokbinderi eller antalet vaktmästare hos generalpoststyrelsen.

*Samman-
fattning.*

Anslaget till löner och tjänstgöringspenningar å generalpoststyrelsens ordinarie personal är i 1918 års stat fastställd till 474,000 kronor.

För år 1919 beräknas utgifterna i löner och tjänstgöringspenningar för sagda personal med det antal, som jag förordat, och med de avlöningsbelopp, som ifrågasättas i nyssnämnda proposition angående lönerreglering för postpersonalen, komma att uppgå till 626,300 kronor.

Ortstillägg.

För ortstillägg och hyresbidrag är i 1917 års stat anvisat 23,750 kronor, vilket belopp emellertid icke till fullo tagits i anspråk. Utgifterna hava nämligen uppgått till endast 23,651 kronor 80 öre, därav 21,430 kronor 63 öre som ortstillägg och 2,221 kronor 17 öre som hyresbidrag. Anslaget blev för år 1918 höjt till 30,000 kronor.

I sin skrivelse den 24 september 1917 har generalpoststyrelsen föreslagit utbytande av den ersättning, som jämlikt § 13 i postverkets avlöningsreglemente nu utgår under benämning hyresbidrag, mot traktamenten, vilka skulle avföras å anslaget till ersättning för tjänsteresor i allmänhet.

Med hänsyn emellertid till den föreslagna ökningen av generalpoststyrelsens personal ävensom vissa förändrade avlöningsbestämmelser hemställer generalpoststyrelsen, att å styrelsens avlöningsstat för år 1919 under rubriken »Ortstillägg» uppföres ett anslag av 45,000 kronor.

Arvoden åt extra tjänstemän, vikariatsersättning m. m.

Utgifterna å detta anslag hava under år 1916 uppgått till 88,561 kronor och sålunda med 13,561 kronor överstigit anslagsbeloppet, 75,000 kronor. För år 1917 hava, enligt vad generalpoststyrelsen sedermera meddelat, motsvarande utgifter uppgått till 109,148 kronor 14 öre, vadan anslagsbeloppet för sistnämnda år, som likaledes upptagits till 75,000 kronor, kommit att i än högre grad överskridas.

Den ökade arbetsbörda, som, på sätt generalpoststyrelsen här förut haft anledning närmare utveckla, kommit att påvåla styrelsen, har i allt större omfattning tvungit till användande av extra personal för utrednings- m. fl. arbeten. Bland annat har särskilt revisionsarbetet, som till följd av den stadigt fortgående ökningen av postanvisnings- och tidningsrörelsen i hög grad stegrats, föranlett utsträckt anlitande av extra personal.

Visserligen kommer den av generalpoststyrelsen här förut ifrågasatta ökning av generalpoststyrelsens ordinarie personal att något minska behovet av extra personal, men härvid är att märka, att utgifterna för särskilt den mera kvalificerade förstärkningspersonal, som inkallats från distrikts- och lokalförvaltningarna och som skulle ersättas av de ifrågasatta nya förste postexpeditörerna, icke belastat nu ifrågavarande utan andra, å sistnämnda förvaltningars avlöningsstat uppförda anslag. Då omfattande utredningsarbete ävensom fortgående stegring av revisionsarbetet är att förutse, torde enligt generalpoststyrelsens åsikt anlitande av extra personal allt fortfarande behöva ske i rätt stor utsträckning.

I anledning härav har generalpoststyrelsen, på det att utgifterna å anslaget må kunna hållas inom anvisat belopp, hemställt, att för nu ifrågavarande ändamål för år 1919 upptages ett anslagsbelopp av 125,000 kronor.

Förslaget om utbytande av de enligt nu gällande bestämmelser utgående hyresbidragen mot traktamenten har upptagits till behandling i propositionen angående förändrade avlöningsbestämmelser för postpersonalen.

De förändrade bestämmelser i sådant avseende, som i förenämnda särskilda proposition föreslagits riksdagen, föranleda höjning av nu ifrågavarande båda anslag utöver vad generalpoststyrelsen ifrågasatt. Sålunda skulle ortstillägg komma att utgå dels till ett ökat antal tjänstemän dels ock på i vissa fall förhöjda avlöningsbelopp, varjämte

Departement-
chefen.

givetvis de ökade avlöningarna till den ordinarie personalen torde böra medföra höjda ersättningar till extra personalen. Efter att i dessa hänseenden hava inhämtat upplysningar från generalpoststyrelsen, har jag funnit mig böra föreslå, att *anslaget till ortstillägg upptages till 65,000 kronor samt anslaget till arvoden åt extra tjänstemän, vikariatsersättning m. m. till 175,000 kronor.*

Det må framhållas, att sistnämnda anslag, enligt vad närmare kommer att utvecklas i mitt yttrande i fråga om »Gratifikationer m. m. åt tjänstemän eller andra personer, som äro anställda vid postverket eller anlitas i dess ärenden», skulle komma att tagas i anspråk även för beredande av övertidsersättning åt vissa tjänstemän i styrelsen.

2. Distrikts- och lokalförvaltningarna.

Ordinarie löner och tjänstgöringspenningar.

Anslaget till ordinarie löner och tjänstgöringspenningar åt personalen vid distrikts- och lokalförvaltningarna, inklusive tillägg till tjänstgöringspenningarna åt vissa tjänstemän av lägre grad än postexpeditör enligt § 8 i avlöningsreglementet, är i staten för år 1918 upptaget till 9,813,500 kronor. Detta belopp synes generalpoststyrelsen icke behöva överskridas.

Av orsaker, som här efteråt närmare utvecklas, har generalpoststyrelsen funnit sig böra ifrågasätta uppförande i staten av ett antal nya befattningar, nämligen kontrollörer, postmästare av klass 4, förste postexpeditörer samt tjänstemän av lägre grad än postexpeditör.

*Ökat antal
kontrollörer &
postdirektionerna.*

Postverket har, framhåller generalpoststyrelsen, under de senaste åren haft att uppvisa en avsevärd utveckling. Nya rörelsegrenar och vidgade arbetsområden hava tillförts detsamma. Genom den allmänna kommersiella och industriella utvecklingen i landet har poströrelsen alltjämt ökats och allt större krav hava härvid ställts på verket.

Sedan den internationella posttrafiken på grund av världskriget måst söka sig nya vägar och Sverige härvid kommit att till stor del få tjäna som transiteringsland, har ytterligare en stor arbetsbörda pålagts postverket. Visserligen kommer detta arbetstillskott att efter krigets slut avsevärt avtaga. Men genom det uppsving, som då torde vara att förvänta inom flera områden, särskilt industrins och handelns, kan beräknas, att den härav föranledda ökningen i postarbetet kommer att mer än väl svara mot den arbetsminskning, som genom transitpostens avtagande kan komma att uppstå.

Poströrelsens stegring och utveckling hava givetvis ställt stora krav på personalen i allmänhet och ej minst på de postfunktionärer, som på ort och ställe haft att organisera och leda arbetet samt vaka över, ej mindre att postverkets intressen tillvaratagas utan även att allmänhetens berättigade anspråk på ett ändamålsenligt och snabbt betjänande tillgodoses.

Generalpoststyrelsen har funnit, att det med hänsyn till postarbetets jämna och behöriga gång icke låter sig göra att längre undanskjuta de krav på personalökning, som gjort sig gällande vid postverkets distriktsförvaltningar.

Enligt gällande huvudgrunder för distriktsförvaltningarnas verksamhet är postdirektören generalpoststyrelsen i första hand ansvarig för de till distriktet hörande postala inrättningarnas ekonomiska och reglements-enliga skötsel, vilken han har att genom inspektion och annorledes övervaka. Det åligger honom därvid tillse, att postbefordringen bestrides med ordning, säkerhet och all möjlig skyndsamhet, att göromålen vid postanstalterna förvaltas i enlighet med givna föreskrifter, samt att anordningarna för allmänhetens betjänande äro tillfredsställande och lämpade efter posttrafikens omfattning. Det åligger ock postdirektören att med noggrant aktgivande på förhållandena å särskilda orter inom distriktet i avseende å inrättande av nya postanstalter, postsparbankskontor och postgångar eller indragning eller förändring av redan befintliga dylika anstalter m. m. avgiva de förslag, som påkallas av omständigheterna.

Generalpoststyrelsen meddelar, att tid efter annan vederbörande distriktschefer hos generalpoststyrelsen framhållit, hurusom de icke utan den allra största svårighet med hänsyn till ökningen av de löpande göromålen medhinna den inspektion, som för distriktets eftersyn ansetts vara oundgängligen erforderlig. Det föreligger en verklig fara för, att distriktschefen under trycket av det löpande arbetet hindras att ägna tillräcklig uppmärksamhet åt frågor, som hava avgörande betydelse för distriktets rationella skötsel, och att taga initiativ till sådana förbättringar i postförhållandena i allmänhet inom distriktet, som kunna finnas nödiga.

Med hänsyn till ökningen i postdirektionernas arbetsbörda har generalpoststyrelsen också medgivit så gott som oavbruten förstärkning i arbetskrafterna därstädes året om. Den förstärkningspersonal, som därvidlag kunnat anlitas, har dock i allmänhet ej innehaft sådana kvalifikationer, att det postdirektören och hans närmaste man påvilande arbetet kunnat i någon avsevärd mån minskas. Härför fordras givetvis tjänste-

män med mognat omdöme och stor erfarenhet i alla postala frågor. Det ligger således i öppen dag, att man icke kan anförtro åt en tjänsteman i alltför underordnad ställning att på egen hand företaga inspektioner och undersökningar, därvid förhandlingar föras ej blott med postmästarne i orterna utan även ofta med personer utom postverket i så väl högre som lägre samhällsställning.

Generalpoststyrelsen anser det därför med hänsyn till postverkets tidsenliga utveckling och skötsel nödvändigt, att postdirektionerna tillföras ytterligare kvalificerad arbetskraft, och anser styrelsen av skäl, som här förut anförts, att de tjänstemän, som härvid kunna ifrågakomma, böra innehava kontrollörs grad.

Generalpoststyrelsen har för någon tid sedan igångsatt omfattande utredningar för omläggning och förbättring av postföringsförhållandena ävensom för omorganisation i viss mån av poststationerna. Dessa frågor komma givetvis att av postdirektionerna kräva ett ingående och i hög grad omfattande arbete. Härför fordras i postala förhållanden väl förfaren personal. Även sedermera, då berörda förändringar genomförts efter de grunder och riktlinjer, som blivande utredningar kunna utvisa, erfordras för postanstalternas behöriga tillsyn tjänstemän, som härvid kunna vara postdirektörerna till verklig hjälp och som äga de nödiga förutsättningarna för dylikt maktpåliggande och ansvarsfullt arbete.

Vid den år 1910 ikraftträdde ändrade organisationen av generalpoststyrelsen och därunder lydande förvaltningar erhöles postdirektionerna den personalbesättning, som då syntes vara ett oavvisligt villkor för att dessa förvaltningar skulle kunna på ett tillfredsställande sätt utföra de viktigare funktioner, som blevo dem ålagda. Postdirektionernas arbetsbörda har emellertid sedan den tiden tagit en omfattning, som då icke var väntad.

Den inträdda, högst betydande arbetsökningen har dock mötts med en ingalunda i samma grad ökad personal. Visserligen har personalen något tillökats och sålunda rent kvantitativt undergått förändring. Men för att distriktsförvaltningarna skola kunna fullgöra sin viktiga uppgift fordras, som generalpoststyrelsen förut framhållit, framför allt en kvalitativ förstärkning av personalen. År 1910 utgjorde antalet tjänstemän av lägst postexpeditörs grad å postdirektionerna sammanlagt 70. År 1916 uppgick motsvarande personalstyrka till 72.

Generalpoststyrelsen hade ursprungligen tänkt sig föreslå inrättande av en ny kontrollörstjänst vid var och en av de 6 postdirektionerna. Emellertid har generalpoststyrelsen ansett sig nu ej böra ifrågasätta mer än 3 nya kontrollörsbefattningar från och med år 1919.

Beträffande behovet av dessa befattningar, vilka skulle inrättas vid norra distriktet, Stockholms distrikt och västra distriktet, anför generalpoststyrelsen följande:

»*Norra distriktet*, vars areal i förhållande till övriga distrikt är synnerligen vittomfattande, har på grund av de exceptionella förhållanden, som världskriget fört med sig, helt naturligt tillförts ett betydligt tillskott i postdirektionens redan förut tyngande arbete, ett arbetstillskott, som för de närmaste åren framåt knappast torde komma att minskas.

Postföringsärendenas behandling har krävt ett avsevärt merarbete. I anledning av svårigheten att anskaffa skäligen beting å postgångarnas besörjande måste nämligen föras en omfattande och tidsödande skriftväxling. Och, efter allt att döma, kommer detta att fortfara under en lång tid framåt. Då prövningen av hithörande frågor på grund av bestämmelser i gällande instruktion närmast tillkommer postdirektören, tvingas denne att hålla sig å stationsorten i den omfattning, att för honom icke återstår mycken tid för inspektionsresor.

Betydande arbeten har postdirektionen att motse de närmaste åren. I sådant avseende torde särskilt böra framhållas de stora omregleringar av postgångar, som bliva en följd av den beslutade utdragningen av Inlandsbanan och tillkomsten av nya tvärbanor däremellan och norra stambanan.

Norrlands vidare utveckling och kolonisering, som möjliggöres genom järnvägsnätets utvidgning, blir givetvis i hög grad beroende på huru postförhållandena ordnas. Dessa måste noggrannt undersökas å ort och ställe i all den mån så ske kan. De långa avstånden inom distriktet stå redan nu mången gång hindrande i vägen för postdirektören att kunna själv eller genom postdirektionens tjänstemän å orterna inhämta kännedom om föreliggande postala behov.

Sammanbindningen av de svenska och finska järnvägarna och de anstalter i postalt hänseende, som därav föranledas, väntas även bereda postdirektionen ökat och krävande arbete.

Allteftersom Norrlands kolonisering fortskrider, kräver självfallet tillsynen av distriktet ökat arbete. Tillsynen har emellertid på senare tiden svårigen kunnat fullt effektivt utövas.

Å postdirektionen i *Stockholms distrikt*, där, liksom i norra distriktet, för närvarande endast en kontrollör finnes placerad, har behovet av ytterligare arbetskraft av kontrollörsgrad sedan länge jämväl gjort sig gällande.

Vid samtliga övriga postdirektioner, utom vad norra distriktet beträffar, som i detta hänseende är jämnställt med Stockholms distrikt, handläggas personalärenden av en kontrollör med biträde av en postexpeditör. Då hand-

läggningen av dylika ärenden å postdirektionen i Stockholms distrikt utföres av funktionärer i förhållandevis låg tjänsteställning, måste jämväl personalfrågor av mindre omfattning, vilka eljest vederbörande tjänsteman borde, efter en med postdirektören förut uppgjord plan, kunna på egen hand slutgiltigt avgöra, hänskjutas till postdirektörens eller överkontrollörens avgörande.

Denna olägenhet har medfört, att såväl postdirektören som hans närmaste man, överkontrollören, så småningom fått sin tjänstgöringstid i onödig omfattning upptagen med utförandet av detaljgöromål, något som i sin tur verkat hindrande på handläggandet av större och viktigare ärenden.

Ökningen av posttrafiken inom Stockholms distrikt har varit särdeles stor och större än i något annat distrikt. Detta torde finna sin naturliga förklaring däri, att stegringen i affärsverksamheten till stor del koncentrerats till huvudstaden med omnejd. Så har exempelvis frankoteckensuppbörden vid postanstalterna inom distriktet under åren 1911—1916 ökats med 61.2 %, under det att samma uppbörd under enahanda tidsperiod för hela Sverige stigit med allenast 33.5 %.

Generalpoststyrelsen har för avsikt att inom den närmaste tiden under postdirektionen i Stockholms distrikt förlägga samtliga från Stockholm utgående postkupéer, av vilka hittills de flesta och därjämte de mest betydande tillhört östra och mellersta distrikten. Denna ur flera postala synpunkter önskvärda förändring torde lämpligen böra genomföras, sedan efter postdirektionens i mellersta distriktet förflyttande till Gävle, båda sistnämnda postdirektioner förlagts utom huvudstaden.

Vidare är styrelsen betänkt på att hos Kungl. Maj:t framlägga förslag om införlivande med Stockholms distrikt av vissa nu till mellersta distriktet hörande fasta postanstalter jämte därmed sammanhängande postförings- och lantbrevbäringslinjer inom Stockholms län.

Den av nu omförmälda förändring uppkommande ökningen i postdirektionens arbetsböroda anser generalpoststyrelsen kräva ytterligare en tjänsteman med förutsättning att på egen hand kunna fullgöra mera ansvarsfulla uppdrag.

Genom minskningen i postdirektionens i mellersta distriktet verksamhetsområde har kravet på ökad, mera kvalificerad personal därstädes kunnat åtminstone tills vidare undanskjutas.

Vidkommande slutligen postdirektionen i *västra distriktet* är även behovet av ytterligare kvalificerad arbetskraft trängande. Ärendenas antal inom detta distrikt uppvisa en förhållandevis synnerligen stor ökning. Denna är visserligen delvis beroende på förhållanden, stående i samband med världskriget. Men det lär dock få anses ostridigt, att göromålen vid postdirektionen i hög grad ökats, även utan den inverkan världskriget medfört.

I detta sammanhang finner generalpoststyrelsen sig även böra framhålla den tilltänkta reguljära förbindelsen mellan Sverige och England, som tvivelsutan kommer att medföra en ökning av postdirektionens arbete även under normala förhållanden.

Postdirektionens arbete har under nuvarande förhållanden förtyngts därav, att till förfogande icke stått tillräckligt antal funktionärer av kontrollörs grad. Denna brist har gjort sig särskilt gällande därutinnan, att ofta nog lämplig tjänsteman icke förefunnits till förrättande av vissa uppdrag utanför postdirektionens förläggningsort. Utredningar angående särskilt postföringar och poststationer hava därför ej medhunnits i den utsträckning, som önskligt varit. Vad särskilt lantbrevbäringslinjerna och postutdelningslinjerna vidkommer, måste dessa i detalj undersökas för att desamma skola kunna ordnas på bästa sätt. Det är angeläget förebygga, att dylika detaljundersökningar, i brist på tid och personal att fullgöra dem så ingående, som är erforderligt, bliva eftersatta eller undanskjutna.

Även i fråga om själva kansligöromålen har samma brist varit kännbar. Mängden av göromål har, i den mån desamma påkallat beslut, alltmer betungat postdirektören och överkontrollören.

Dessa omständigheter i förening hava så småningom fräntagit dessa båda funktionärer den frihet från detaljgöromål, som är nödvändig för distriktets rationella skötsel. Generalpoststyrelsen anser därför oavvisligt, att vid postdirektionen anställas ytterligare en kontrollör, vilken i denna sin tjänsteställning kan självständigt utföra vissa göromål, som för närvarande påvila ledningen.»

För anställande av ytterligare en ny kontrollör jämväl vid de tre återstående postdirektionerna, nämligen i södra, östra och mellersta postdistrikten, anser generalpoststyrelsen föreligga nog så bärande skäl. Framställningar i syftet hava ock inkommit från postdirektörernas sida. Generalpoststyrelsen har emellertid ansett, att åtminstone tills vidare må kunna anstå med inrättandet av nya kontrollörsbefattningar vid dessa postdirektioner, särskilt i betraktande därav, att styrelsen här efteråt föreslår upptagande i staten av 10 nya förste postexpeditörstjänster vid distrikts- och lokalförvaltningarna, av vilka tjänsters innehavare en eller annan, därest så skulle visa sig nödvändigt, kan placeras vid sistnämnda postdirektioner.

Med stöd av vad sålunda anförts har generalpoststyrelsen alltså hemställt, att i 1919 års stat måtte uppföras ytterligare 3 kontrollörstjänster och antalet dylika befattningar för samma år alltså fastställas till 56.

*Nya post-
kontor av
klass 4.*

I staten för år 1917 äro upptagna avlöningar åt sammanlagt 252 postmästare, därav 89 av klass 4. Generalpoststyrelsen meddelar, att samtliga sålunda anvisade avlöningar nu äro tagna i anspråk. I staten för år 1918 uppfördes i enlighet med generalpoststyrelsens förslag avlöningar till ytterligare två postmästare av klass 4. I avseende härå har riksdagen i skrivelse den 16 juni 1917 angående fastställande av postverkets stat för driftkostnader år 1918 — i anslutning till vad riksdagen 1915 yttrat om då föreliggande förslag om inrättande av nya sådana tjänster — betonat angelägenheten av att möjligheterna att utbyta postkontor mot poststationer fortfarande omsorgsfullt tillvaratoges och att framgent nya postkontor inrättades endast då sådant visat sig vara oundgängligen nödvändigt.

För närvarande föreligger beträffande flera platser inom landet sådana förhållanden med avseende å poströrelsens omfattning m. m., att frågan om hittillsvarande poststations utbyte mot postkontor synes generalpoststyrelsen böra inom den närmaste framtiden företagas till avgörande. I sådant hänseende har generalpoststyrelsen under handläggning ett flertal framställningar från vederbörande postdirektör eller korrespondenter.

Till åttlydnad av det utav riksdagen lämnade, här förut omförmälda direktiv säger sig generalpoststyrelsen oavlåtligt hava sin uppmärksamhet riktad på möjligheten att vid lämpliga tillfällen indraga sådana postkontor, vars poströrelsens omfattning är av mindre betydelse, för att tillfälle må kunna givas att tillgodose sådana orter, där behovet av postkontor är mera framträdande. I sådant syfte har generalpoststyrelsen i början av år 1917 i samband med framläggande av förslag om inrättande av postkontor i Vilhelmina vid tidpunkten för Inlandsbanans framdragande till denna ort — ett förslag, vars genomförande generalpoststyrelsen såväl med hänsyn till allmänhetens intressen som ur postalorganisatorisk synpunkt ansett synnerligen angeläget — ifrågasatt indragning av postkontoret i Trosa, vars frankoteckensuppbörd under år 1916, 6,127 kronor, understigit motsvarande uppbörd vid samtliga de postkontor, som varit i verksamhet under hela sistnämnda år. Detta förslag har emellertid icke vunnit Kungl. Maj:ts bifall.

Under det att under år 1913 24 poststationer hade en frankoteckensuppbörd överstigande 10,000 kronor, hade motsvarande antal för år 1916 stigit till 47 sålunda att:

1	hade dylik uppbörd överstigande	.....	20,000 kronor
3	»	»	mellan 18,001 och 19,000 »
1	»	»	» 17,001 » 18,000 »

1	hade	dylik	uppbörd	mellan	16,001	och	17,000	kronor
1	»	»	»	»	15,001	»	16,000	»
5	»	»	»	»	14,001	»	15,000	»
5	»	»	»	»	13,001	»	14,000	»
5	»	»	»	»	12,001	»	13,000	»
7	»	»	»	»	11,001	»	12,000	»
18	»	»	»	»	10,001	»	11,000	»

Av rikets under hela år 1916 i verksamhet varande postkontor hade 19 en sammanlagd frankoteckensuppbörd understigande 20,000 kronor; av dessa hade 5 en uppbörd understigande 15,000 men överstigande 10,000 kronor och endast 3 — Torshälla, Öregrund och Trosa — hade lägre uppbörd än 10,000 kronor.

Ehuruväl, på sätt vid avgivande av föregående statförslag blivit från generalpoststyrelsens sida framhållet, på grund av utvidgning av poststationernas befogenhet med avseende å postutväxling m. m., desamma numera även vid en jämförelsevis hög utveckling av poströrelsen kunna tillfredsställande betjäna allmänheten, lärer dock, såsom i någon mån torde vara belyst genom förestående uppgifter angående frankoteckensuppbördens storlek vid vissa poststationer, å en hel del orter hava uppnåtts den gräns, då allmänhetens berättigade krav på lämpliga postanordningar icke längre kan tillgodoses med poststation. Vidare förekommer vid öppnande av nya järnvägstrafikleder — i detta fall må särskilt påpekas Inlandsbanans framdragande genom Norrland — att nya centralpunkter för kringliggande traktens postföringsnät måste anordnas.

För tillgodoseende av för närvarande på flera orter av nyssnämnda båda anledningar otvivelaktigt föreliggande eller inom kort uppstående behov av nyinrättande av postkontor har generalpoststyrelsen under år 1917 icke haft tillgång till annan postmästaravlöning än den, som blivit disponibel, då under hösten av sagda år vid förutvarande postmästarens avgång på grund av uppnådd pensionsålder ett av de minsta postkontoren, Vretstorp, indragits. I stället har ett nytt postkontor inrättats i Vilhelmina. De två i 1918 års stat nyuppförda postmästaravlöningarna torde därför med säkerhet antagas behöva tagas i anspråk under sistnämnda år, oavsett de möjligheter till indragning av förutvarande postkontor, som då kunna yppa sig.

Vid sådant förhållande finner generalpoststyrelsen sig nödsakad hemställa, att i staten för år 1919 upptagas sammanlagt 93 avlöningar

till postmästare av klass 4, innebärande en ökning av antalet dylika avlöningar i jämförelse med 1918 års stat med 2.

Ökning av
antalet förste
postexpedi-
törer

Posttjänstemännens förening har i en den 20 augusti 1917 dagtecknad skrivelse förnyat sin vid tidigare tillfällen gjorda framställning, att generalpoststyrelsen ville i sitt statförslag, i och för förmansbefattningars inom vissa postkupéer besättande med förste postexpeditörer, föreslå ett ytterligare antal förste postexpeditörstjänster. Vid avgivande år 1916 av förslag till driftkostnader för postverket för år 1918 fann generalpoststyrelsen nämnda förenings då avgivna framställning i ärendet på grund av att densamma inkommit så sent, att styrelsen icke ansåg sig kunna medhinna att före den bestämda tiden för statförslagens avgivande verkställa erforderlig utredning, icke böra föranleda till någon åtgärd.

Generalpoststyrelsen har emellertid sedermera haft frågan om inrättande av förste postexpeditörsbefattningar vid de större ambulanta postanstalterna under behandling. Såsom resultat av de härvid verkställda utredningarna har väl framgått, att vissa skäl tala för ifrågasättande förmansbefattningars — särskilt inom de största och viktigaste postkupéerna — besättande med förste postexpeditörer (från posttjänstemännens förenings sida hava nu ifrågasatts postkupéerna nr 8, å linjen Göteborg—Laxå, och 83, som framföres å linjen Nässjö—Malmö—Köpenhamn). Men å andra sidan anser generalpoststyrelsen dock åtskilliga skäl finnas, som tala emot en dylik anordning.

På grund härav och med avseende jämväl fäst å det osäkerhetstillstånd, som under nuvarande exceptionella förhållanden råder inom järnvägsposttrafiken, i det ständiga rubbningar och omläggningar förekomma med därav följande ändringar i personalförhållandena, har generalpoststyrelsen ansett sig nu icke böra taga slutlig ståndpunkt till frågan om förste postexpeditörsbefattningars inrättande å även andra postkupéer än sjöpostexpeditionerna Trälleborg—Sassnitz, där sådana befattningar redan finnas.

Emellertid har styrelsen ändock funnit sig nu böra föreslå inrättandet av några nya förste postexpeditörstjänster. Behovet härav har gjort sig särskilt kännbart under sista tiden. Till följd av poströrelsens utveckling och tillkomsten av nya rörelsegrenar, såsom övertagande från 1918 års början av kronoskatteuppbörden, måste å vissa platser framträda behov av tjänstemän i förmans- och ledareställning. Å en del postkontor har därstädes förut befintlig förste postexpeditörstjänst kunnat

tills vidare indragas. Tjänsten har sedermera på grund av nytillkomna omständigheter visat sig åter behöfelig. Posttrafikens ökning för också med sig behovet av exempelvis ytterligare antal vaktföreståndare, särskilt å de största brevbärarexpeditionerna. I enstaka fall kräves också anställande å postkontor av en förste postexpeditör såsom biträde åt postmästaren vid kontorets allmänna skötsel och övertäckande av arbetet därstädes. Härtill kommer, i anslutning till vad anförts rörande personalbehovet å vissa postdirektioner, angelägenheten att anställa ytterligare förste postexpeditörer vid dessa.

Utan att närmare ingå i detalj i avseende å ökningen av förste postexpeditörernas antal har generalpoststyrelsen såsom sin åsikt uttalat, att enbart av vad anförts torde framgå, hurusom ett ej ringa behov av ytterligare förste postexpeditörer förefinnes.

Generalpoststyrelsen har dock under nuvarande förhållanden velat begränsa sitt yrkande till det minsta möjliga och därför nu icke föreslagit en större ökning i antalet än 10.

I detta sammanhang har generalpoststyrelsen berört frågan om styrelsens rätt att placera förste postexpeditör till tjänstgöring.

De efter postverkets omorganisation från år 1910 å verkets stat uppförda förste postexpeditörstjänster voro avsedda för distriktsförvaltningarna samt postkontor av klass 1 och 2.

Sedermera visade emellertid erfarenheten, att vid ett eller annat postkontor av sagda klasser åtminstone tills vidare utan större olägenhet kunde undvaras en av de förste postexpeditörer, som voro därstädes placerade, under det att i stället vid några postkontor av klass 3 och 4 ett trängande behov av anställande av en dylik tjänsteman gjorde sig gällande.

Generalpoststyrelsen erhöll därför rätt att, utan hänsyn till postkontorets klass, placera förste postexpeditör vid vilket postkontor som helst, där behov av sådan mellangradstjänst förefunnes.

Denna utvidgade rätt för generalpoststyrelsen att placera förste postexpeditör vid fast postanstalt, där behov därav föreläge, synes styrelsen lämpligen böra utsträckas att innefatta befogenhet för styrelsen att jämväl kunna, därest sådant av förekommande omständigheter skulle ur verkets synpunkt vara lämpligt och fördelaktigt, anvisa förste postexpeditör tjänstgöring, mer eller mindre tillfälligt, även å ambulanspostanstalt. Mot en dylik befogenhet för ledningen av ett stort affärsdrivande verk beträffande tjänstemän av så jämförelsevis underordnad ställning som förste postexpeditörer, synes styrelsen icke böra vara något att erinra.

Generalpoststyrelsen har alltså nu hemställt, att i 1919 års stat uppföres anslag till ytterligare 10 manliga förste postexpeditörer vid postverkets distrikts- och lokalförvaltningar.

Antalet postexpeditörer.

Genom successivt överflyttande av göromål från postexpeditörer till tjänstemän av lägre grad har antalet tjänstemän av postexpeditörsgrad under de sista åren trots stegringarna i postarbetet icke behövt ökas.

Generalpoststyrelsen anser sig icke heller i staterna för år 1919 böra ifrågasätta ökning i antalet postexpeditörer.

Ökning av antalet tjänstemän av lägre grad.

Generalpoststyrelsen har framhållit, att, såsom en följd av det alltjämt fortgående överflyttandet av sådana göromål, som tidigare ålegat tjänstemän av postexpeditörs grad, på tjänstemän av lägre grad ävensom posttrafikens ständiga stegring antalet tjänstemän av lägre grad med uppdrag att bestrida mera maktpåliggande uppdrag stigit år från år. Då generalpoststyrelsen håller före, att billigheten fordrade, att de tillförordnade nuvarande förste postvaktmästare och förste postiljoner, som i regel utförde enahanda arbete som de ordinarie, icke allt för länge borde gå obefordrade och då erfarenheten visat, att det icke vore erforderligt, att tiden för provande av deras lämplighet för mera krävande arbete alltför långt utsträcktes, har generalpoststyrelsen funnit sig böra föreslå upptagande i 1919 års stat av ett antal nya förste postvaktmästar- och förste postiljonsbefattningar.

Under framhållande att fullgiltiga skäl, ej minst hänsynen till nödvändigheten av att kunna tillfredsställande rekrytera tjänstemannakåren av lägre grad, talade för att den hittillsvarande långa extratiden för dessa tjänstemän nedbringades har generalpoststyrelsen jämväl hemställt om upptagande i nämnda stat av ett ytterligare antal postvaktmästar- och postiljonsbefattningar.

Departementschefen.
3 kontrollörer.

Generalpoststyrelsen har framhållit, att postdirektionernas arbetsbörda ökats i så hög grad, att nästan oavbruten förstärkning i arbetskrafterna hos desamma måst medgivas. För postdirektörerna och deras närmaste män har denna förstärkning likväl icke inneburit någon direkt lindring i deras ökade arbete, enär härför behövlige kvalificerade tjänstemän icke stått till buds. Då det är av vikt, att postdirektörerna icke av löpande göromål hindras att taga omedelbar befattning med viktigare ärenden eller förrätta erforderlig inspektion, finner jag mig böra biträda generalpoststyrelsens förslag om inrättande av ytterligare en kontrollörstjänst vid var och en av de tre mest betungade postdirektionerna.

Då det såväl med hänsyn till poströrelsens stegring vid de största poststationerna som ock ur organisatorisk synpunkt, exempelvis vid öppnande av nya järnvägsleder, kan bliva nödvändigt att inrätta nya postkontor utan att i sådant hänseende uppkommande behov kan tillgodoses genom indragning av förutvarande postkontor, ser jag mig föranlåten tillstyrka bifall till generalpoststyrelsens hemställan om upptagande i staten av ytterligare två avlöningar till postmästare av klass 4. Jag vill emellertid härvid särskilt framhålla, att givetvis de av riksdagen givna direktiv i fråga om inrättande av nya postkontor skola beaktas. Av vad generalpoststyrelsen anfört framgår också, att styrelsen har sin uppmärksamhet riktad på möjligheten att framdeles i all den mån så låter sig göra indraga postkontoren å de platser, där detta lämpligen låter sig göra.

2 postmästare av klass 4.

Enligt nu gällande instruktion äger generalpoststyrelsen besluta om inrättande och indragning av poststationer. Beslut om inrättande och indragning av postkontor ankommer däremot på Kungl. Maj:t.

Inrättande och indragning av postkontor.

Redan departementalkommittén föreslog i samband med behandling av frågan om överflyttande av vissa grupper av ärenden från Kungl. Maj:ts avgörande till underlydande verk, att till generalpoststyrelsens prövning måtte överlämnas, bland annat, ärenden angående inrättande eller indragning av postkontor ävensom angående ändring av postkontorens fördelning å klasser; och har detta förslag, vilket av generalpoststyrelsen tillstyrkts, jämväl upptagits i det den 27 februari 1917 avgivna betänkandet angående statsdepartementens verksamhetsområden och arbetsformer m. m. Frågan om överlåtande å styrelsen av behandling av dylika ärenden torde jag framdeles få anmäla för Kungl. Maj:t. Emellertid anser jag mig redan nu böra framhålla, att detta överlåtande ej synes böra möta betänkligheter, då ju antalet postmästaravlöningar av varje särskild klass bestämmes av Kungl. Maj:t och riksdagen, och prövning därvid kan äga rum jämväl från den synpunkten att nya postkontor i enlighet med av riksdagen uttalat önskemål ej inrättas i andra fall än då sådant visar sig vara oundgängligen nödvändigt.

Med anledning av generalpoststyrelsens framställning om rätt för styrelsen att anvisa förste postexpeditör tjänstgöring även å ambulanspostanstalt må erinras, att 1907 års postkommission, som föreslog uppförandet av förste postexpeditörer på ordinarie stat, uttalade, att dylika förmansbefattningar borde finnas å samtliga postkontor av första och andra klass, samt hemställde, att sådana befattningshavare finge placeras även vid några postkontor av tredje klass. Vederbörande departementschef ansåg emellertid, att några dylika tjänstemän icke behövde avses för postkontor

Placering av förste postexpeditörer.

av sistnämnda klass. På grund härav minskades det föreslagna antalet förste postexpeditörer med det för postkontor av tredje klassen avsedda antalet. Generalpoststyrelsen fann sig av denna anledning förhindrad att placera någon dylik tjänsteman vid postkontor av tredje och fjärde klass. Vid avgivande av statförslaget för år 1914 anförde generalpoststyrelsen, att det visat sig av behovet påkallat att för vissa postkontor av tredje och fjärde klass anställa förste postexpeditörer, under det sådana tjänstemän till förut beräknat antal kunde undvaras å några postkontor av första och andra klass. Då klassindelningen av postkontoren fastställdes för en period av fem år och sålunda icke kunde ändras i samma mån, som rörelsen för de olika postkontoren varierade, samt grunden för postkontorens klassindelning ej heller fullt sammanföle med förmansbehovet, ansåg dåvarande departementschefen det icke böra möta något hinder, särskilt då det ej vore fråga om inrättande av några nya tjänster, att tillåta placering av förste postexpeditörer även å postkontor av andra klasser än de två första. I samma statförslag hemställde generalpoststyrelsen om ökning av antalet förste postexpeditörer med fem för att tillgodose behovet att tilldela de vid sjöpostexpeditionerna å ångfärjeleden Trälleborg—Sassnitz såsom förmän anställda postexpeditörerna tjänsteställning och avlöning såsom förste postexpeditörer. Då det vore viktigt, att denna vår ojämförligt största internationella postförbindelse bleve mönstergillt skött, ansåg departementschefen önskvärt, att den person, som närmast hade överinseendet och ansvaret för skötseln, icke av befodringshänsyn behöfde ombytas alltför ofta, utan kunde kvarstanna och förvärva nödig rutin. Av denna anledning vore det nödvändigt att förvandla de såsom ledande funktionärer anställda postexpeditörernas platser till förste postexpeditörsbefattningar. Vad departementschefen sålunda föreslagit blev av Kungl. Maj:t och riksdagen bifallet. Generalpoststyrelsen ifrågasätter nu rätt för styrelsen att anvisa förste postexpeditörer tjänstgöring även å ambulanta postanstalter i allmänhet. Härigenom skulle styrelsen lämnas full frihet att placera dessa tjänstemän vid vilken postanstalt som helst, där behov yppar sig. Enär sådan befogenhet får anses erforderlig för den ökade verksamhetens behöriga utövning, torde, med hänsyn jämväl till att antalet dylika tjänstemän bestämmas av Kungl. Maj:t och riksdagen, betänkligheter ej böra möta mot att uppdraga åt styrelsen att bestämma om rätten att placera förste postexpeditörer å alla slags postanstalter.

10 förste postexpeditörer.

Behovet av det föreslagna ökade antalet, 10, förste postexpeditörer synes vederbörligen styrkt med hänsyn till poströrelsens utveckling och

tillkomsten av nya verksamhetsgrenar. Särskilt torde ytterligare förmansbefattningar bliva behövliga med anledning av postverkets övertagande av kronoskatteuppbörden.

Då, såsom ovan vid behandlingen av generalpoststyrelsens avlöningsstat framhållits, i den särskilda propositionen angående förändrade avlöningsförhållanden för postpersonalen ifrågasatts, att antalet ordinarie befattningar inom de lägre graderna vid postverket skulle bestämmas av Kungl. Maj:t, är antalet dylika befattningshavare icke i statförslaget upptaget. Generalpoststyrelsen har med anledning av den ifrågasatta lönerегleringen på anmodan verkställt förnyade beräkningar, enligt vilka det sammanlagda avlöningsbelopp, som förslagsvis bör i staten upptagas för de ordinarie tjänstemännen av lägre grad än postexpeditör vid distrikts- och lokalförvaltningarna, uppgår till 5,526,400 kronor.

Antalet befattningar av lägre grad.

Mot dessa beräkningar har jag intet att erinra.

Ortstillägg.

För ortstillägg och hyresbidrag har i staten för år 1917 anvisats ett belopp av 970,000 kronor samt för år 1918 1,000,000 kronor.

Utgifterna å anslaget hava för år 1916 uppgått till 928,262 kronor.

Från ingången av år 1917 hava i viss mån förändrade bestämmelser angående utbetalande av ortstillägg trätt i kraft, i det att Kungl. Maj:t jämlikt brev den 13 juli 1917 för tillämpning från sagda tidpunkt fastställt ny gruppindelning av postpersonalens stationsorter.

Vidare har Kungl. Maj:t genom brev den 12 juni 1917, i enlighet med av generalpoststyrelsen avgivet förslag, fastställt vissa förändrade bestämmelser angående avlöning till extra personal vid postverket, innebärande vissa ändringar i avseende å ortstilläggen.

På grund av dessa omständigheter hava utgifterna för ortstillägg under år 1917, enligt vad generalpoststyrelsen sedermera meddelat, stigit till 960,845 kronor 92 öre. Då såsom hyresbidrag utbetalats 43,917 kronor 90 öre, hava anslagets utgifter utgjort sammanlagt 1,004,763 kronor 82 öre.

I skrivelse den 18 januari 1918 har generalpoststyrelsen föreslagit viss ändring av § 7 i avlöningsreglementet.

Genom omförmälda brev den 13 juli 1917 angående fastställande av nya grunder för ortstilläggs utgående till tjänstemän i allmänhet vid postverket har Kungl. Maj:t, beträffande grunderna för ortstilläggs ut-

Ändring av § 7 i avlöningsreglementet.

gående till kvinnliga biträden, förklarar sig vilja framdeles meddela beslut. Anledningen därtill har varit den, att de bestämmelser, som borde i sådant avseende utfärdas, krävde ändring i avlöningsreglementet för tjänstemän vid postverket. I § 7 av nämnda reglemente stadgas nämligen, bland annat, att ortstillägg, enligt av Kungl. Maj:t fastställda grunder, utgå, för år räknat, till kvinnliga biträden, stationerade i Stockholm, med 150 kronor, och, stationerade å annan ort, där de allmänna levnadskostnaderna äro särskilt höga, med 100 kronor. Till följd av den i brevet fastställda nya gruppindelningen av stationsorterna, i vilken Sundsvall hänförts till samma grupp som Stockholm, borde emellertid ortstillägg med 150 kronor för år utgå jämväl till kvinnliga biträden, stationerade i Sundsvall. Härjämte har styrelsen i skrivelse den 28 december 1917 hemställt, att jämväl Göteborg måtte, från 1917 års början räknat, hänföras till samma dyrortsgrupp som Stockholm. Vid bifall till denna framställning skulle även kvinnliga biträden, stationerade i Göteborg, få åtnjuta ortstillägg med 150 kronor för år.

I sin skrivelse den 18 januari 1918 har generalpoststyrelsen anfört, att då jämväl i framtiden gruppindelningen, för beräkning av ortstillägg, av stationsorterna måste antagas bliva underkastad växlingar, det syntes vara lämpligt, att § 7 av avlöningsreglementet avfattades sålunda, att ortstillägg till kvinnliga biträden skola, enligt av Kungl. Maj:t fastställda grunder, utgå med 150 eller 100 kronor för år, så att de orter, å vilka tilläggen skola utgå med det ena eller det andra av dessa belopp, ej angivas i reglementet. Därigenom skulle i detta avseende vinnas överensstämmelse mellan bestämmelserna om ortstillägg till kvinnliga biträden och bestämmelserna om ortstillägg till andra tjänstemän.

Generalpoststyrelsen har tillika framlagt förslag till ändring av avlöningsreglementet i förevarande hänseende ävensom hemställt, att Kungl. Maj:t, vid bifall till detta förslag, måtte såsom tillägg till de i brevet den 13 juli 1917 meddelade bestämmelserna, för tillämpning från 1917 års början räknat, meddela vissa i styrelsens skrivelse angivna föreskrifter i fråga om ortstillägg till kvinnliga biträden.

*Ändring av
§ 13 i
avlönings-
reglementet.*

Under förutsättning av bifall till generalpoststyrelsens här ovan under ortstillägg å styrelsens avlöningsstat omförmälda förslag om utbytande av de till posttjänstemännen i allmänhet nu jämlikt § 13 i avlöningsreglementet utgående hyresbidragen mot traktamenten borde i staten för år 1919 i stället för det hittillsvarande anslaget till ortstillägg och hyresbidrag, uppföras ett anslag med rubriken »Ortstillägg». Styrelsen har ansett sig icke kunna förorda, att detta anslag faststülles till lägre belopp än förslagsvis 1,000,000 kronor.

Arvoden åt extra tjänstemän, vikariatsersättning m. m.

Under denna titel ingå följande utgifter:

- a) *arvoden till extra tjänstemän* med fast placering och till sådana extra tjänstemän utan fast placering, som, ehuru de stå till verkets förfogande, ej innehava tjänstgöringsuppdrag;
- b) *dispositionsanslag* för tillgodoseende av antingen mera stadigvarande eller tillfälligt behov av personalförstärkning;
- c) *anslag för beredande av semesterledighet och sabbatsledighet* åt tjänstemän av högre och lägre grad;
- d) *vikariatsersättning* eller avlöningsfyllnad i vissa fall för av sjukdomsfall träffad tjänsteman av högre eller lägre grad, ordinarie eller extra, varjämte av detta anslag även utgår ersättning åt vikarie för tjänsteman av lägre grad, som inkallats till undervisningskurs.

Generalpoststyrelsen har framhållit, att, i anledning av under år 1917 utfärdade bestämmelser angående förhöjning av den tillföre utgående ersättningen till extra tjänstemän och tillfällig personal vid postverket ävensom det av poströrelsens stegring förorsakade, alltjämt växande behovet av personalförstärkning, betydande utgiftsstegringar å ifrågavarande anslag vore att förutse; och har generalpoststyrelsen i anslutning härtill hemställt, att *anslaget, som i staten för år 1918 upptagits till 1,000,000 kronor, för år 1919 icke sättes till lägre belopp än 1,150,000 kronor.*

Generalpoststyrelsens förslag om ändring av § 7 i gällande avlöningsreglemente för tjänstemän vid postverket synes, enär den särskilda propositionen angående avlöningsreglering för postverkets personal jämväl innefattar förslag till ändringar i sagda avlöningsreglemente uti nu ifrågavarande hänseende, icke nu böra påkalla någon åtgärd.

Departementschefen.

Ändring av § 7 i avlöningsreglementet.

Såsom ovan under anslaget till ortstillägg å generalpoststyrelsens avlöningsstat framhållits, har styrelsens förslag till ändrade bestämmelser ifråga om hyresbidrag åt postpersonalen upptagits till behandling i samband med de i särskild proposition framlagda förslagen om andra förändringar i avlöningsbestämmelserna för sagda personal. Sistnämnda förändringar föranleda emellertid avsevärd ökning av utgifterna till ortstillägg, för vilkas bestridande nu ifrågavarande anslag uteslutande skulle bli avsett. Enligt vad jag inhämtat av generalpoststyrelsen, torde anslaget i fråga med hänsyn härtill icke böra sättas till lägre belopp än 1,300,000 kronor.

Ortstillägg.

Vidkommande anslaget »Arvoden åt extra tjänstemän, vikariatsersättning m. m.» hava de av generalpoststyrelsen omnämnda er-

Arvoden åt c. tjänstemän, vikariatsersättning m. m.

sättningsförhöjningarna åt extra tjänstemän och tillfällig personal även som det ökade behovet av personalförstärkning föranlett, att utgifterna å anslaget under år 1917 stigit till 1,018,418 kronor 17 öre. Vid sådant förhållande och då därtill kommer, att den föreslagna löne-regleringen för postverkets ordinarie personal givetvis kräver, att den extra personalens avlöningsförhållanden anpassas efter den ordinarie personalens, finner jag mig, efter samråd med generalpoststyrelsen, böra föreslå, att nu ifrågavarande anslag upptages med högre belopp än det av styrelsen föreslagna eller till 1,400,000 kronor. Jag vill tillika framhålla, att anslaget skulle komma att tagas i anspråk även för beredande av övertidsersättning åt vissa postverkets tjänstemän, till vilken fråga jag återkommer under anslagstiteln »Gratifikationer m. m. åt tjänstemän eller andra personer, som äro anställda vid postverket eller anlitas i dess ärenden».

3. Övriga anslag.

Arvoden till poststationer.

Detta anslag, som i staterna för åren 1914—1917 upptagits med lika stora belopp eller 2,150,000 kronor, har för år 1918 förhöjts till 2,200,000 kronor. Under förevarande anslagstitel utbetalades under år 1915 2,003,957 kronor och under år 1916 2,045,808 kronor.

Antalet poststationer, som vid slutet av år 1915 uppgick till 3,195, hade vid utgången av år 1916 ökats till 3,239 samt utgjorde, enligt av generalpoststyrelsen sedermera lämnad uppgift, den 1 januari 1918 3,276.

I fråga om den för poststationernas skötande utgående ersättningen har generalpoststyrelsen anfört följande:

»Poststationerna kunna uppdelas i två stora huvudgrupper, järnvägspoststationer och lantpoststationer.

Beträffande *den förstnämnda gruppen* eller de poststationer, som äro för- enade med vid järnväg belägna trafikstationer och efter åtagande av vederbörande järnvägsförvaltning handhas av trafikstationens föreståndare, har Kungl. Maj:t genom brev den 3 december 1909 utfärdat bestämmelser i fråga om ersättningens utgående efter vissa avlöningsklasser m. m. På generalpoststyrelsen ankommer att avgöra rörande de särskilda poststationernas hänförande till olika avlöningsklasser.

På grund härav har generalpoststyrelsen fastställt vissa allmänna grunder för avlöningsreglering beträffande järnvägspoststationerna. Med tillämpning av dessa grunder har avlöningsreglering ägt rum under år 1909 för perioden 1910—1914 samt under år 1914 för perioden 1915—1919.

Enligt bemyndigande i brevet den 3 december 1909 har generalpoststyrelsen med järnvägsstyrelsen ävensom vissa enskilda järnvägsförvaltningar träffat särskilda avtal om poststationers skötande i samband med järnvägsstationer, inne-

fattande jämväl överenskommelse om ersättningens utbetalande kvartalsvis i samlad summa till förvaltningen i stället för till vederbörande stationsföreståndare. Avtalet med järnvägsstyrelsen omfattar 445 poststationer. Med 89 enskilda järnvägsförvaltningar äro avtal gällande om sammanlagt 891 poststationer. Avtalen löpa för kalenderår med ett års uppsägningstid.

I slutet av år 1916 uppsade 70 olika förvaltningar till upphörande med utgången av år 1917 de med dem träffade avtalen, innefattande skötandet av tillhoppa 779 poststationer mot en sammanlagd ersättningssumma av 526,005 kronor. Såsom motiv för uppsägningen har anförts, att den utgående ersättningen ansåges för låg med hänsyn därtill, att poststationernas göromål på senare tid tagit en sådan omfattning, som man icke tidigare kunnat beräkna. I sådant hänseende åberopades dels den ofantligt stora tillväxten av den egentliga poströrelsen, som de rådande förhållandena medfört, och dels de bestyr med utbetalning av folkförsäkringspensionerna, som poststationerna fått sig pålagda. Vidare gjordes gällande, att järnvägsförvaltningarna fått vidkännas avsevärt ökade kostnader för förhöjd avlöning till sin personal samt för uppvärmning och belysning av de för postgöromålens besörjande använda lokalerna. Uppsägningarna skedde emellertid, enligt vad angavs, i syfte att bereda möjlighet till förhandlingar mellan generalpoststyrelsen och svenska järnvägsföreningen angående erhållande av förhöjning i den för närvarande utgående ersättningen. 5 förvaltningar hava endast under förutsättning att enighet angående förhöjd ersättning icke kunde åstadkommas uppsagt med dem träffade överenskommelser, representerande 38 stationer och en sammanlagd ersättningssumma av 24,180 kronor. Av sammanlagt 89 avtal, innefattande 891 poststationer och en ersättningssumma av inalles 603,225 kronor, kvarstå orubbade endast 14 avtal — 74 poststationer och en sammanlagd ersättningssumma av 53,100 kronor.

Utan att avtal träffats med vederbörande järnvägsförvaltning i fråga om ersättningens utbetalande direkt till förvaltningen äro 212 poststationer förenade med järnvägsstationer, tillhörande 32 olika enskilda förvaltningar. Av dessa hava 20 till generalpoststyrelsen anmält, att de, därest förhandlingarna mellan generalpoststyrelsen och svenska järnvägsföreningen angående förhöjda ersättningar icke komme att leda till åsyftat resultat, fränsäga sig bestyret med handhavande av postgöromål vid respektive järnvägsstationer efter utgången av år 1917.

Antalet järnvägspoststationer, beträffande vilka avlöningsreglering sålunda ifrågasatts, uppgår till 975. Den för närvarande utgående ersättningen för dessa poststationers skötande utgör tillhoppa 658,876 kronor.

I anledning av vad sålunda förekommit har generalpoststyrelsen igångsatt omfattande utredningar rörande hithörande förhållanden. Dessa utredningar hava emellertid ännu icke slutförts. Generalpoststyrelsen kan därför icke i frågans nuvarande skick göra något mera bestämt uttalande, huru frågan angående omhandlade 975 järnvägspoststationer må kunna komma att ordnas och vilken utgiftsökning, som må av förhållandena föranledas. Under alla omständigheter torde man dock beträffande år 1919 böra räkna med att avlöningarna måste stegras med nog så betydande belopp.

Ersättningen för skötandet av *den andra huvudgruppen* av poststationer, lantpoststationerna, vilkas föreståndare äro anställda medels personliga kontrakt, har icke varit underkastad någon reglering efter på förhand fastställda, allmän-giltiga grunder. Antalet lantpoststationer uppgår för närvarande till 1,730.

Ersättningen har prövats och fastställts i varje särskilt fall. Förut har för-

höjning av ersättningen i regel ägt rum allenast på därom av vederbörande poststationsföreståndare gjord framställning. Under senare tider har generalpoststyrelsen emellertid i allt större utsträckning funnit sig böra, då den vid någon poststation utgående ersättningen icke längre synes stå i lämpligt förhållande till arbetets omfattning, medgiva ersättningsförhöjning utan att särskild framställning förelegat. Och vid fastställandet av arvode åt föreståndare för lantpoststation har också hänsyn tagits till den ersättning, som, enligt gällande principer för avlöningsreglering, skulle utgå vid järnvägspoststation av motsvarande storlek.

Ersättningsförhöjningarna till lantpoststationsföreståndare uppgingo under år 1916 till sammanlagt 46,434 kronor, under det att motsvarande tal för tiden 1 januari—31 juli 1917 utgör 57,966 kronor, allt för helt år räknat.

Med hänsyn till den numera inträdda och alltjämt fortgående höjningen av den allmänna prisnivån torde det vara rätt och billigt, att åtgärder vidtagas för att de vid lantpoststationerna i allmänhet nu utgående ersättningsbelopp, som under förut rådande förhållanden kunde anses skäliga, höjas i sådan mån, att de under nu rådande förhållanden utgöra skälig ersättning för utförda arbetsprestationer och utgifter, som stå i samband med poststationernas skötsel.

Vad nu är sagt gäller i all synnerhet beträffande de större och största poststationerna, vilkas rörelse är så stor, att den tager föreståndarnas tid och arbetskraft fullt i anspråk, och ej sällan därutöver kräver biträdes hjälp av andra personer. För undvikande av att dylika poststationer i en del fall skola utbytas mot fullständiga postanstalter av postkontorstyp är det nödvändigt, för att allmänhetens postala behov skola i tillfyllestgörande grad tillgodoses, att gottgörelsen för poststationernas handhavande av kompetent personal och i lämplig lokal sättes så högt, att man har tillräckliga garantier i nämnda hänseenden. Antalet poststationer av den storlek, som förut nämnts, är rätt betydande. De avlöningsförhöjningar, som av nyss nämnd anledning äro att förvänta, förutser generalpoststyrelsen komma att gå till jämförelsevis ej ringa belopp.

Av vad sålunda anförts framgår, att det förestår av omständigheterna på kallade regleringar av avlöningsförhållandena vid såväl järnvägs- som lantpoststationer.»

Frågan om poststationernas ordnande och ersättningen för desamma skötsel vore en ur allmänt postal synpunkt så viktig angelägenhet, att densamma icke längre torde böra uppskjutas. För att på ett tillfredsställande sätt kunna ordna hithörande förhållanden och tillgodose allmänhetens och verkets krav beträffande sådana platser, som ej äro försedda med postkontor, anser generalpoststyrelsen det därför ej kunna undvikas, att det för år 1918 beräknade anslagsbeloppet kommer att ej obetydligt överskridas. Härav följer också, att anslaget för år 1919 bör upptagas till avsevärt högre belopp än nästföregående år. Med vilket belopp detta bör ske är givetvis vanskligt att uppgiva. Styrelsen befarar emellertid, att utgiftsökningen å anslaget icke bör beräknas under ett belopp av omkring 20 % av anslagssumman för år 1918; särskilt om man tager i betraktande de avlöningsförhöjningar, som utan vidare måste följa av det utav poströrelsens utveckling å poststationerna föranledda ökade ar-

bete för personalen å desamma. I avseende å poströrelsens utveckling å poststationerna år 1916 i förhållande till år 1913 åberopas efterföljande tabell:

Å r.	Franko- teckens- uppbörd kronor.	Antalet avgångna		Sammanlagda beloppet inbetalade postanvis- ningar kronor.
		fullt frankerade vanliga brev. st.	paket. st.	
1913.....	5,954,762	37,386,428	745,442	141,423,779
1916.....	6,684,008	40,855,311	970,516	208,001,661
Ökning i %	12.24	9.27	30.19	47.07

Därest någon förändring av de genom meranämnda brev den 3 december 1909 fastställda avlöningsbestämmelser anses böra vidtagas, komma hithörande frågor att underställas Kungl. Maj:ts prövning.

Generalpoststyrelsen föreslår, att nu ifrågakvarande anslag för år 1919 upptages till förslagsvis 2,700,000 kronor, d. v. s. en förhöjning i jämförelse med 1918 års anslag av 500,000 kronor.

Arvoden åt frimärksförsäljare.

Detta anslag, som under åren 1913, 1914 och 1915 utgått med 75,000 kronor och i 1916 års stat upptagits till 70,000 kronor, har för åren 1917 och 1918 fastställts till 50,000 kronor.

Denna stora nedsättning av anslagsbeloppet möjliggjordes genom den av Kungl. Maj:t efter riksdagens hörande beslutade begränsning av arvodet till antagna särskilda frankoteckensförsäljare, vilken begränsning riksdagen fann välbetänkt.

Verkningarna av de ändrade grunderna för arvodets utgående, sådana de intill avgivandet av generalpoststyrelsens statförslag visat sig, belysas av efterföljande jämförelse mellan utgifterna å anslaget under tiden januari—juli 1916 och motsvarande tid år 1917. Därvid är dock att märka att januariutgifterna 1917, som avse arvodet för 4:e kvartalet 1916, icke hava utgått efter de nya grunderna utan i överensstämmelse med de äldre bestämmelser, som legat till grund för arvodesberäkningen 1916.

M å n a d.	Utbetalade arvoden år			
	1916.		1917.	
Januari	19,073	30	17,192	51
Februari	249	06	709	40
Mars	97	58	14	—
April	15,792	—	9,961	84
Maj	328	—	302	67
Juni	172	—	32	—
Juli	15,669	50	7,854	50
Summa	51,381	44	36,066	92

Minskningen i utgifterna utgör alltså 15,314 kronor 52 öre, motsvarande 29.8 %. Om man bortser från utgifterna under januari månad för de år, jämförelsen avser, utgör minskningen i procent räknat cirka 41 %. Utgifterna under tiden augusti—december 1916 belöpte sig till 15,366 kronor. Utgifterna för 1917 i dess helhet hava, enligt vad generalpoststyrelsen sedermera meddelat, uppgått till omkring 43,640 kronor, innebärande en minskning vid jämförelse med 1916 års utgifter, 66,748 kronor, av 34,6 %.

Generalpoststyrelsen har ansett sig i detta sammanhang böra anmäla, att, enligt vad till styrelsens kännedom kommit, de utfärdade bestämmelserna angående förändrade beräkningsgrunder för arvoden åt frimärksförsäljarna på vissa håll bland dessa väckt missnöje. Detta har tagit sig uttryck bland annat däri, att några sammanslutningar av tobakshandlare — exempelvis i Stockholm, Göteborg, Malmö och Norrköping — ävensom svenska pappershandlarföreningen, enligt vad uppgivits, beslutat att vid försäljning av frankotecken åsätta desamma ett högre pris än det nominella värdet (11 öre för ett tioöresmärke, 6 öre för ett femöresmärke, 6 öre för ett femöres brevkort etc.).

I saknad av lagbestämmelser å detta område har generalpoststyrelsen funnit vad sålunda förekommit icke kunna föranleda annan styrelsens åtgärd, än att styrelsen föranstaltat därom att, i händelse någon av postverket antagen frimärksförsäljare beträdes med att tillämpa dylik prisförhöjning, det honom meddelade förordnande att vara frankoteckensförsäljare omedelbart återkallas.

De gjorda besparingarna å anslaget hava även i någon mån varit beroende på de indragningar av frimärksförsäljningsställen, som kunnat äga rum. Den 1 januari 1916 utgjorde dessas antal 1,315. Vid mot-

svarande tidpunkt 1917 voro antagna allenast 1,207 frankoteckensförsäljare.

Generalpoststyrelsen hade dock beräknat, att antalet frimärksförsäljare skulle hava kunnat ytterligare nedbringas och, så långt förhållandena det medgäve, ersättas med frimärksautomater. Emellertid har tillverkningen av dessa automater på grund av den knapphet i materialier, som vållats av kristiden, icke kunnat bedrivas i den utsträckning, generalpoststyrelsen beräknat och därom tidigare uttalat sig.

För år 1917 hava alltså utgifterna å anslaget kunnat hållas inom ramen för det anvisade anslagsbeloppet, och det synes generalpoststyrelsen möjligt, även om man tar i betraktande, att en ökning av frankoteckensomsättningen hos frimärksförsäljarna kan komma att uppstå och sålunda föranleda en höjning av till dem utgående arvode, att så reglera utgifterna å anslaget för de närmaste åren, att ett överskridande av anslagsbeloppet icke behöver äventyras.

Generalpoststyrelsen har fördenskull hemställt, *att anslaget, arvoden åt frimärksförsäljare, jämväl för år 1919 upptages till 50,000 kronor.*

Gratifikationer m. m. åt tjänstemän eller andra personer, som äro anställda vid postverket eller anlitas i dess ärenden.

Det i postverkets stater anvisade fasta anslag till gratifikationer m. m., vilket sedan lång tid tillbaka utgått med 20,000 kronor och för år 1917 förhöjts till 25,000 kronor, har enligt den fastställda staten för år 1918 bestämts till 40,000 kronor.

Av utgifterna å anslaget för år 1916, vilka belöpte sig till 19,995 kronor 15 öre, hänföra sig 11,525 kronor till gratifikationer åt personalen för nitiskt och intresserat arbete under avsevärt utsträckt tjänstgöring utöver den normala vid jul- och nyårsperioderna, 3,400 kronor för studieresor till utlandet, 1,192 kronor 94 öre till flyttningsbidrag och övriga belopp till gratifikationer av skilda anledningar.

Utgifterna å anslaget hava under år 1917 uppgått till 24,665 kronor 65 öre.

Generalpoststyrelsen hänvisar till vad styrelsen vid föregående tillfällen yttrat i fråga om användningen av anslaget och angelägenheten av att detsamma icke fastställes till alltför ringa belopp med hänsyn därtill att övertidsersättning icke utgår vid postverket.

Av angivna skäl finner generalpoststyrelsen sig nödsakad att jämväl i år ifrågasätta förhöjning i anslaget. Generalpoststyrelsen anför härom följande:

»Erfarenheten har allt mer och mer ådagalagt behovet för generalpoststyrelsen att äga tillgång till jämförelsevis betydande summor för att kunna till-

godose de berättigade krav, vilka från postpersonalens sida kunna göras gällande på bekommande av särskild ersättning för visst arbete.

Men härtill kommer nu ett ytterligare skäl för anslaget förhöjning. På sätt förut omförmäls, har Kungl. Maj:t medgivit vissa förändrade avlöningsbestämmelser för extra postiljoner, anställda vid postverkets tryckeri och bokbinderi, i jämförelse med ersättningen till övriga extra postiljoner vid verket.

De flesta av de vid tryckeriet och bokbinderiet anställda extra postiljoner äro fullt fackutbildade eller utlärdade i sina yrken. Några av dessa personer hava genom sin anställning såsom extra postiljoner icke kommit i åtnjutande av den avlöning, som skulle hava till dem utgått med tillämpning av tariffbestämmelserna enligt gällande avtal mellan Svenska boktryckarföreningen och Svenska typografförbundet. Med hänsyn härtill och för att postverkets tryckeri och bokbinderi må kunna tillföras erforderligt antal fullt yrkeskunniga och skickliga arbetare, har Kungl. Maj:t genom brev den 29 juni 1917, efter av generalpoststyrelsens gjord framställning, bemyndigat styrelsen att till extra postiljoner, anställda i postverkets tryckeri och bokbinderi samt fackutbildade eller utlärdade i tryckeri- eller bokbinderiyrkena, utgiva ersättning, utöver de för extra postiljoner fastställda avlöningsförmåner, med belopp högst motsvarande skillnaden mellan avlöningsförmånerna såsom extra postiljoner och de avlöningsbelopp, som i Stockholm utgå enligt gällande tariffer för arbetare i tryckeri- och bokbinderiyrkena, inberäknat dyrtidstillägg.

Även efter det nu omförmälda extra postiljoner vunnit anställning såsom postvaktmästare, torde de, i varje fall under de första åren av ordinarie anställning, komma att såsom postvaktmästare erhålla lägre avlöning, än vad som skulle hava till dem utgått vid privata tryckerier med avlöning beräknad enligt gällande tariffbestämmelser. Detsamma gäller i viss grad även beträffande övrig ordinarie personal vid tryckeriet och bokbinderiet.

Härvid må emellertid icke lämnas oanmärkt, att den fördel, som för personalen är förknippad med den fasta statsanställningen, måste i tillbörlig mån värderas. Personalen bör därför i regel icke kunna göra anspråk på att komma i åtnjutande av ersättning med fullt de belopp, som utgå i den privata verksamheten.

Särskilt under nu rådande dyrtid, då avlöningsförhållandena inom privat verksamhet regleras lättare och smidigare än för statsanställd personal, skulle, därest generalpoststyrelsen icke ägde i sin hand att kunna ordna ersättningsförhållandena, svårigheter lätteligen kunna uppstå för postverkets tryckeri att erhålla och anskaffa fullgod personal och därigenom ernå det för staten fördelaktigaste resultat.

Såsom omständigheter, vilka även böra tagas med i räkningen vid jämförelse med annan i postverket anställd motsvarig personal, må framhållas, att tryckeri och bokbinderipersonalen har längre arbetstid, än vad som i allmänhet förekommer för annan postpersonal i Stockholm, och att arbetet i tryckeriet och bokbinderiet under hela arbetstiden pågår utan avbrott samt slutligen att personalen besitter särskild yrkesskicklighet.

Med avseende därå att postverkets tryckeri skall verkställa allt för verket erforderligt blankettryck, kommer det att inträffa, att arbetet under vissa tider och perioder hopar sig, och att det, liksom å tryckerier och bokbinderier i allmänhet, bliver nödvändigt att låta personal och maskiner arbeta utöver den normala arbetstiden. Inom det privata arbetsområdet erhåller personalen för dylikt övertidsarbete särskild ersättning, på sätt avtalen inom respektive yrken stadga.

I överensstämmelse med vad äger rum beträffande posttjänstemän i allmänhet måste jämväl den i verkets tjänst anställda personalen i tryckeriet och bokbinderiet i form av gratifikation beredas gottgörelse för vissa tider verkställt nitiskt arbete å s. k. övertid.»

Generalpoststyrelsen har sålunda framhållit, att det jämväl för beredande av övertidsersättning åt tryckeri- och bokbinderipersonalen torde erfordras förhöjning av det anvisade fasta anslaget till gratifikationer.

Generalpoststyrelsen har emellertid funnit sig nu böra inskränka sig till att icke ifrågasätta högre anslagshöjning än allenast 5,000 kronor och alltså hemställt, att *anslaget för år 1919 bestämmes till 45,000 kronor.*

Understöd m. m. åt personer, som äro eller varit anställda vid postverket eller anlåtats i dess ärenden.

Av ifrågavarande anslag — 20,000 kronor — utbetalades vid tiden för statförslagets avgivande årligt understöd åt 44 f. d. poststationsföreståndare och 20 f. d. lantbrevbärare med ett årligt belopp av tillhoppa 17,850 kronor.

Enligt upplysningar, som sedermera inhämtats från generalpoststyrelsen, har under år 1917 styrelsen med stöd av utav Kungl. Maj:t genom brev den 20 juni 1913 givet bemyndigande av anslaget utbetalat ett sammanlagt belopp av 800 kronor, utgörande gratifikationer med 100 kronor för år till poststationsföreståndare i allmänhet, som, utan åtnjutande av ålderdomsunderstöd, avgått från sin befattning efter att hava tjänstgjort minst 25 år.

Anslaget har dessutom anlåtats för beredande av ersättning till personer i postverkets tjänst för mistade inkomster i anledning av kroppsskada, ådragen under tjänstutövning. För sådant ändamål har under år 1917 utbetalats 517 kronor 5 öre.

Av anslaget har under år 1917 disponerats tillhoppa 19,562 kronor 49 öre. År 1916 uppgingo utgifterna å anslaget till 19,385 kronor.

Visserligen vill det, anför generalpoststyrelsen, synas som om, för undvikande av att anslagsbeloppet skulle behöva överskridas, anslaget borde något förhöjas, men då tillräcklig erfarenhet ännu icke i alla delar vunnits rörande samtliga de förhållanden, som inverka på anlåtandet av anslaget i fråga, har generalpoststyrelsen ansett sig icke för närvarande böra ifrågasätta någon höjning av anslaget utan hemställer, att *anslaget i staten för år 1919 upptages till enahanda belopp som tillförne eller 20,000 kronor.*

Enligt vad jag inhämtat, har generalpoststyrelsen efter avgivandet av förslaget till driftkostnadsstat för år 1919 träffat nya avtal med vederbörande enskilda järnvägsförvaltningar om skötandet av järn-

**Departements-
chefen.**

*Arvodet till
poststationer.*

vägspoststationerna att gälla från och med 1918 ävensom från och med innevarande år genomfört allmän reglering av samtliga lantpoststationsföreståndares avlöningar efter enhetliga grunder. Med anledning av den rådande dyrtiden har avlöningsnivån för nämnda föreståndare blivit höjd mer än som beräknats vid statförslagets avgivande eller, beträffande järnvägspoststationernas föreståndare, med omkring 60 à 70 procent och, vad angår lantpoststationernas föreståndare, med i genomsnitt 50 procent, däri inbegripet visst dyrtidstillägg. Föreståndarna erhålla däremot icke något krigstidstillägg. Då berörda avlöningsförhöjningars vidtagande innebär en ökning av ej mindre än ungefär 1,000,000 kronor vid jämförelse med 1917 års utgifter för poststationernas handhavande, vilka utgifter, enligt vad inhämtats från generalpoststyrelsen, stigit till 2,116,474 kronor, är det tydligt, att en motsvarande höjning av anslagssumman måste ske. Generalpoststyrelsen har vid statförslagets upprättande endast räknat med 500,000 kronors ökning. Man får sålunda tillägga ytterligare 500,000 kronor, vadan anslaget alltså bör fastställas till 3,200,000 kronor.

*Ersättning
för övertids-
arbete.*

I skrivelse den 18 december 1917 har generalpoststyrelsen gjort framställning om bemyndigande att till postpersonalen utbetala ersättning för å övertid utfört arbete.

Därvid har styrelsen, efter att hava redogjort för den dagliga tjänstgöringstiden för den vid postkontoren och järnvägsposten anställda postpersonalen, förmått, att det på grund av förekommande tillfälliga anhopningar i trafiken vid särskilda tillfällen, i synnerhet tiden omkring julen och årsskiftet, befunnits nödvändigt att, trots den stora extra personal, som vid dessa tider inkallades, av tjänstemännen uttaga längre tjänstgöringstid än den för normala förhållanden enligt tjänstgörings- och turlistor fastställda, samt att styrelsen för utfört dylikt extra arbete under jul och nyår plägat efter förslag av vederbörande postdirektörer tilldela tjänstemännen gratifikationer till växlande belopp. Vidare har styrelsen meddelat, att från posttjänstemännens sida redan tidigare gjorts framställning därom, att för tjänstgöring å övertid måtte få utgå en efter allmänna grunder reglerad övertidsersättning, men att styrelsen, med hänsyn till det å 1915 års kommission med uppdrag att företaga undersökning i fråga om utfärdande av i huvudsak gemensamma avlöningsbestämmelser för tjänstemän vid statens järnvägar m. fl. verk sålunda meddelade uppdrag i fråga om bland andra jämväl kommunikationsverken, hittills icke ansett sig böra för postverkets vidkommande införa övertidsersättning.

Då emellertid reglerad övertidsersättning redan funnes införd i de med postverket närmast jämförliga kommunikationsverken och, enligt

vad styrelsen från nämnda kommission inhämtat, från dess sida intet vore att erinra mot omedelbart införande av övertidsersättning inom postverket i samma begränsade omfattning som vid exempelvis statens järnvägar, ansåg styrelsen sig likväl icke böra hysa några betänkligheter mot att föreslå övertidsersättning jämväl för postpersonalen. Med hänsyn därtill, att utredning rörande gemensamma avlöningsnormer för personalen vid kommunikationsverken för närvarande påginge, ansåg styrelsen det emellertid nödvändigt, att övertidsersättningen för personalen vid postverket, såväl beträffande frågan till vilka befattningshavare ersättning borde utgå som ock i fråga om ersättningens storlek, begränsades på samma sätt som vid det kommunikationsverk, vid vilket tjänstgöringsförhållandena vore mest likartade med förhållandena vid postverket, nämligen statens järnvägar. Liksom vid statens järnvägar övertidsersättning icke utginge till förste stationsskrivare eller tjänstemän av grad därutöver, syntes styrelsen fördenskull icke heller beträffande postverket övertidsersättning böra utgå till tjänstemän av högre grad än postexpeditör.

Med utgångspunkt från den för postpersonalen för närvarande gällande normala tjänstgöringstiden, ansåg styrelsen skäligt, att, till en början försöksvis, såsom övertid borde anses och alltså, försåvitt ersättning ej kunde beredas genom motsvarande tids ökad ledighet, övertidsersättning utgå för det antal timmar, varmed den sammanlagda tjänstgöringstiden, beräknad, vad nattimmar anginge, enligt hittills gällande grunder, för hel kalendermånad om trettio dagar överstege:

för tjänstemän av postexpeditörs	grad vid postkontor	210 timmar
» » » förste postvaktmästares	» » »	225 »
» » » postvaktmästares	» » »	240 »
» » » postexpeditörs	» » järnvägs-	
	posten eller å ångbåtspostlinje.....	210 »
» » » förste postiljons eller postiljons grad vid		
	järnvägsposten eller å ångbåtspostlinje .	225 »
» » » postiljons grad å landsvägspostlinje		255 »

med iakttagande av att tjänstgöring utöver den å turlista angivna tiden skulle räknas såsom övertidstjänstgöring endast då densamma uppginge till minst en halv timme i följd. När i gällande tjänstgöringslista för posttjänstemän fastställts längre normal tjänstgöringstid per månad än nu angivna, borde för sådan tjänstemän såsom övertid räknas allenast den tjänstgöringstid, som överstege den i tjänstgöringslistan fastställda. Vidare borde, i likhet med vad tillämpades vid statens järnvägar, tjänstgöring å dag, då vederbörande eljest skolat åtnjuta sabbats-

ledighet eller å fridag, beräknas särskilt för sig, utan att övertiden inräknades i den sammanlagda tjänstgöringstiden för månad. Enahanda ansåg styrelsen böra vara fallet beträffande extra resetur (vändtur o. d.), som tjänsteman vid järnvägsposten kunde komma att åläggas å tjänstgöringsdag.

Då styrelsen vidare ansåg tjänsteman under alla förhållanden böra komma i åtnjutande av särskild gottgörelse i de fall, då honom komme att påläggas en till flera timmar uppgående sammanhängande övertidstjänstgöring å tjänstgöringsdag, men detta ofta nog ej bleve fallet, om denna övertid inräknades i den sammanlagda tjänstgöringstiden för månad, syntes styrelsen den regeln böra tillämpas, att när helst å tjänstgöringsdag fullgjord övertidstjänstgöring uppginge till minst två timmar, ersättningen härför skulle beräknas särskilt för sig på samma sätt som skulle ske för övertidstjänstgöring å fridag eller dag, då sabbatsledighet skolat åtnjutas.

I fråga om beloppet av övertidsersättningen har styrelsen, under framhållande av önskvärdheten av att ersättningen bestämdes i så nära anslutning som möjligt till vad i detta hänseende gällde för tjänstemän vid statens järnvägar, föreslagit följande belopp för timme, nämligen:

till manlig postexpeditör	kr. 1: —
» kvinnlig postexpeditör och kvinnligt biträde	» —: 75
» förste postvaktmästare, förste postiljon, postvaktmästare och postiljon	» —: 60
» manlig person utom verket, som bestrider postexpeditörs- göromål	» —: 75
» kvinnlig person utom verket, som bestrider postexpeditörs- göromål	» —: 60
» manlig person utom verket, som bestrider postvaktmästar- göromål	» —: 50

Då det syntes styrelsen önskvärt, att postpersonalen måtte kunna beredas ersättning jämväl för det med den redan inträdda jultrafiken sammanhängande övertidsarbetet, har styrelsen uttalat önskvärdheten av att ersättning enligt de föreslagna grunderna finge utbetalas från och med den 1 december 1917 räknat.

Beträffande ersättning till tjänstemän i generalpoststyrelsen ansåg styrelsen, att ersättning med visst belopp per timme för arbete å övertid vore lämpligt endast i fråga om vissa lägre grupper av tjänstemän; vad anginge andra tjänstemän förklarade styrelsen sig i stället vilja, därest i särskilda undantagsfall så skulle befinnas erforderligt, bereda vederbörande ersättning genom tilldelande av gratifikation.

Vidkommande frågan å vilken anslagstitel övertidsersättningen borde avföras, har, med hänsyn till att det å postverkets stat för driftkostnader uppförda anslag till gratifikation m. m. vore ett bestämt anslag, vilket således icke finge överskridas, samt det icke med bestämdhet kunde sägas, om övertidsersättningen skulle komma att begränsas till vad av gratifikationsanslaget kunde avvaras för sagda ändamål, styrelsen ansett lämpligast, att utbetalad övertidsersättning avfördes å förslagsanslaget: arvoden åt extra tjänstemän, vikariatsersättning m. m.

Till följd av remiss har förut nämnda kommission avgivit utlåtande i ärendet. Då redan tidigare övertidsersättning ansetts böra i viss omfattning införas vid telegrafverket och statens järnvägar samt tjänstgöringsförhållandena vid postverket och nyssnämnda verk syntes ganska likartade, har kommissionen förklarat sig icke hava något att invända mot generalpoststyrelsens förslag.

Genom brev den 21 december 1917 har Kungl. Maj:t bemyndigat generalpoststyrelsen att från och med den 1 december 1917 tills vidare till postpersonalen utbetala ersättning för å övertid utfört arbete i huvudsaklig överensstämmelse med av styrelsen sålunda angivna grunder samt föreskrivit, att styrelsen skulle äga utbetala nämnda ersättning beträffande ordinarie tjänstemän av det å postverkets stat för driftkostnader uppförda anslag till gratifikation m. m. åt tjänstemän eller andra personer, som äro anställda vid postverket eller anlitas i dess ärenden, samt beträffande extra tjänstemän av det å samma stat uppförda förslagsanslag till arvoden åt extra tjänstemän, vikariatsersättning m. m.

De sålunda meddelade bestämmelserna, vilka såsom avsedda att tillämpas under senast förflutna jul och nyår voro av brådskande beskaffenhet, förklarades, såsom av beslutet framgår, skola gälla endast tillsvidare på det att riksdagen skulle lämnas tillfälle yttra sig i frågan.

Tvekan har uppstått ifråga om å vilket anslag utgifterna för övertidsersättningen skall avföras. Enligt verkställd beräkning antages övertidsersättningen för helt år komma att uppgå till inemot 60,000 kronor. Då postpersonalen utgöres till omkring $\frac{4}{5}$ av ordinarie och $\frac{1}{5}$ av extra tjänstemän, kan man antaga, att av nämnda belopp omkring 48,000 kronor faller på den ordinarie och 12,000 kronor på den extra personalen.

Det fasta anslaget till gratifikation m. m. åt tjänstemän eller andra personer, som äro anställda vid postverket eller anlitas i dess ärenden, vilket för år 1918 upptagits till 40,000 kronor, räcker sålunda icke till ens för bestridande av övertidsersättningen åt den ordinarie personalen. Det torde alltså, vad beträffar utgifterna för ändamålet för år 1918, få tagas i övervägande, huruvida icke, därest förslaget lämnas utan erinran, den på sistnämnda personal belöpande ersättningen eller

del därav, som ej kan utgå av omförmälda anslag, må gäldas av förslagsanslaget till diverse utgifter. För framtiden torde dock vara lämpligast, att övertidsersättningen, vad den ordinarie personalen angår, i sin helhet bestrides av gratifikationsanslaget. På grund av svårigheten att beräkna ifrågavarande ersättnings storlek synes berörda anslag böra givas förslagsanslags karaktär. För år 1919 läres i samband härmed erfordras en höjning av detsamma med omkring 48,000 kronor, och skulle anslaget sålunda — i stället för av generalpoststyrelsen föreslagna 45,000 kronor — upptagas till ett belopp av i runt tal 95,000 kronor. Beträffande den extra personalen, torde övertidsersättningen lämpligen få bestridas av anslagen till arvoden åt extra tjänstemän, vikariatsersättning m. m., vartill hänsyn tagits vid beräkandet av sagda anslag.

Ändrade föreskrifter om utdelande av understöd.

Från anslaget till understöd m. m. åt personer, som äro eller varit anställda vid postverket eller anlåtats i dess ärenden, utbetalas bland annat, jämlikt av 1913 års riksdag godkända grunder, understöd åt medelst personligt kontrakt anställda poststationsföreståndare ävensom lantbrevbärare, som avgått från sina befattningar. Berörda grunder finnas närmare angivna i Kungl. Maj:ts brev den 20 juni 1913, däri stadgas, att, då poststationsföreståndare, som varit medelst personligt kontrakt anställd, eller lantbrevbärare avgått från sin befattning efter att hava tjänstgjort minst 25 år, från berörda anslag må, därest den avgångne befinnes vara i behov av understöd, till honom utbetalas årligt ålderdomsunderstöd med lämpligt belopp, dock högst vad som motsvarar två tredjedelar av det arvode, som till honom senast utgått från postverket.

Såväl i departementalkommitténs utlåtande som i betänkandet angående statsdepartementens verksamhetsområden och arbetsformer m. m. har föreslagits, att ärenden om beviljande av understöd av angiven art skulle decentraliseras till generalpoststyrelsen; och har styrelsen i angivna utlåtanden förklarat sig ej hava något att häremot erinra. Då närmare bestämmelser rörande villkoren för understöd blivit, på sätt framgår av vad nyss yttrats, meddelade samt Kungl. Maj:t hittills nästan undantagslöst läres hava beviljat av generalpoststyrelsen föreslaget understödsbelopp, synas några betänkligheter ej möta mot att dessa ärendens behandling överlämnas till generalpoststyrelsen. Med hänsyn emellertid därtill att i 1909 och 1913 års statsverkspropositioner förutsatts, att Kungl. Maj:t skulle anvisa understöd av angivet slag, synes riksdagen böra lämnas tillfälle yttra sig i frågan.

I skrivelse den 9 februari 1918 har generalpoststyrelsen gjort framställning om undantag i vissa fall från nämnda bestämmelser om ålderdomsunderstöd.

Generalpoststyrelsen har därvid framhållit, att den omständigheten,

att befattningen såsom föreståndare för de största poststationerna numera i allt större utsträckning kommit att beklädas med personer, som förut gjort tjänst vid postverket å andra befattningar, syntes böra föranleda viss jämkning av den hittills gällande regeln, att poststationsföreståndare, för att över huvud kunna komma i åtnjutande av ålderdomsunderstöd, skall hava tjänstgjort såsom poststationsföreståndare minst 25 år.

På senaste åren hava nämligen förekommit upprepade fall, då f. d. poststationsföreståndare, vilka å sistnämnda slags befattning icke haft att tillgodoräkna sig den för understöds erhållande föreskrivna tjänstetiden av 25 år, med sammanräknande av tid, varunder de i annan egenkap tjänat postverket, haft mer än 25 års tjänstetid. På grund av nyss åberopade bestämmelse hava emellertid dylika poststationsföreståndare icke kunnat av Kungl. Maj:t tilldelas ålderdomsunderstöd. Efter särskild framställning har dock riksdagen medgivit understöd i vissa fall.

I sådana och liknande fall, då vederbörande visserligen icke innehaft befattning såsom poststationsföreståndare i 25 år, men därutöver antingen före eller efteråt bestritt annat uppdrag för postverkets räkning under så lång tid, att sammanlagda tjänstetiden uppgår till minst 25 år, syntes det generalpoststyrelsen fullt rättvist och billigt att, därest förutsättningarna för erhållande av ålderdomsunderstöd eljest äro för handen, vederbörande tilldelas dylikt understöd enligt för poststationsföreståndare i allmänhet gällande grunder — d. v. s. med lämpligt belopp, dock högst intill två tredjedelar av det från postverket senast utgående arvodet. Enligt styrelsens mening vore det även mest lämpligt och praktiskt, att frågan om understöd i dylika fall kunde, liksom sker i övriga fall, avgöras av Kungl. Maj:t utan att behöva överlämnas till behandling av riksdagen.

Generalpoststyrelsen har i detta sammanhang erinrat om, hurusom jämväl förekommer, att poststationsföreståndare på grund av sjukdom eller hög levnadsålder nödgas avgå från sin befattning, innan han eller hon uppnått det för ålderdomsunderstöds erhållande stadgade antalet tjänstår och utan att vederbörande kan såsom fyllnad åberopa längre eller kortare tids tjänstgöring å annan befattning inom postverket. Hur ömmande omständigheterna i dylika fall än må hava varit, har generalpoststyrelsen varit förhindrad att med hänsyn till nu gällande bestämmelser i fråga om ålderdomsunderstöd hos Kungl. Maj:t föreslå sådant understöd, utan har generalpoststyrelsen måst inskränka sig till att hos Kungl. Maj:t göra framställning om beviljande åt vederbörande av ett understöd en gång för alla att utgå av det å postverkets driftkostnadsstat anvisade anslag till diverse utgifter. De framställningar i sådant

avseende, som av generalpoststyrelsen avlåtits, hava samtliga vunnit Kungl. Maj:ts bifall.

Även i dylika fall syntes det generalpoststyrelsen önskvärt, att understödsanslaget finge användas och att Kungl. Maj:t bleve oförhindrad att, givetvis under förutsättning att vederbörande i övrigt uppfyllde villkoren för erhållande av ålderdomsunderstöd, bevilja det understöd, dock högst intill två tredjedelar av arvodet, som med hänsyn till omständigheterna i varje särskilt fall kunde befinnas skäligt och billigt.

Generalpoststyrelsen har således ansett sig böra föreslå sådan utvidgning av bestämmelserna rörande ålderdomsunderstöd till poststationsföreståndare, som varit medelst personligt kontrakt anställd, att — med bibehållande såsom huvudregel att poststationsföreståndare skall hava tjänstgjort i sådan egenskap minst 25 år för att kunna komma i åtnjutande av dylikt understöd — undantagsvis, och särskilt när vederbörande därjämte antingen före eller efter sin tjänstetid såsom poststationsföreståndare tjänstgjort i annan egenskap vid postverket, understöd må kunna tilldelas även poststationsföreståndare med kortare tjänstetid.

Enligt förberörda brev den 20 juni 1913 äger generalpoststyrelsen att till poststationsföreståndare i allmänhet, vilken, utan åtnjutande av ålderdomsunderstöd, avgått från sin befattning efter att hava tjänstgjort minst 25 år, utbetala gratifikation av etthundra kronor att årligen utgå under hans återstående livstid, dock att gratifikationsbeloppet icke i något fall må överstiga senast innehavda arvodesbelopp.

Även beträffande sådana fall anser generalpoststyrelsen, att bestämmelserna angående antalet tjänstår böra jämkas i sådan mån, att gratifikation må kunna undantagsvis och under enahanda villkor som ålderdomsunderstöd tilldelas poststationsföreståndare, ehuru dennes sammanlagda tjänstetid såsom poststationsföreståndare icke fullt uppgår till 25 år.

Då, enligt generalpoststyrelsens förmenande, samma skäl, som här förut i fråga om poststationsföreståndare anförts för medgivande i vissa fall av undantag från den allmänna regeln om minst 25-årig tjänstetid såsom villkor för erhållande av ålderdomsunderstöd, äga full tillämpning jämväl beträffande lantbrevbärare, har generalpoststyrelsen hemställt, att den nu föreslagna jämkningen i detta avseende må få gälla även sistnämnda slag av befattningshavare.

Då generalpoststyrelsens förevarande förslag om medgivande av undantag under angivna omständigheter från bestämmelsen om minst 25 års tjänstetid såsom poststationsföreståndare eller lantbrevbärare för att komma i åtnjutande av ålderdomsunderstöd respektive gratifikation synes värt beaktande, har jag för avsikt att, därest erinran ej framställes av riksdagen, framdeles tillstyrka Kungl. Maj:t att utfärda ändrade före-

skrifter i angivna hänseende. Om härvid uttryckligen angivas de förutsättningar, under vilka de ifrågasatta undantagsbestämmelserna skulle vinna tillämpning, torde hinder ej möta att jämväl ärenden av nu förevarande art överlämnas till generalpoststyrelsens avgörande.

Då efter tidpunkten för förevarande statförslags avgivande tillkommit den omständigheten, att, såsom ovan omförmälts, reglering av lantpoststationernas avlöningsförhållanden vidtagits med innebörd bl. a. att poststationsföreståndarnas arvoden betydligt höjts, varav givetvis blir en följd, att understödsbeloppen framdeles torde komma att utgå med i genomsnitt högre belopp än hitintills, lärer anledning förefinnas att höja anslaget till understöd utöver hittills utgående 20,000 kronor. Jag vill i detta avseende föreslå, att anslaget upptages till förslagsvis 30,000 kronor.

Vid bifall till förevarande förslag under rubrik »Avlöningar» skulle sammanlagda beloppet av därunder innefattade anslag utgöra 19,005,900 kronor, innebärande en ökning, vid jämförelse med motsvarande summa i 1918 års stat, 14,702,500 kronor, av 4,303,400 kronor.

B. Övergångsstat.

1. Generalpoststyrelsen.

Vid tidpunkten för statförslagets avgivande har generalpoststyrelsen beräknat, att härunder uppförda anslag skulle för år 1919 utgå med samma belopp som år 1918 eller 9,100 kronor. Sedermera har generalpoststyrelsen meddelat, att, då den föreslagna löneregleringen skulle öva viss inverkan på de i anslaget ingående beloppen, nya beräkningar verkstälts, vilka givit till resultat, att nu ifrågavarande anslag synes böra i 1919 års stat uppföras med ett belopp av 7,200 kronor.

2. Distrikts- och lokalförvaltningarna.

I skrivelsen den 24 september 1917 har generalpoststyrelsen beräknat slutsumman för år 1919 å detta anslag till 9,400 kronor.

Av skäl, som nyss anförts i fråga om anslaget till generalpoststyrelsens övergångsstat, har styrelsen verkställt nya beräkningar av anslaget samt därefter meddelat, att slutsumman av de å distrikts- och lokalförvaltningarnas övergångsstat upptagna tjänstemännens avlöningsbelopp antages komma att uppgå till 55,600 kronor samt att under rubriken »Avgå under A upptagna avlöningar» ett sammanlagt belopp av 42,000 kronor torde böra beräknas. Skillnaden mellan dessa båda belopp, 13,600 kronor, utgör då den slutsumma, vartill övergångsstaten för distrikts- och lokalförvaltningarna bör beräknas för år 1919.

Om sålunda slutsumman i övergångsstaten för generalpoststyrelsen beräknas till 7,200 kronor samt för distrikts- och lokalförvaltningarna till 13,600 kronor, skulle övergångsstaten i dess helhet för år 1919 upptagas till 20,800 kronor. Då för motsvarande ändamål för år 1918 anvisats 19,350 kronor, innebär detta en *ökning* av 1,450 kronor.

Departements-
chefen.

Emot vad generalpoststyrelsen sålunda föreslagit beträffande övergångsstaten har jag intet att erinra.

C. Pensioner.

(Förslagsanslag.)

De i staterna upptagna utgiftsbelopp till pensioner åt postverkets tjänstemän äro för nedannämnda år följande:

1916	495,100 kronor
1917	536,600 »
1918	589,700 »

Med bortseende från det belopp, som postverket under år 1916 blivit gottgjort från pensionsfonden för civila tjänst innehavare, 5,371 kronor, hava de verkliga utgifterna å pensionsanslaget utgjort 471,732 kronor. Detta belopp understiger sålunda de i staten för nämnda år beräknade utgifterna med 23,368 kronor.

Enligt vad generalpoststyrelsen numera meddelat, hava utgifterna för år 1917 uppgått till 505,667 kronor 18 öre.

Enär den föreslagna löneregleringen för postpersonalen även innefattar höjning av pensionsunderlagen, hava av generalpoststyrelsen verkställt nya beräkningar angående det belopp, vartill postverkets pensionsstat för år 1919 bör beräknas, och har styrelsen på grund därav ifrågasatt ett belopp av tillhoppa 620,000 kronor, vilket belopp borde fördelas på de tre i staten upptagna grupperna sålunda:

1) Tjänstemän, som erhållit avsked	kronor 603,335: —
2) Tjänstemän m. fl., som i följd av skada under tjänstutövning eller av annan orsak tillerkänts årligt understöd	» 14,215: —
3) Avlidna tjänstemäns m. fl. änkor och barn	» 2,450: —

Vid beräkning av de under 2) och 3) upptagna beloppen hava endast tagits i betraktande sådana understöd, som vid tidpunkten för statförslagets avgivande blivit av Kungl. Maj:t och riksdagen beviljade.

Departements-
chefen.

Vad generalpoststyrelsen under rubriken »Pensioner» sålunda föreslagit har ej föränlett någon erinran från min sida.

D. Postbefordran.

(Förslagsanslag.)

Postbefordran å järnväg.

Detta anslags ställning under de vid statförslagets avgivande sist-förflutna 3 åren framgår av följande tabell:

År.	Anvisat belopp.	Utgifter å anslaget.	Utgiftsökning i jämförelse med föregående år.
1914	4,400,000	3,909,299	80,678
1915	4,400,000	4,414,418	505,119
1916	4,400,000	4,908,680	494,262

Anledningen till att utgifterna å anslaget kommit att, i så stor utsträckning som skett, överstiga de anvisade anslagsbeloppen, äro de extra ordinära förhållanden, som framskapats av världskriget. Transitoposten till och från Ryssland och därbortom liggande länder har nämligen som följd därav kommit att befordras över Sverige.

Av utgifterna å anslaget för år 1916 utgöra, enligt vad generalpostsstyrelsen uppgiver, allenast, i huvudsaklig överensstämmelse med vad generalpoststyrelsen beräknade i sitt näst förut avgivna statförslag, omkring 4,100,000 kronor normala utgifter, under det att ej mindre än inemot 800,000 kronor hänföra sig till befordringen av sagda transitoposter. Av sistnämnda summa faller den största delen eller cirka 566,000 kronor på framforslandet av krigsfängeposten. Denna befann sig vid tiden för statförslagets avgivande i ständig tillväxt. Detta förhållande belyses av följande sammanställning:

Ar.	Vikten av genom Sverige befordrad brevpost till och från krigsfångar. Kg.	Antal genom Sverige befordrade krigsfängepaket. St.
1915	72,976	1,132,782
1916	214,260	4,933,115
¹ / ₁ — ⁸⁰ / ₁₀₀ 1917	310,319	3,512,473

Då den övervägande delen av dessa postmängder måste forslas genom landet i hela dess utsträckning eller från Trälleborg till Haparanda samt delvis från Göteborg till Haparanda, är det givet, att transportkostnaderna komma att uppgå till högst avsevärda belopp. Sålunda meddelar generalpoststyrelsen, att under år 1916 enbart för transport av krigsfångepaket använts sammanlagt 1,425 godsvagnar från Haparanda till Trälleborg, betingande en kostnad för postverket av 443,071 kronor. För första halvåret av år 1917 har antalet för samma ändamål använda dylika vagnar å sagda sträcka uppgått till ej mindre än 1,653, motsvarande en utgift av 510,569 kronor.

Den av transitoposterna förorsakade ökade kostnaden för järnvägs-postbefordringen under år 1917 beräknar generalpoststyrelsen hava uppgått till omkring 1,150,000 kronor. På grund av de tågindragningar, som av såväl statens som enskilda järnvägar successivt företagits under nämnda år, har antalet postbefordringsslägenheter minskats. Kostnaderna för den vanliga järnvägspostföringen hava i följd härav nedbragts med ett belopp av cirka 215,000 kronor för helt år räknat. Det oaktat hava emellertid, i anseende till det höga kostnadsbeloppet för transitotrafiken, utgifterna i sin helhet å anslaget för år 1917, enligt vad generalpoststyrelsen sedermera meddelat, uppgått till 5,279,527 kronor, och desamma hava således med icke mindre än 879,527 kronor överstigit det i staten upptagna beloppet, 4,400,000 kronor.

Någon ytterligare minskning av kostnaderna för järnvägspostbefordringen, åtminstone till mera avsevärt belopp, på grund av tågindragningar torde näppeligen vara att förutse vare sig under år 1918 eller 1919. Med hänsyn nämligen därtill att förefintligt postkupéutrymme torde vara så långt möjligt utnyttjat, lärer indragning av en postlägenhet i ett tåg hädanefter i allmänhet föranleda insättande av motsvarande postutrymme i annan tåglägenhet. Beträffande kostnaderna för den normala järnvägspostbefordringen kan man nog icke undgå att räkna med vissa förhöjningar på grund av det förändrade läget å penningmarknaden. Sålunda visa de för reparation och underhåll av postvagnar föranledda utgifterna tendens att väsentligt ökas. Generalpoststyrelsen har uppgivit, att för detta ändamål utbetalats under år 1915 98,856 kronor, under år 1916 113,637 kronor samt under år 1917 icke mindre än 149,973 kronor. De angivna beloppen för vart och ett av nu nämnda år hänföra sig till reparationer, som företagits under nästföregående år. Vidare inverka givetvis de rådande prisförhållandena i mycket hög grad på de jämväl av detta anslag utgående ersättningarna för postvagnars uppvärmning och belysning.

Vid beräkning av de normala utgifterna å nu ifrågavarande anslag måste jämväl tagas i betraktande, att poströrelsens ständiga tillväxt, öppnandet av nya järnvägslinjer och kommunikationsväsendets utveckling i övrigt m. m. allt framgent kommer att föranleda en betydande stegring av kostnaderna för järnvägspostbefordringen.

Vad särskilt poströrelsen beträffar, drager den synnerligen stora ökningen av paketbefordringen genom det stora vagnsutrymme, som paketposten kräver, dryga utgifter.

De posttrafikerade järnvägarnas längd uppgick vid slutet av år 1916 till 14,898 kilometer. Under år 1917 beräknas därutöver hava tagits i anspråk sammanlagt 76,37 kilometer och under år 1918 ytterligare 103,5 kilometer. Järnvägsstyrelsen samt väg- och vattenbyggnadsstyrelsen hava uppgivit, att därutöver före utgången av år 1919 103,2 kilometer statsbanelinjer och omkring 300 kilometer enskilda järnvägslinjer äro avsedda att öppnas för allmän trafik.

För att möta den allmänna förbättring i järnvägspostkommunikationerna, som utvecklingen å skilda områden måste medföra, är givetvis nödvändigt att beräkna ej obetydliga belopp.

I betraktande av de betydande överskridanden av de anvisade anslagsbeloppen, som, enligt vad av det förutnämnda framgår, på grund av de med världskriget sammanhörande förhållanden ägt rum för år 1916 (omkring 500,000 kronor), har generalpoststyrelsen ställt sig tveksam, huruvida det icke, för det fall extra ordinära utgifter av den beskaffenhet, som förut omförmäls, kunna tänkas ifrågakomma jämväl under år 1919, vore ur budgetssynpunkt riktigare att öka det för ändamålet i staten upptagna förslagsanslaget med ett så stort belopp, att detsamma kunde täcka eventuellt förekommande extra ordinära utgifter och undvika den minskning av postverkets nettobehållning, som blir en följd av anslagets upptagande med för låg siffra.

Så har likväl icke skett beträffande staterna för åren 1917 och 1918. Styrelsen har därför ej heller nu velat framlägga förslag i sådant hänseende, men har dock ansett sig böra särskilt påpeka förhållandet.

Bortsett från angivna extra ordinära utgifter anser sig generalpoststyrelsen emellertid, i anslutning till vad styrelsen anfört rörande det normala utgiftsbehovet under förevarande anslagstitel, böra beräkna betydande utgiftsstegringar för såväl år 1918 som år 1919. Det är också enligt styrelsens uppfattning angeläget att under nuvarande särdeles vanskliga tider hava ett jämförelsevis stort belopp av anslagssumman att tillgå för mötande av mer eller mindre oförutsedda utgiftsökningar, som nu icke kunna överblickas. För att kunna år 1919 till-

godose normalbehovet under denna utgiftstitel och alltså kunna något så när begränsa utgifterna inom anslagsramen hemställer generalpoststyrelsen, att anslagsbeloppet, som för år 1918 är upptaget till 4,450,000 kronor, för år 1919 förhöjdes med 750,000 kronor och således fastställes till 5,200,000 kronor.

Postbefordran å landsväg jämte lokala transporter.

Anslaget har för vart och ett av åren 1914—1917 varit i staten upptaget med lika stora belopp eller 2,100,000 kronor samt har för år 1918 förhöjts till 2,350,000 kronor. Generalpoststyrelsen meddelar, att utgifterna å detsamma under år 1916 stigit till 2,145,078 kronor. Av detta belopp hava cirka 90,000 kronor orsakats av den av världskriget föranledda transitopostbefordringen genom landet, vadan de normala utgifterna å nu ifrågavarande anslag under samma år uppgått till omkring 2,055,000 kronor.

Stegringen under de senaste åren av de normala utgifterna å anslaget framgår av följande tabell (avrundade tal).

År	Normala utgifter.	Ökning vid jämförelse med föregående år.	%
1913.....	1,710,000	—	—
1914.....	1,805,000	95,000	5,5
1915.....	1,860,000	55,000	3,0
1916.....	2,055,000	195,000	10,5

För år 1917 hava de normala utgifterna vid statförslaget avgivande beräknats till 2,500,000 kronor, men hava, enligt vad jag inhämtat, uppgått till 2,670,000 kronor, motsvarande en ökning, i förhållande till år 1916, av icke mindre än cirka 30 %.

Denna stora utgiftshöjning är, som generalpoststyrelsen framhållit vid avgivande av statförslagen för åren 1917 och 1918, till ojämförligt största delen föranledd av de alltjämt stegrade kraven å högre ersättning för fullgörande av postföring och lantbrevbäring. Särskilt legorna för postföring med häst och åkdon hava såsom följd av den allmänna prisnivåns, enkannerligen foderprisens, uppskrivning befunnit sig och befinna sig alltjämt i stadigt uppåtgående, vilket belyses av följande sammanställning:

År för nya avtals tillämpning	Antal uppsagda postföringskontrakt	Sammanlagd ersättningssumma enligt de uppsagda kontrakten	Sammanlagd kostnadsökning föranledd av nya avtal	Ökning i %
1914	112	105,177	8,009	7,6
1915	91	94,411	11,357	12,02
1916	142	190,906	36,600	19,2
1917	294	366,260	160,310	43,8

Generalpoststyrelsen uppger, att vid utgången av augusti månad 1917 — postföringskontrakten löpa i regel för kalenderår med uppsägning före den 1 september — hade till upphörande med sagda års utgång uppsagts tillhopa 298 dylika kontrakt, innefattande en sammanlagd ersättningssumma av 454,600 kronor. Vid förnyandet av dessa avtal har man, med hänsyn till den knappa tillgång ej blott på foder utan även dragare, som kunde befaras för vintern 1917—1918, haft att räkna med en avsevärt högre ökningsprocent än den i tabellen för år 1917 angivna.

Vidare anför generalpoststyrelsen, att jämväl lantbrevbärarnas ersättningskrav är från år stegrats. Ökningsprocenten vid förnyande av dylika avtal under år 1915 utgjorde 11.9 %. Motsvarande siffror för år 1916 äro 21.7 %. De efter uppsägning nyupprättade lantbrevbärarkontrakt, som trätt i tillämpning under tiden 1 januari—31 augusti 1917, innefatta en årlig kostnadsökning av 88,298 kronor å en sammanlagd förutvarande kontraktssumma av 279,222 kronor eller 31.62 %.

Men även i fall, då uppsägning icke förelegat, har, efter ansökan, generalpoststyrelsen, av förekomna orsaker och med hänsyn till att utgående lega icke stått i lämpligt förhållande till vederbörandes arbetsprestationer för postverket, funnit sig böra bevilja ersättningsförhöjning åt postförare och lantbrevbärare. I sådant hänseende har för trädande i tillämpning under tiden 1 januari—31 augusti 1917 beviljats förhöjning åt 110 postförare med sammanlagt 36,225 kronor för år samt åt 353 lantbrevbärare med tillhopa 37,808 kronor för år.

Till dessa ersättningsförhöjningar kommer jämväl utgiftsökning på grund av nyinrättande utav postförings- och lantbrevbäringslinjer samt omreglering och turökning beträffande förefintliga linjer. Postföringsnätets årliga ökning är i och för sig ganska avsevärd. Generalpoststyrelsen meddelar, att antalet å landsväg — medelst postförare och lantbrevbärare — postförda kilometer utgjorde år 1915 13,549,465 och år 1916 13,867,578, innebärande en ökning av 318,113 kilometer. Nyinrättandet och omreglering av samt turökning å postförings- och lant-

brevbäringslinjer hava under tiden 1 januari—31 augusti 1917 betingat en årlig utgiftsökning av ungefärligen 48,000 kronor.

De av transitbefordringen genom landet av utländsk post föranledda utgifter, som avföras å detta anslag, äro huvudsakligen att hänföra till ökade kostnader för lokala transporter i Göteborg och Haparanda. Dessa kostnader, som på sätt förut nämnts för år 1916 uppgått till omkring 90,000 kronor anses, under förutsättning att förändrade förhållanden icke inträda, för år 1917 och år 1918 komma att uppgå till ungefärligen enahanda belopp.

Att kalkylera utgifterna å nu ifrågavarande anslag ställer sig, med hänsyn till de oberäkneliga faktorer, som nu råda i avseende å arbetsförhållanden, foderpriser m. m., givetvis synnerligen vanskligt.

Alla tecken tyda på att man även för år 1918 måste räkna med en betydande utgiftsstegring. Generalpoststyrelsen, som vid statförslagets avgivande räknade med en utgiftsökning å ifrågavarande anslag för år 1917 av omkring 20 %, har ansett, att stegringen för innevarande år kommer att bliva minst 20 %. Detta skulle innebära, att utgifterna å anslaget för sistnämnda år — oavsett krigstrafiken — skulle komma att stiga till omkring 3,000,000 kronor. Visserligen har styrelsen förutsatt att, åtminstone därest världskriget dessförinnan skulle upphöra, stabilare prisförhållanden inträda under år 1919 och i följd därav den hittillsvarande ofantliga stegringen av hithörande utgifter skall upphöra. Men generalpoststyrelsen har dock, för att äga tillgång till medel för mötande av en fortgående, om ock procentuellt mindre utgiftsstegring utan att anslagssumman behöver överskridas, ansett sig böra hemställa, *att densamma för år 1919 upptages till 3,400,000 kronor, innebärande en ökning i jämförelse med år 1918 av 1,050,000 kronor.*

Postbefordran sjöledes.

1. *Emellan Sveriges fastland och Gottland.*

Detta anslag, som för år 1917 är upptaget till 75,000 kronor, blev för år 1918 höjt till 100,000 kronor i anledning därav att det mellan generalpoststyrelsen och ångfartygsaktiebolaget Gotland den 14 november 1911 avslutade kontrakt om upprätthållande av regelbunden postförbindelse mellan fastlandet och Gottland blivit uppsagt till upphörande med den 14 november 1916. Generalpoststyrelsen har jämlikt bemyndigande av Kungl. Maj:t den 17 november 1916 träffat förnyat avtal med bolaget innefattande en ersättningssumma av 140,000 kronor för år. Även

sistnämnda avtal har nu av bolaget uppsagts och på grund därav trätt ur tillämpning med avslutandet av sommarseglationen den 14 november 1917.

De underhandlingar om nytt avtal, som inletts med bolaget, hade vid förevarande förslags avgivande ännu icke slutförts, vadan generalpoststyrelsen icke var i stånd uppgiva den ersättningssumma, som kunde komma att utgå. Då emellertid man åtminstone icke vågade räkna med någon nedgång i kostnader för sjötransporter, har generalpoststyrelsen föreslagit, att nu ifrågavarande anslag för år 1919 sättes till 150,000 kronor, alltså en ökning i förhållande till år 1918 av 50,000 kronor.

2. *Emellan övriga inrikes orter.*

Anslaget är för år 1918 upptaget till 150,000 kronor. Utgifterna å detsamma för år 1917 hava enligt generalpoststyrelsens uppgift uppgått till 130,863 kronor, innebärande en ökning vid jämförelse med utgifterna för år 1916 av över 13 %.

Enär i följd av den allmänna stegring av sjöfrakter, som under de sista åren ägt rum, nog så vidsträckta krav på ökad ersättning för postbefordran sjöledes torde vara att förvänta, finner generalpoststyrelsen sig böra hemställa om *höjning av detta anslag för år 1919 med 25,000 kronor till 175,000 kronor.*

3. *Emellan Sverige och Tyskland.*

Å anslaget avföres, då de tyska ångfärjorna fortfarande liksom hitintills allt från krigsutbrottet icke anlitas för postbefordran, för närvarande endast den på Sverige belöpande delen av den ersättning, som enligt gällande överenskommelse skall utgå till statens järnvägar för uppehållande medelst svenska statens ångfärjor av regelbunden postförbindelse å linjen Trälleborg—Sassnitz, vilken ersättning motsvarar ungefär halva anslagsbeloppet. Härtill kommer emellertid en särskild ersättning för det av krigsfångepaketpostens befordran nödvändiggjorda överförandet av särskilda godsvagnar, lastade med dylik post. Vidare utbetalas av anslagets medel kostnaderna för den transport medelst särskilt förhyrda båtar av krigsfångepaket från Sverige till Tyskland, som understundom kan befinnas nödvändig. De extra kostnader, som sålunda uppkomma för såväl överförande av särskilda godsvagnar som befraktande av båtar, delas, i enlighet med gällande postfördrag mellan Sverige och Tyskland, lika mellan de båda länderna. Generalpoststyrelsen upplyser, att för överförande av godsvagnar för tiden oktober 1914—mars 1917 utbetalats under år 1917 72,431 kronor och beräknar motsvarande ersättning för tiden april—december 1917 till cirka 54,000 kronor. För befraktande

vid två olika tillfällen av båtar för angivna ändamål hava utbetalats tillhopa 7,077 kronor. Sveriges andel i dessa särskilda kostnader för krigsfångepostens befordran skulle sålunda för tiden intill utgången av år 1917 komma att uppgå till inemot 70,000 kronor.

Efter krigets avslutande bortfalla givetvis dessa extra kostnader och utgifterna å anslaget komma åter att uppgå till det belopp, varmed anslaget är upptaget.

Generalpoststyrelsen har sedermera meddelat, att utgifterna å anslaget för år 1917 uppgått till 113,983 kronor 31 öre.

För ifrågavarande ändamål anser generalpoststyrelsen för år 1919 böra anvisas lika högt belopp som för år 1918 eller 273,500 kronor.

4. *Emellan Sverige och Danmark.*

Beträffande detta anslag, som alltsedan år 1914 varit i staterna uppfört med 15,000 kronor för varje år, anser generalpoststyrelsen sig *icke böra ifrågasätta någon förändring*. För år 1917 hava utgifterna belöpt sig till 12,507 kronor 76 öre.

5. *Emellan Sverige och Finland.*

Beträffande detta anslag, vilket under en följd av år i staterna upptagits till 25,000 kronor, har generalpoststyrelsen vid avgivande av statförslagen för åren 1917 och 1918, i avvaktan på inträdande av normala förhållanden med därav följande möjlighet att beräkna utgifterna å anslaget, icke ansett sig böra ifrågasätta någon förändring av det sammans storlek.

Under nuvarande förhållanden avföras å anslaget kostnaderna för överförande medelst ångbåtslägenhet, då sådan kan åstadkommas, av krigsfångepaket från Finland till Sverige. I motsatt riktning har under år 1917 ifrågavarande paket forslats landvägen till Haparanda, varifrån desamma med en av finska postverket uppsatt linbana överföras till finskt område.

Kostnaderna för postbefordran sjöledes mellan Sverige och Finland skall enligt gällande konvention angående postförbindelserna mellan Sverige och Ryssland delas lika mellan båda postverken.

Generalpoststyrelsen uppgiver, att under år 1916 å anslaget avfördes 142,303 kronor, utgörande ersättning för den under sagda år uppehållna sjöpostförbindelsen mellan Sverige och Finland, beträffande vilken generalpoststyrelsen lämnat redogörelse vid avgivande av statförslaget för år 1918.

Under år 1917 hava utgifterna å anslaget, enligt vad generalpoststyrelsen meddelar, uppgått till endast 7,014 kronor.

Beträffande Sveriges andel i kostnaderna för postöverföringen med nyss nämnda linbana har definitiv överenskommelse ännu icke träffats. Av ovan anförda skäl har generalpoststyrelsen *icke avgivit något förslag om förändring av anslaget.*

6. *Emellan Sverige samt Storbritannien och Amerika.*

Å anslaget avförs kostnaderna för den sjöpostförbindelse mellan Sverige och England, som första gången anordnades i september månad 1914 och som allt fortfarande uppehålls med användande av alla tillgängliga för ändamålet lämpliga ångbåtslägenheter mot den ersättning, som i varje särskilt fall kan betingas. Generalpoststyrelsen upplyser, att kostnaderna för postförbindelsen i fråga under år 1916 uppgingo till sammanlagt 604,882 kronor, samt att för år 1917 för ändamålet utbetalats 232,706 kronor 74 öre. Den minskning av utgifterna, som sålunda ägt rum, är givetvis beroende på den av nämnda förhållanden föranledda inskränkningen av sjöfarten mellan Göteborg och England samt därpå att en stor del av utrikesposten måste sändas över Norge.

Ej heller i fråga om detta anslag, som för vart och ett av åren 1909—1918 upptagits till 14,000 kronor, finner generalpoststyrelsen sig böra nu föreslå någon förändring av anslagsbeloppet, varmed borde anstå intill dess sådana förhållanden inträtt, att kostnaderna för den sjöpostbefordran, varom nu är fråga, kunde något så när tillförlitligt beräknas.

Transitersättning åt främmande postverk.

Frågan angående storleken av de belopp, som skola utbetalas av detta anslag, befinner sig enligt vad generalpoststyrelsen meddelar fortfarande i det läge, varom generalpoststyrelsen vid avgivande av statförslagen för åren 1917 och 1918 lämnat redogörelse, i det att några ytterligare uppgifter från internationella postbyrån i Bern i fråga om storleken av utländska postförvaltningars tillgodohavande av svenska postverket för brevtransitering allt fortfarande icke till generalpoststyrelsen inkommit. Vid sådant förhållande hemställer generalpoststyrelsen, *att anslagsbeloppet i likhet med sagda bägge år fastställes till 100,000 kronor.*

Generalpoststyrelsen har, på sätt skett vid avgivande av nästföregående båda års statförslag, i detta sammanhang lämnat en kortfattad redogörelse för det ekonomiska resultatet för postverket av den transitpostbefordring genom Sverige, som tog sin början efter världskrigets utbrott och sedan dess alltjämt fortgått.

Det ekonomiska resultatet av transitpostbefordringen.

Styrelsen har nu härom meddelat följande:

Bihang till riksdagens protokoll 1918. 1 saml. 345 häft. (Nr 385.)

»Vidkommande först frågan om den ersättning, som kan beräknas tillgodokomma svenska postverket för transitbefordringen av brevpostförsändelser, så befinner sig denna fortfarande ungefär i det läge, för vilket generalpoststyrelsen i sammanhang med avgivande av statförslaget för år 1918 lämnat redogörelse. Och det torde kanske ej vara att förvänta, att densamma bringas till full lösning förrän efter krigets slut och i samband med andra med anledning av de extraordinära förhållandena uppkomna principfrågor rörande tolkning av eller tilllägg till de internationella eller separata postfördragen. Fortfarande saknas emellertid anledning antaga, att icke postverket skulle komma att tillgodoföras skäligen ersättning för de av brevtransiteringen förorsakade kostnader.

Sverige tillkommande portoandelar för från utlandet ankomna paket — såväl till Sverige adresserade som transiterade — hava under år 1916 stigit till ett belopp av 715,300 kronor. Härav få i likhet med föregående år omkring 500,000 kronor beräknas belöpa sig på paket till Sverige, vadan cirka 215,300 kronor skulle utgöra ersättning för transitbefordringen av utländska paket.

Emellertid bör i detta sammanhang anmärkas, att indirekt tillgodoföras postverket inkomster av den utrikes paketrörelsen i annan form, i det att avsevärda mängder reexportgods omförpackas inom landet och vidare sändes såsom postpaket.

Under de olika postbefordringsanslagen här förut har närmare påvisats, vilka avsevärda utgifter, som härröra av den ifrågakvarande särskilda transitpostbefordringen.

Dessa kostnader hava för år 1916 stigit till i avrundade tal följande belopp		
för postbefordring å järnväg	kr.	800,000
» » » landsväg	»	90,000
» » sjöledes efter avdrag av besparingen å de nomala utgifterna för sjöpostförelse emellan Sverige och Tyskland	»	580,000
» personal	»	50,000
» övriga anslag	»	30,000
	<hr/>	kr. 1,550,000»

Departement-
chefen.

Utgifterna å anslagen under »D. Postbefordran» hava de senare åren på grund av de genom världskriget uppkomna förhållandena utvisat en allt starkare stegring. Detta har varit beroende därpå, att dels de olika lagen av postförsändelser, särskilt paket, i hög grad ökats, vartill kommit den stora mängden transitpost, dels ock arbets- och materialprisen alltjämt gått i höjden. Någon förändring härutinnan synes icke på länge komma att inträda. På grund härav och i betraktande av den hastiga utveckling, vari kommunikationsväsendet är statt icke blott i vårt land utan även annorstädes, torde försiktigheten bjuda, att man — givetvis med noggrant aktgivande på angelägenheten att särskilt under nuvarande tider begränsa statsutgifter av nu ifrågakvarande slag i all möjlig mån — för år 1919 räknar med väsentligt högre befordringskostnader än för innevarande år.

Postbefordran
å järnväg.

Anslaget för postbefordran å järnväg har i staten för år 1917 upptagits med ett belopp av 4,400,000 kronor. Härvid har hänsyn icke tagits till av kriget föranledda extra ordinarie utgifter för transitposten. Största

delen av sistnämnda utgifter har förorsakats av krigsfångeposten — särskilt krigsfångepaketen — mellan Tyskland och Ryssland. Återstoden av dessa extra utgifter faller på befordringen Göteborg—Haparanda av posten mellan å ena sidan Ryssland (och vissa delar av Ostasien) samt å den andra England, Frankrike och Amerika m. fl. länder. Generalpoststyrelsen har meddelat, att utgifterna i sin helhet för nämnda år uppgått till 5,279,527 kronor. Då kostnaden för transitoposten lär hava utgjort omkring 1,150,000 kronor, skulle de normala utgifterna hava belöpt sig till omkring 4,130,000 kronor och alltså med omkring 270,000 kronor understigit de beräknade. Anslaget har för år 1918 ökats med 50,000 kronor eller till 4,450,000 kronor. Efter de mellan Tyskland och dess bundsförvanter, å ena, samt de ryska staterna, å andra sidan, avslutade fredsfördragen, på grund av vilka särskilt de betydande sändningarna av krigsfångepost mellan de ifrågavarande länderna upphöra, komma utgifterna för transitoposten att betydligt reduceras

Huruvida några större extra utgifter komma att erfordras under nästkommande år undandraget sig ännu ett säkert bedömande. Med framhållande av de betydande överskridanden, som ägt rum i fråga om de för 1916 och 1917 anvisade beloppen, har generalpoststyrelsen också förklarat sig tveksam, huruvida det icke ur budgetssynpunkt vore riktigare att öka anslaget för år 1919 med så stort belopp, att eventuellt förekommande extra ordinära utgifter kunde täckas, varigenom man skulle undvika den minskning av postverkets nettobehållning, som bleve en följd av anslagets upptagande med för låg siffra. Då så icke skett beträffande staterna för 1917 och 1918, har styrelsen emellertid ansett sig icke böra ifrågasätta någon ökning av anslaget med hänsyn till dylika extra utgifter.

Med anledning av väntade kostnadsstegringar och på grund av de vanskliga tiderna har styrelsen ansett angeläget att hava ett jämförelsevis stort belopp att tillgå för mötande av det normala utgiftsbehovet å förevarande anslagstitel för år 1919 och har därför hemställt om anslagssummans ökning med 750,000 kronor till 5,200,000 kronor. Man skulle då räkna med en stegring av kostnaderna från 1917 (4,130,000 kronor) till 1919 med omkring 1,070,000 kronor. Detta är visserligen en högst avsevärd ökning särskilt med hänsyn till de vidtagna tågin-skränkningarna. Å ett anslag, sådant som det nu ifrågavarande, måste ju emellertid förefinnas en tämligen stor marginal för utveckling och oförutsedda utgifter. Med hänsyn till de ytterligare kostnadsstegringar, som i anseende till den alltjämt fortsatta prisfördyringen må vara att emotse, anser jag försiktigheten bjuda att tilltaga marginalen än större än generalpoststyrelsen gjort, på det att överskridande av anslaget, till förryckande av de ekonomiska beräkningarna, må i möjlig mån kunna undvikas.

Jag förordar sålunda en höjning av anslaget, utöver vad generalpoststyrelsen ifrågasatt, med 500,000 kronor. Anslagets sammanlagda belopp skulle sålunda utgöra 5,700,000 kronor.

Postbefordran
 & landsväg
 m. m.

Den relativt största ökningen uppkommer liksom närmast föregående år på landsvägspostens utgiftskonto, beroende till övervägande del på de höga ersättningar, som med anledning av arbets- och foderprisens fortgående ökning måste betalas för postföring med skjuts ävensom för lantbrevbäring. Att beräkna härför erforderliga utgifter för år 1919 medför, som lätt inses, stora svårigheter. Ökningen av utgifterna från år 1916 till år 1917 har uppgått till nära 35 %. Enligt vad jag inhämtat, har legoförhöjningar måst äga rum i än större utsträckning än som vid statförslagets avgivande kunnat beräknas. Då prisstegringen synes fortgå oavbrutet, torde motsvarande ökning från sistnämnda till innevarande år sannolikt icke bliva lägre än den nyssnämnda. Generalpoststyrelsen har emellertid räknat med en stegring av endast 20 %, vilket skulle innebära, att utgifterna — oavsett krigstrafiken — komme att stiga från 2,500,000 kronor, till vilket belopp desamma vid statförslagets avgivande beräknats belöpa sig för år 1917, till omkring 3,000,000 kronor och alltså med omkring 650,000 kronor överstiga det för ändamålet anslagna beloppet, 2,350,000 kronor. För därpå följande år har generalpoststyrelsen föreslagit ett belopp av 3,400,000 kronor och sålunda antagit en utgiftsökning av 400,000 kronor eller något mindre än 15 % i jämförelse med år 1918. Då utgifterna för år 1917 efter statförslagets avgivande visat sig hava med mera än 250,000 kronor överstigit nämnda av styrelsen för samma år beräknade belopp samt med hänsyn till vad förut yttrats rörande den fortsatta prisstegringen kunde tvekan råda, huruvida den av generalpoststyrelsen ifrågasatta höjningen av anslaget kan komma att visa sig tillräcklig. Efter statförslagets avgivande har det befunnits nödvändigt företaga utredning rörande den ekonomiska innebörden av att legorna i allmänhet för lantbrevbärare och landsvägspostförare bringas i nivå med arbetspriserna inom ungefärligen motsvarande arbetsområden. Utredningen har visserligen ej slutförts, men den har dock redan på dess nuvarande stadium givit vid handen, att man måste räkna med, att 1918 års utgifter komma att överstiga även det av generalpoststyrelsen för år 1919 beräknade beloppet eller 3,400,000 kronor. Med hänsyn till den oerhörda prisfördyringen ävensom svårigheten att anskaffa arbetskraft och dragare m. m. torde man emellertid kunna räkna med inskränkningar jämväl i avseende å landsvägspostföringen, i likhet med vad av kristidsförhållandena påkallats i fråga om övriga kommunikationsmedel; och i allt fall bör givetvis nyinrättande av postförbindelser ävensom turökning å redan befintliga linjer endast äga rum, då alldeles oavvisliga behov föreligga. Oaktat jag förutsätter, att general-

poststyrelsen med avseende å utgifterna å anslaget iakttaget den allra största sparsamhet, torde det dock icke kunna undvikas, att anslaget, därest detsamma upptages till av generalpoststyrelsen beräknat belopp, skulle komma att väsentligt överskridas. Vid sådant förhållande anser jag mig nödsakad förorda, att anslaget för år 1919 upptages till högre slutsumma än den av styrelsen angivna eller förslagsvis till 3,800,000 kronor.

Beträffande postbefordran sjöledes har generalpoststyrelsen ifrågasatt höjning av anslaget till sådan befordran mellan Sveriges fastland och Gottland med 50,000 kronor till 150,000 kronor och anslaget till postbefordran mellan övriga inrikes orter med 25,000 kronor till 175,000 kronor. *Postbefordran sjöledes m. m.*

Sedan de förut omnämnda underhandlingarna med ångfartygsaktiebolaget Gotland blivit slutförda, har Kungl. Maj:t den 9 november 1917 bemyndigat generalpoststyrelsen att med bolaget träffa avtal rörande uppehållande av postförbindelsen mellan Gottland och fastlandet från och med den 15 november 1917 till och med den 14 november 1918 på huvudsakligen vissa i företett förslag till kontrakt upptagna villkor samt mot en ersättning av 150,000 kronor. Detta är det belopp, generalpoststyrelsen ansett böra för ändamålet upptagas i 1919 års stat, och hemställer jag om bifall härtill.

Utgifterna å anslaget emellan Sverige samt Storbritannien och Amerika hava till följd av den sedan världskrigets utbrott anordnade transitpostförbindelsen med England mångdubbelt överskridit det för senaste åren upptagna anslagsbeloppet 14,000 kronor. Sålunda uppgingo dessa utgifter för år 1915 till 751,989 kronor, år 1916 till 604,882 kronor och år 1917 till 232,706 kronor. Till sistnämnda summa bör emellertid läggas ett under år 1918 utbetalat belopp av 77,087 kronor, vilket hänför sig till under år 1917 utförd postföring. För de tre första månaderna av 1918 hava utgifterna belöpt sig till respektive 16,502, 11,932 och 5,504 kronor.

För att undvika, att anslaget i allt för hög grad överskrides, och då även under mera normala förhållanden den allmänna stegringen av sjöfrakterna säkerligen kan antagas medföra ökad belastning av anslaget, synes en höjning av detsamma böra för år 1919 äga rum till förslagsvis 150,000 kronor.

Mot vad generalpoststyrelsen föreslagit i fråga om övriga anslag för postbefordran sjöledes samt anslaget till transitorsättning åt främmande postverk synes icke vara något att erinra.

Genom de av mig förordade höjningarna av anslagen under »D. Postbefordran» komma desamma under år 1919 att uppgå till sammanlagt 10,388,500 kronor.

Sammanfattning av anslagen under »D. Postbefordran».

E. Omkostnader.

(Förslagsanslag.)

Felräkningspenningar.

Detta anslag har alltsedan år 1913 utgått med 75,000 kronor.

Nu gällande bestämmelser angående felräkningspenningar äro enligt § 9 i avlöningsreglementet för tjänstemän vid postverket följande:

»Felräkningspenningar tillkomma:

intendenten vid postverkets huvudkassa med 500 kronor;

tjänsteman, som tjänstgör såsom kassör vid distriktsförvaltning, med 300 kronor, därest minst 500,000 kronor årligen av honom utbetalas i avlöningar och omkostnader m. m., men i annat fall med 120 kronor;

tjänsteman, som tjänstgör såsom huvudkassör vid något av postkontoren Stockholm 1, Göteborg 1 och Malmö 1, ävensom, efter generalpoststyrelsens bestämmande, i undantagsfall kontrollör eller förste postexpeditör, som tjänstgör såsom avdelningskassör vid något av nämnda postkontor, med 180 kronor;

tjänsteman, ordinarie och extra, som vid postkontor, där postanvisningsmedel genom postverkets försorg utsändas till adressaterna, utlämnar dylika medel till brevbärare, med 120 kronor vid postkontor av 1:a eller 2:a klass och med 60 kronor vid postkontor av 3:e eller 4:e klass; samt

tjänsteman, ordinarie och extra, liksom ock annan å tjänstemannabefattning, ständig eller tillfällig, behörigen förordnad person, som i regelbunden tjänstfördelning och under viss av generalpoststyrelsen bestämd minimitid varje söckendag å postkontor betjänar allmänheten samt därvid mottager och utlämnar kontanta medel, med 120 kronor vid postkontor av 1:a eller 2:a klass och med 60 kronor vid postkontor av 3:e eller 4:e klass, allt för år räknat.

Felräkningspenningarna utgå alltid till den, som bestrider tjänsten.»

Redogörarna vid postkontoren hava hitintills i enbart denna sin egenskap icke uppburit felräkningspenningar.

Endast i de fall posttjänsteman, som är redogörare, tillika under visst antal timmar tjänstgör såsom dagkassör, äger han att i sistnämnda egenskap åtnjuta felräkningspenningar efter ovan angivna grunder.

Vid avgivande av nästföregående statsförslag anmälde generalpoststyrelsen, hurusom styrelsen för postmästarföreningen i en till generalpoststyrelsen inkommen skrivelse hemställt, att generalpoststyrelsen ville söka utverka, dels att samtliga redogörare bleve tillerkända felräkningspenningar, dels ock att nu utgående belopp av felräkningspenningar till de funktionärer, som redan äro därtill berättigade, förhöjdes.

Som skäl härför hade föreningen framhållit, bland annat, ej mindre den på de senare åren avsevärt ökade omfattningen av postanvisningsrörelsen samt det för postkontorens redogörare och övriga tjänstemän därav föranledda, betydligt ökade ansvar, än även den större risk, som uppstått för dem genom tillkomsten av nya, för den egentliga posttjänsten främmande rörelsegränar.

Generalpoststyrelsen fann för sin del framställningen beaktansvärd. Då emellertid frågan om felräkningspenningar antogs komma att i samband med andra avlöningsfrågor bliva föremål för behandling av den arbetande kommissionen för gemensamma avlöningsbestämmelser vid kommunikationsverken, fann generalpoststyrelsen sig icke för det dåvarande böra för sin del upptaga frågan till behandling.

Postmästarföreningen har emellertid förnyat sin framställning i ämnet.

Vidare har styrelsen för posttjänstemännens förening inkommit till generalpoststyrelsen med en framställning angående förändrade bestämmelser i fråga om felräkningspenningar.

Efter en omfattande utredning framföres ett förslag om, att det för närvarande gällande systemet med fasta belopp skulle upphöra och i stället införas procentberäkning av uppbörd och penningomsättning såsom grund för felräkningspenningarnas utgående, varjämte ifrågasatts andra förändringar, avseende bland annat, att felräkningspenningar skulle utgå till samtliga i dagkassa sysselsatta tjänstemän utan hinder av någon viss minimitid för tjänstgöringen därstädes, såsom för närvarande är förutsatt. Vidare har föreningsstyrelsen även för sin del framburit önskemålet om utvidgning av rätten till felräkningspenningar jämväl för postkontorens redogörare i allmänhet. Härvid har särskilt åberopats, att dessa tjänstemän sedan två år tillbaka ålagts stämpelförsäljning med skyldighet att direkt betjäna allmänheten.

Styrelsens för posttjänstemännens förening hemställer utmynnande i att generalpoststyrelsen ville hos Kungl. Maj:t föreslå,

»dels att postkontoren tilldelas årliga felräkningsanslag, reglerade på sätt och efter beräkningsgrunder, som i det föregående utvecklats;

dels att de i avlöningsreglementet § 9, fjärde till och med näst sista styckena, innehållna bestämmelser om felräkningspenningar i så måtto ändras och utvidgas, att felräkningspenningar jämlikt desamma måtte tillkomma,

ej mindre tjänsteman, som tjänstgör som redogörare vid postkontor eller postkontorsavdelning, med årligt belopp, motsvarande 0,5 % å nästföregående års stämpeluppbörd och 0,005 % av vid postkontoret eller postkontorsavdelningen under nästföregående år redovisade, till postverkets förvaltning hörande medel, dock med högst 300 kronor, samt

tjänsteman, som enligt gällande bestämmelser i egenskap av underkassör tjänstgör som redogörarens biträde, med årligt belopp, motsvarande hälften av det till vederbörande redogörare utgående,

än även tjänsteman, ordinarie eller extra, liksom ock annan å tjänstemannabefattning, ständigt eller tillfällig, behörigen förordnad person, som vid postkontor utlämnar postanvisningsmedel till brevbärare eller som betjänar allmänheten samt därvid mottager och utlämnar kontanta medel, med belopp, utgående av det till respektive postkontors förfogande ställda felräkningsanslag på sätt, till storlek och efter villkor, som i det föregående av denna skrivelse anförts.»

Generalpoststyrelsen har i anledning av de framförda önskemålen anført, att allteftersom uppbörden ökas och penningomsättningen stiger, givetvis också kassatjänstemännens arbete samt ansvar och risk bliver

större. Det borde ock, enligt generalpoststyrelsens förmenande, kunna anses befogat att nu till prövning upptaga frågan, huruvida icke utvecklingen berättigade till ändring av de principer och grunder, efter vilka felräkningspenningarna på sin tid reglerades.

Emellertid har generalpoststyrelsen, i anslutning till vad som anfördes vid avgivande av nästföregående statförslag, icke för närvarande ansett sig kunna vidtaga annan åtgärd än att med yttrande i förut angivna riktning överlämna framställningen till kommissionen för gemensamma avlöningsbestämmelser vid kommunikationsverken för vidare behandling.

I ett avseende anser generalpoststyrelsen åtgärder redan nu böra vidtagas, nämligen i fråga om beredande av felräkningspenningar åt stämpelförsäljarna vid postkontoren.

Genom postverkets övertagande från och med år 1915 av stämpelväsendet hava redogörarna vid postkontoren pålagts ytterligare ett arbete, som är förenat med stort ansvar och stor risk, vilken mer och mer ökas allteftersom stämpelväsendet utvecklas. Efterföljande sammanställning av den månatliga stämpeluppbörden vid postkontoren i riket under åren 1915—1917 lämna en bild av omfattningen utav detta arbete:

M å n a d .	Stämpeluppbörden vid postkontoren					
	1915.		1916.		1917.	
Januari.....	445,418	90	554,072	34	1,309,858	42
Februari.....	378,264	54	611,606	62	835,684	20
Mars.....	451,576	21	634,386	85	1,178,307	67
April.....	469,462	16	743,252	35	1,422,265	57
Maj.....	483,537	87	792,831	39	1,409,911	79
Juni.....	461,784	35	811,517	35	814,064	72
Juli.....	432,428	11	786,012	75	972,460	64
Augusti.....	502,030	61	763,032	88	1,392,960	77
September.....	482,643	85	706,993	68	1,691,324	77
Oktober.....	512,772	10	996,796	64	2,277,561	82
November.....	647,795	40	1,130,833	72	2,896,953	24
December.....	587,638	86	1,010,395	54	1,695,249	41
Summa kronor	5,855,352	96	9,601,732	11	17,896,603	02

Generalpoststyrelsen har i fråga om stämpeluppbörden vidare anført följande:

»Det är givet, att denna stora uppbörd medför en ej ringa risk för redogörarna, och det måste tvivelsutan, enligt generalpoststyrelsens åsikt, få anses

med billighet och rättvisa överensstämmande, att redogörarna på något sätt säkerställas för de förluster, som kunna uppstå och som, enligt vad kommit till generalpoststyrelsens kännedom, även hava uppstått på flera ställen genom felräkning eller förväxling av stämplrar. Detta synes styrelsen vara så mycket mer av behovet påkallat, som redogörarna och postkontorspersonalen i allmänhet icke erhållit någon lindring i det egentliga postarbetet, sedan, i samband med postverkets övertagande av stämpelväsendet, det härmed förenade arbetet ålades dem. Tjänstemännens tid kom att ännu mer tagas i anspråk, vilket i vissa fall medförde en forcering i arbetet, som i sin mån föranledde, att kontrollen ej alltid kan bli så effektiv som önskligt är. Och detta har även å sin sida medfört en ökad förlustrisk. Då det nu finnes mera än 150 olika stämplrar, av vilka en stor del skiljer sig åt endast genom den angivna valören, kan förväxling lätt ske och förorsaka vederbörande tjänstemän betydande förluster. Erfarenheten har givit nog så hårda bevis härpå.

Till belysande av stämpeluppbördens fördelning år 1916 bland postkontoren återopas nedanstående tabell

Antal postkontor med stämpeluppbörd									
kr.	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.
under 5,000	5,001—10,000	10,001—20,000	20,001—30,000	30,001—40,000	40,001—50,000	50,001—75,000	75,001—100,000	100,001—200,000	200,000 och däröver
131	43	32	13	2	3	9	5	6	8
174		50			14		6		8

Såsom framgår av tabellen har det ojämförligt största antalet postkontor en årlig stämpeluppbörd understigande 10,000 kronor. Visserligen kan även en jämförelsevis liten omsättning av stämplrar vara förenad med viss risk, men generalpoststyrelsen håller dock för sin del före, att en årlig stämpeluppbörd under 10,000 kronor icke fullt motiverar behovet av felräkningspenningar. Däremot anser styrelsen, att vid en uppbörd över 10,000 kronor införande av felräkningspenningar är befogat samt att felräkningspenningarna böra efter vissa grunder stiga i samma mån som uppbörden växer, dock med fastställande av ett maximum.»

Generalpoststyrelsen föreslår följande beräkningsgrunder:

Felräkningspenningar utgå för år räknat	
vid en årlig stämpeluppbörd av kr.	med kronor
10,001—50,000	120
50,001—100,000	180
100,001—200,000	240
över 200,000	300

Dessa felräkningspenningar skulle, på sätt förut berörts, tillfalla redogörarna.

Med tillämpande av dessa grunder skulle, beräknat efter 1916 års stämpeluppbörd, den årliga utgift, som i detta hänseende komme att förorsakas statsverket, utgöra

6,000 kr. till redogörare vid 50 postkontor med en uppbörd av	10,001— 50,000 kr.
2,520 " " " " 14 " " " " "	50,001—100,000 "
1,440 " " " " 6 " " " " "	100,001—200,000 "
2,400 " " " " 8 " " " " "	över 200,000 kronor eller till-

hopa allenast 12,360 kronor.

I sammanhang härmed erinrar generalpoststyrelsen om, att intendenten vid postverkets huvudkassa med hänsyn till honom åliggande bestyr med stämpelväsendet av Kungl. Maj:t, efter riksdagens hörande, tillerkänts ett särskilt tilläggsarvode av 500 kronor för år att utgå från och med 1918 av det å riksstatens sjunde huvudtitel upptagna anslag till stämpelomkostnader.

Därest generalpoststyrelsens förslag i fråga om felräkningspenningar åt stämpelförsäljarna vid postkontoren vinner beaktande, anser generalpoststyrelsen att, i anslutning till vad skett beträffande intendenten vid huvudkassan, de ersättningsbelopp, som i sådant hänseende kunna tilldelas nämnda tjänstemän, böra utgå såsom särskilda tilläggsarvoden, att utbetalas sedan det visat sig till huru stort belopp stämpeluppbörden vid postkontoren under närmast föregående år uppgått.

Styrelsen ifrågasätter jämväl, huruvida icke den nu omhandlade ersättningsförmånen bör komma stämpelförsäljarna å kontoren till godo, räknat för uppbörden år 1917 och således från och med år 1918.

Generalpoststyrelsen hemställer sålunda, att redogörarna vid postkontoren må från och med år 1918 äga uppbära särskilda tilläggsarvoden, i enlighet med av generalpoststyrelsen föreslagna grunder, att utbetalas på sätt angående felräkningspenningar föreskrives i § 9 av avlöningsreglementet för tjänstemän vid postverket den 20 juni 1913, samt utgå av det å riksstatens sjunde huvudtitel upptagna anslag till stämpelomkostnader.

Någon ändring i anslaget till felräkningspenningar å postverkets omkostnadsstat för år 1919 ifrågasättes icke.

Ersättning för tjänsteresor i allmänhet.

Anslagen för detta ändamål hava för åren 1916, 1917 och 1918 fastställts till respektive 95,000, 105,000 och 115,000 kronor.

Av anslaget i fråga bestrides ersättning till tjänstemän i allmänhet för resor, som företagas på grund av tjänstgöringsuppdrag på annan ort än stationsorten o. d. ävensom gottgörelse till generalpostdirektören, byråcheferna, postombudsmannen m. fl. tjänstemän hos generalpoststyrelsen, postdirektörerna och tjänstemän å postdirektionerna samt postmästarna för av dem företagna resor i tjänsteärenden.

Generalpoststyrelsen meddelar, att utgifterna å anslaget under år 1916 utgjort 116,520 kronor, varigenom anslagsbeloppet överskridits med ej mindre än 21,520 kronor. Även år 1917, då utgifterna uppgått till 148,400 kronor, uppvisar underskott, som uppstått särskilt på grund av de under året inträffade förhöjningarna i biljettpriserna å såväl enskilda som statens järnvägar.

Den under de senaste åren alltjämt fortgående stegringen av här ifrågavarande utgifter beror, förutom på de av nu pågående världskrig förorsakade extraordinära förhållanden, jämväl på poströrelsens alltmer ökade omfattning och postverkets vidgade verksamhetsområde med därav föranledda ökade resor för inspektion, undersökningar och kontroll. En bidragande orsak har ock varit den stora ökningen i antalet uppsagda avtal och kontrakt av alla slag, som nödvändiggjort företagandet av tjänsteresor i större utsträckning än vanligt för anskaffande av lämpliga postlokaler samt poststationsföreståndare, lantbrevbärare, postförare och andra funktionärer.

Någon nedgång i utgifterna å detta anslag läser av allt att döma icke vara att motse under de närmaste åren, utan torde snarare än ytterligare stegring kunna förväntas.

Vid bifall till det av generalpoststyrelsen i annat sammanhang här förut framställda förslag om utbytande av den ersättning, som för närvarande under benämning hyresbidrag utgår till tjänstemän såsom gottgörelse för merutgifter vid tjänstgöringsuppdrag utom stationsorten, mot traktamenten, torde dessa traktamenten böra belasta nu ifrågavarande anslag.

Generalpoststyrelsen hemställer av förenämnda anledningar och för att om möjligt undvika ett överskridande av anslaget, *om detsammes ökning för år 1919 till 200,000 kronor*, innebärande en förhöjning av 85,000 kronor i förhållande till senast fastställda anslag.

Traktamenten för tjänstgöring i postkupé eller å landsvägspostlinje.

Anslaget har alltsedan år 1915 årligen utgått med 310,000 kronor. Utgifterna å anslaget hava för år 1917 utgjort 266,586 kronor.

Traktamenten av nu ifrågavarande slag utgå för närvarande enligt av Kun gl. Maj:t utfärdade bestämmelser med vissa belopp för tjänstemän av postexpeditörs grad och andra belopp för tjänstemän av lägre grad än postexpeditörs.

Dessa traktamenten äro avsedda att utgöra ersättning för den höjning av levnadskostnaderna, som förorsakas de å ambulanspostanstalt samt å landsvägspostlinje tjänstgörande postfunktionärer därigenom, att de på grund av sin tjänstgöring måste tillbringa längre eller kortare tid å annan ort än sin stationsort och fördenskull nödsakas intaga måltider på olika ställen.

Generalpoststyrelsen framhåller, att denna ersättning, som enligt de vid tiden för statförslagets avgivande tillämpade bestämmelser utginge sedan början av år 1913 och vid denna tidpunkt givetvis ställts i lämpligt förhållande till då gällande priser, enligt generalpoststyrelsens uppfattning efter de på senaste åren inträdda prisstegringarna på alla områden icke längre kunde anses för det avsedda ändamålet tillräcklig. Detta förhållande hade ock varit föremål för påpekande från personalorganisationernas sida. Sålunda hade svenska postmannaförbundet den 27 juli 1917 gjort framställning, att tjänstemän av förste postiljons och postiljons grad tillerkända traktamenten måtte, från ingången av år 1917 räknat, förhöjas att utgå med lika stora belopp, som enligt nämnda bestämmelser utginge till tjänstemän av högre grader.

Generalpoststyrelsen håller före, att, med hänsyn till den allmänna prisnivåns stigande, förhöjning av ifrågavarande traktamentsersättning är av omständigheterna oundgängligen påkallad. Generalpoststyrelsen har fördenskull, för mötande av de merutgifter, som av nu angiven anledning kunna tänkas uppstå på anslaget, hemställt, *att detsamma för år 1919 höjes med 50,000 kronor och således för sagda år i staten upptages med 360,000 kronor.*

Överliggningslokaler åt tjänstemän, tjänstgörande i postkupé eller å landsvägspostlinje.

Ifrågavarande anslag är i staterna för åren 1917 och 1918 upptaget till 70,000 kronor.

Utgifterna å anslaget för år 1917 hava uppgått till 66,433 kronor.

Omkring ³/₄ av detta utgiftsbelopp utgöras av härbärgesersättning till resepostpersonalen. Återstoden utgör ersättning för av postverket förhyrda överliggningslokaler.

Från postpersonalen av lägre grad har, meddelar styrelsen, inkommit framställning om viss förhöjning av härbärgesersättningen. Denna ersättning skall utgöra gottgörelse för de merutgifter, som förorsakas tjänsteman, tjänstgörande vid ambulans postanstalt eller å landsvägs-postlinje, därav att han vid vistelse å annan ort än stationsorten måste förhyra särskilt härbärke. Då grunderna för denna ersättnings utbetalning av Kungl. Maj:t fastställts för så länge sedan som den 31 januari 1913, har, anför styrelsen, den inträdda höjningen av den allmänna prisnivån åstadkommit, att ersättningen i fråga icke längre står i rimligt förhållande till motsvarande utgifter. Vid sådant förhållande har generalpoststyrelsen ansett sig hos Kungl. Maj:t böra föreslå förändrade bestämmelser angående ersättningsbeloppens storlek.

Utgiftsposten beträffande överliggningslokaler har, såsom ligger i sakens natur, även rönt inverkan av den allmänna prisförhöjningen å lägenheter och visar tendens till fortsatt stegring.

Generalpoststyrelsen anser sig med hänsyn till nu anförda omständigheter böra hemställa, att *anslaget för år 1919 förhöjes med 30,000 kronor till 100,000 kronor.*

Uniformsbeklädnad.

Anslaget till uniformsbeklädnad har upptagits i staten för år 1917 till 420,000 kronor och i staten för år 1918 till 450,000 kronor.

Ehuru förråd av olika slags beklädnadsmaterialier med hänsyn till det pågående krigets befarade långvarighet redan i början av år 1917 upphandlats i tämligen stora kvantiteter, avsedda att fylla behovet för längre tid än i allmänhet beräknas vid dylik upphandling, hava utgifterna under ovanstående titel för år 1917 likväl icke uppgått till mer än 324,839 kronor och sålunda understigit det anvisade anslaget med 95,161 kronor.

De priser, postverket erlagt för beklädnadsutensilier, hava hittills hållit sig inom tämligen rimliga gränser. Nu rådande svårigheter att till riket införa sådana för beklädnad erforderliga råvaror, som icke kunna hänföras till inhemsk produktion, samt de, särskilt under senare tiden, inom landet väsentligt ökade omkostnaderna vid fabrikation och tillverkning, komma med all sannolikhet att driva de redan nu höga priserna å uniformskläde — om dylikt överhuvud taget kan anskaffas av något så när tillfredsställande kvalité — än ytterligare i höjden.

Huru priserna å uniformstyg och andra beklädnadsmaterialier komma att ställa sig under åren 1918 och 1919 torde därför vara ytterst svårt

att nu beräkna. Med hänsyn till resultatet av de utredningar, generalpoststyrelsen låtit verkställa och efter att i ämnet hava rådfört sig med sakkunniga på området har generalpoststyrelsen såsom sin mening uttalat, att samma belopp, som anvisats för år 1918, eller 450,000 kronor icke kommer att täcka utgifterna under 1919.

Generalpoststyrelsen anser därför, att *anslaget till uniformsbeklädnad bör för år 1919 förhöjas med 100,000 kronor i förhållande till anslaget för år 1918 och sålunda i staten upptagas till 550,000 kronor.*

Sjukvård m. m.

Anslaget i fråga, varav bestridas kostnaderna för läkarvård, mediciner, sanatorievård m. m. åt därtill berättigade tjänstemän vid postverket, har i 1917 och 1918 års stater upptagits till 60,000 kronor.

Utgifterna å anslaget hava år 1917 ökat med i runt tal 7 procent i förhållande till år 1916, vilket till en väsentlig del beror på höjningen av priset på medicinalier.

Någon förhöjning av anslaget för år 1919 synes generalpoststyrelsen emellertid icke vara erforderlig.

Undervisningskurser.

Ifrågavarande anslag, alltsedan år 1913 upptaget till 33,000 kronor, anser generalpoststyrelsen böra jämväl för år 1919 utgå med enahanda belopp.

Hyror för postlokaler.

Detta anslag är i staterna för åren 1917 och 1918 upptaget till 475,000 kronor.

Utgifterna å anslaget för år 1917 hava belöpt sig till 400,277 kronor och sålunda icke uppgått till det anvisade anslagsbeloppet.

Generalpoststyrelsen meddelar angående anslagets ställning följande:

»Postdirektionens i mellersta distriktet förflyttning från Stockholm till Gävle och förläggande till telegrafverkets fastighet därstädes medför en avsevärd stegring i hyresutgifterna, vilken dock till en del motväges därav, att postdirektionen i östra distriktet, för vilken hittills förhyrts lokal i Linköping, numera inrymts i postverkets hus i samma stad.

Av de under år 1917 utlöpande hyreskontrakten hava 18 förnyats, medförande en höjning i hyresersättningen av tillhoppa 18,300 kronor. Detta utgör en ökning av i det närmaste 78 % å förutvarande hyrespris. Motsvarande procenttal utgjorde 66 % för år 1916 och 52 % för år 1915. Att märka är dock, att hyresstegringarna i en del fall medfört fördelen av utvidgade lokaler samt i två fall jämväl tillgång till fri värme. Under år 1918 utlöpa 24 hyreskontrakt med en sammanlagd hyressumma av 49,019 kronor och under år 1919 ytterligare 20 kontrakt med en hyresersättning av 28,730 kronor. Därjämte finnas för närvarande 40 hyreskontrakt, som löpa år för år, och av vilka 17 kunna upphöra efter ett års föregående uppsägning samt 23 efter en uppsägningstid av allenast 6 månader. Dessa kontrakt representera ett hyresbelopp av tillhoppa 70,975 kronor.

Det torde kunna emotses, att en avsevärd del av förenämnda kontrakt på grund av nu allmänt rådande höga hyrespriser kommer att uppsägas, varjämte det på grund av poströrelsens alltmer ökade omfattning i ett ej ringa antal fall torde bliva nödvändigt, att nuvarande postkontorslokaler utbytas mot rymligare och mera tidsenliga sådana. Som en följd härav torde postverket komma att få vidkännas en ganska betydlig utgiftsstegring. Men å andra sidan har man att räkna med en väsentlig ökning i de till postverket inflytande hyror uti postverkets fastigheter eller eljest inflytande hyresmedel. Dessa belopp gottgöras nämligen anslaget till hyror för postlokaler.

År 1916 uppgick det sammanlagda influtna beloppet i sådant hänseende till 74,973 kronor 76 öre. För år 1919, då de för uthyrning avsedda lägenheterna ej mindre i tillbyggnaden till centralposthuset i Stockholm, inom vilken till riksförsäkringsanstalten uthyrts två våningar m. m., än även i posthusen i Kristianstad, Uddevalla och Linköping tagits i anspråk, lärer inflytande hyresmedel kunna beräknas i runt tal till 120,000 kronor.»

Generalpoststyrelsen anser emellertid oaktat det jämförelsevis stora belopp, som genom inflytande hyror gottgöres förevarande anslag, särskilt i betraktande av läget å hyresmarknaden, försiktigheten bjuda att icke nu företaga någon nedsättning i anslaget till hyror för postlokaler utan föreslås, att *anslaget i staten för år 1919 upptages med samma belopp, vartill det fastställts för de båda sista åren 1917 och 1918, eller 475,000 kronor.*

Postlokalers uppvärmning, belysning och städning.

Anslaget har upptagits

år 1916 till	kronor 390,000:—
» 1917 »	» 410,000:—
» 1918 »	» 500,000:—

Utgifterna uppgingo år 1916 till 444,300 kronor och hava för år 1917 belöpt sig till 628,749 kronor.

Beträffande de förhållanden, som inverka på förevarande anslags ställning, anför generalpoststyrelsen följande:

»Den ojämförligt största andelen i denna betydande utgiftsökning hänför sig till postlokalernas *uppvärmning*.

Priset å den för postverkets fastigheter erforderliga koks, inlagd i källare, uppgick till ungefär följande belopp, nämligen:

under eldningsperioden 1914—1915 till.....	26 kronor		
hösten 1915 till.....	49 »	50 öre	
från början av år 1916 till.....	59 »	50 »	
och i oktober 1916 ».....	67 »	20 »	

allt per ton räknat.

Denna koks levererades, efter överenskommelse med järnvägsstyrelsen, från statens järnvägars förråd.

Sedan emellertid järnvägsstyrelsen, i anseende till förändrade förhållanden rörande importen av bränsle, i skrivelse till generalpoststyrelsen den 2 februari 1917 framhållit önskvärdheten av att åtgärder vidtoges från generalpoststyrelsens sida för anskaffning av under bränsleåret ytterligare erforderliga mängder koks från annat håll, blev postverket hänvisat till att i stor utsträckning anlita enskilda firmor för erhållande av erforderliga kvantiteter koks. Priset härå växade rätt avsevärt å olika tider och platser. Vad koksen till centralposthuset och posthuset vid Lilla Nygatan, båda i Stockholm, beträffar, betingade den koks, som under februari och mars 1917 anskaffades från enskilda firmor (s. k. westfalisk gjuterikoks) 4: 50 å 4: 60 per hektoliter, vilket pris beräknas motsvara omkring 81 å 83 kronor per ton. För de sista koksleveranserna till nämnda posthus i Stockholm under maj 1917 betalades 5 kronor 85 öre per hektoliter, motsvarande i runt tal omkring 105 kronor för ton.

För posthusen vid Vasagatan och Lilla Nygatan i Stockholm hava endast kostnaderna för anskaffning av koks under nedannämnda eldningsperioder uppgått till följande belopp:

1914—1915.....	18,666 kronor
1915—1916.....	54,036 »
1916—1917.....	92,729 »

För hela riket hava utgifterna för uppvärmning, vilka utgjort 200,883 kronor under eldningsperioden 1915—1916, stigit till 290,377 kronor för perioden 1916—1917. Detta innefattar en kostnadsökning på icke mindre än 44,5 procent.

Av kända orsaker lär man för nästa eldningsperioder hava att emotse ej blott svårigheter att överhuvudtaget kunna erhålla erforderliga bränslekvaniteter av det ena eller andra slaget utan även än ytterligare prissfördyringar.

Den stora tillbyggnaden till centralposthuset i Stockholm har redan tagits i bruk. Den 1 oktober 1917 blevo jämväl de nya posthusen i Kristianstad och Uddevalla färdiga till inflyttning. Posthuset i Linköping beräknas kunna upplåtas under första hälften av år 1918. Såväl härigenom som i anseende till i

övrigt behövliga utvidgningar av postlokaler måste man räkna med en betydlig ökning i bränsleförbrukning med åtföljande kostnadsstegringar.

Av vad nu anförts vill det synas generalpoststyrelsen, som om man med skäl kunde befara, att under de närmast förestående eldningsperioderna hela det belopp — och kanske ännu mera — som är anslaget till både uppvärmning samt belysning och städning av postlokaler, behöver tagas i anspråk allenast för uppvärmning.

Vad beträffar utgifterna för *belysning* visa dessa under det gångna belysningsåret i motsats till uppvärmningskostnaderna endast en jämförelsevis obetydlig ökning eller 3,1 procent. Denna härrör från ökade strömförbrukningskostnader. Dessa hava under de tre sista belysningsåren utgjort

1914—1915	83,000 kronor
1915—1916	93,000 »
1916—1917	101,000 »

Den totala kostnaden, i vad avser postlokalernas belysning, belöpte sig för belysningsåret 1916—1917 till 121,800 kronor.

Genom tillkomsten av nya och utökning av äldre postlokaler torde man få räkna med en avsevärd förhöjning i strömförbrukningskostnaderna samt i viss mån även förhöjning i utgifterna för anskaffande av elektriska metalltrådslampor.

Vad beträffar de för närvarande 29 postkonter, vid vilka elektrisk belysning icke finnes anordnad, är på grund av nu rådande förhållanden en betydlig stegring av belysningskostnaderna att emotse.

Utgifterna för *städning* uppgingo år 1916 till 116,600 kronor. För första halvåret 1917 utgjorde kostnaden i sådant hänseende 62,120 kronor. Ökningen i förhållande till samma halvår 1916 är 9,6 procent.

De av generalpoststyrelsen anvisade anslagen till postlokalers städning hava i de flesta fall förutom arbetslön jämväl inbegripit ersättning för anskaffande och tillhandahållande av för städningen erforderliga materialier och förbrukningsartiklar. Ett allmänt krav på förhöjda ersättningar för ifrågavarande bestyr har framkommit. Sedan den 1 september 1916 hava ett 70-tal städningsanslag reglerats, medförande en utgiftsstegring av omkring 8,200 kronor för år räknat. Detta motsvarar en ökning av 27,7 procent. En ytterligare reglering av städningsanslagen är av förhållandena påkallad. Härtill komma ökade ersättningar för i bruk tagna nya och utvidgade lokaler.

Vid avgivande av nästföregående statförslag anförde generalpoststyrelsen följande:

»För att möta de ökade utgifterna under nu förevarande anslagstitel, som utvecklingen i och för sig påkallar, samt med särskild hänsyn till de rådande oberäknliga prisförhållandena å de områden, varom här är fråga, synes det generalpoststyrelsen, för undvikande av att anslaget, på sätt kommer att ske år 1916, skall behöva överskridas med alltför betydande belopp, vara lämpligt och riktigt, att förslagsanslaget till postlokalers uppvärmning, belysning och städning höjes med 90,000 kronor för år 1918 och således för nämnda år fastställes till 500,000 kronor.»

Av den redogörelse, som generalpoststyrelsen nu lämnat, framgår, påpekar styrelsen, att de antyddas oberäkneliga prisförhållandena verkat därhän, att de kostnader, enkannerligen för bränsle, som bestridas av detta anslag, stigit i höjden på ett sätt, varom man näppeligen förut kunnat göra sig en föreställning.

För att icke utgifterna under anslagstiteln skola år 1919 kunna befaras komma att överstiga den förslagsvis anvisade summan med sådana belopp, att dessa utgifter i viss mån förrycka omkostnadsstaten, anser generalpoststyrelsen angeläget, att anslagssumman för år 1919 höjes med det belopp, vartill generalpoststyrelsen, efter verkställande av så ingående kalkyler, som det varit möjligt, kommit, eller 350,000 kronor. *Anslaget skulle således bära i staten för år 1919 förslagsvis upptagas till 850,000 kronor.*

Tillverkning av frankotecken.

Anslaget för detta ändamål har förslagsvis fastställts till

för år 1916	230,000 kronor
» » 1917	240,000 »
» » 1918	240,000 »

Utgifterna, som år 1916 överstego anslagsbeloppet med i runt tal 53,000 kronor, hava för år 1917 på grund av försenad leverans av erforderlig kartong icke uppgått till mer än 230,374 kronor.

I fråga om tillverkningen av frankotecken meddelar generalpoststyrelsen:

»Till följd av den oväntat stora ökning i poströrelsen, som ägt rum dessa båda år, har frankoteckensförbrukningen blivit större än som beräknats.

Under det att under år 1916 från frimärksförrådet till de underlydande postanstalterna utsändes 294,799,450 frimärken till ett värde av 28,468,966 kronor, innefattande en ökning i jämförelse med år 1915 av 10,9 procent, har enbart under månaderna januari—augusti 1917 utsänts frimärken till värde av 20,876,972 kronor, innefattande en ökning i förhållande till motsvarande månader 1916 av 3,213,034 kronor eller 18,2 procent.

Särskilt under nu rådande ovissa förhållanden är det uppenbarligen angeläget att i enlighet med den princip, som redan förut tillämpats, säkerställa behovet av frankotecken för en jämförelsevis lång tid framåt genom att öka inbyggande förråd av frankotecken av olika slag.

Det med en enskild firma avslutade kontrakt angående frankotecknens tillverkning uppsades på sin tid från firmans sida till upphörande med utgången av

år 1917. För att täcka inträdda betydande prispförändringar å de områden, som beröra frankoteckenstillverkningen, uppställdes från firmans sida såsom villkor för kontraktets förlängning åtskilliga krav, medförande väsentligt ökade utgifter. I den situation, som förelåg, ansåg generalpoststyrelsen sig böra, efter förhandlingar med firman, förnya kontraktet för åren 1918 och 1919 i enlighet med vissa överenskomna bestämmelser.

Även med en beräkning av icke större ökning i frankoteckensåtgången än 4 procent under år 1918 samt med kalkylerande av allenast den höjning i priset å frimärkspapper, brevkorts- och frankokvertskartong samt gummi, som redan inträtt, ävensom de stegrade arbetslönerna, läser icke kunna undgås, att postverkets utgifter för tillverkning av frankotecken under år 1918 komma att uppgå till inemot 400,000 kronor.»

Generalpoststyrelsen, som anser minst samma belopp böra beräknas för år 1919, har dock funnit sig böra stanna vid att föreslå, att *anslaget för sistnämnda år förslagsvis i staten fastställs till 400,000 kronor*, innebärande en förhöjning i anslagsbeloppet av 160,000 kronor.

Blankett- och cirkulärtryck, skrivmaterialier m. m.

Detta anslag har i postverkets stater fastställts:

för vardera av åren 1915 och 1916	.....	till 425,000 kronor,
» år 1917	.....	» 435,000 »
» » 1918	.....	» 500,000 »

Utgifterna, som under år 1915 uppgått till omkring 413,000 kronor, hava för år 1916 stigit till 500,790 kronor. För allenast de åtta första månaderna av år 1917 hava i vederbörande räkenskaper under nu förevarande titel avförts icke mindre än omkring 662,000 kronor. Utgifterna under återstående delen av året hava på grund av försenade leveranser av papper icke uppgått till mer än omkring 130,000 kronor. Utgifterna för hela året hava uppgått till 792,627 kronor och anslaget har således överskridits med 357,627 kronor. Även anslaget för år 1918 beräknas komma att överskridas med ungefär lika stort belopp.

Generalpoststyrelsen anför i fråga härom följande:

»Denna betydande ökning i utgifterna beror dels på de under nu rådande förhållanden ytterligt uppdrivna priserna å särskilt papper och kuvert m. m. och dels även därpå, att generalpoststyrelsen under december månad 1916 och januari månad 1917 verkställt upphandling av stora partier papper och bokbinderi-materialier, avsedda för användning i postverkets tryckeri under åren 1917 och 1918. Dessa papperspartier hava likviderats under år 1917.

På sätt generalpoststyrelsen framhållit i förslaget till postverkets stat för driftkostnader år 1917 hava utgifterna för papper av olika slag (inklusive kuvert) med ledning av förhållandena år 1914 beräknats till omkring 200,000 kronor för år. Under tiden därefter hava papperspriserna ökats undan för undan såväl genom höjning av förut gällande grundpriser som genom tillämpning av särskilda dyrtidstillägg, beräknade med vissa procent å grundpriserna. I allmänhet torde för närvarande böra räknas med en prisförhöjning å papper av omkring 140 å 150 % mot priserna före kriget. För vissa pappersslag utgår för närvarande dyrtidstillägg med ända till 220 %; och för kuvert utgör höjningen för närvarande 100 %. Med nu senast under augusti månad 1917 inträdda höjningar i papperspriserna beräknas kostnaderna för postverkets årsbehov av papper av olika slag (inklusive kuvert) till 450,000 å 475,000 kronor.

Då generalpoststyrelsen, såsom närmare utvecklats under anslaget till avlöningar inom styrelsen, under slutet av år 1916, på grund av verkställda uppsägningar av förut gällande kontrakt angående leverans av blanketter, fattade beslut, att postverkets tryckeri i samband med överflyttningen till Stockholm skulle utvidgas i sådan omfattning, att tryckeriet kunde övertaga tryckningen av samtliga för verkets behov erforderliga blanketter, följde såsom en nödvändighet härav, att styrelsen även måste för någon tid framåt säkerställa tryckeriets behov av papper. Efter verkställda utredningar och med hänsyn till läget å pappersmarknaden, vilket visade tydliga tendenser för ytterligare prisstegringar, ansåg generalpoststyrelsen, att så stora papperspartier borde anskaffas, att tryckeriets behov av papper bleve tillgodosett icke endast för år 1917 utan även för större delen av år 1918.

De papperspartier, som sålunda för tryckeriets vidkommande upphandlats för angivna år, hava med de priser, som gällt i slutet av år 1916, betingat en kostnad av omkring 331,000 kronor. Av de inköpta partierna beräknas ett förråd, som i inköp betingat omkring 200,000 kronor, komma till användning för 1918 års behov. Efter under augusti månad 1917 inträdda prisförhöjningar hava priserna för ineliggande förråd av papperspartier stegrats med i medeltal 33,5 %, sedan inköpet verkställdes. För de år 1918 beräknade partierna skulle detta hava motsvarat en kostnadsökning av icke mindre än 67,000 kronor.

Generalpoststyrelsen har anledning antaga, att det ökade värdet av de inköpta papperspartierna, vartill givetvis även bör beräknas de i förråd vid slutet av år 1917 befintliga partier, skall komma att än ytterligare stegras, innan papperspartierna bliva tagna i anspråk och förbrukade under år 1918.

För att säkerställa behovet av papper för tryckeriets vidkommande för hela år 1918 erfordras inköp av ytterligare papperspartier till ett belopp av omkring 50,000 kronor. Då det är generalpoststyrelsens avsikt att redan före utgången av år 1917 verkställa upphandling av även dessa papperspartier, har nämnda belopp medräknats under förut angivna utgiftsbelopp för år 1917. I belöpande kostnader för blankett- och cirkulärtryck, skrivmaterialier m. m. för år 1917 — 860,000 kronor — ingå således ett belopp av ej mindre än omkring 250,000 kronor, vilket avser pappersförbrukning under år 1918. Återstående överskjutande belopp — omkring 180,000 kronor — hänför sig till 1917 års förbrukning och är i huvudsak att anse såsom en å papper, kuvert och blanketter fallande prisfördyring, vilken icke ens tillnärmelsevis varit motsedd vid avgivande under år 1915 av förslaget till stat och driftkostnader år 1917.

För av postverkets blankettförråd tillhandahållna kuvert samt omslagspapper

för expediering av tidningar är för år 1917 att medräkna en prishöjning av inemot 70,000 kronor.

Även har generalpoststyrelsen, med hänsyn därtill att postverkets tryckeri efter överflyttningen till Stockholm kunnat beräknas vara i full verksamhet först omkring juni månad år 1917, nödgats genom upphandling från privattryckerier säkerställa behovet för första halvåret 1917 av vissa blanketter i större upplagor, och hava dessa blanketter därvidlag betingat avsevärt högre pris, i några fall mera än dubbelt, mot vad de tidigare kostat. Merkostnaden för på angivna sätt under år 1917 anskaffade blanketter beräknas hava uppgått till omkring 20,000 kronor.

Slutligen torde även böra tagas med i räkningen den genom postverkets utveckling väsentligt ökade blankettförbrukningen. Särskilt har den ökade pakettrafiken, i synnerhet reexportpakettrafiken på utlandet, föranlett ökning av blankettförbrukningen och kostnaderna i följd därav.

Såsom förut framhållits skulle behovet av papper för postverkets tryckeri för hela år 1918 bliva tillgodosett genom den ytterligare upphandling, som kommer att verkställas under år 1917.

Emellertid torde, så länge postverket är nödgat att för upphandling av papper vända sig till privata försäljare eller andra pappersbruk än statens, få anses angeläget, att tryckeriets behov av papper är säkerställt för viss tid framåt. Eljest skulle särskilt under de inom pappersindustrin nu rådande vanskliga förhållanden, kunna uppstå svårigheter att i behörig tid anskaffa erforderligt papper. Med hänsyn härtill och under antagande att läget å pappersmarknaden icke giver anledning påräkna fallande papperspriser, anser generalpoststyrelsen, att under år 1918 bör upphandlas papper för 1919 års behov, och att även framdeles behovet av papper bör på samma sätt säkerställas åtminstone ett år i förväg.

De papperspartier, som sålunda förutses komma att under år 1918 upphandlas för tryckeriets behov under år 1919, skulle med nu rådande priser betinga en kostnad av omkring 300,000 kronor. Tages emellertid med i beräkningen en förhöjning av ytterligare 33 %, motsvarande den medeltalsförhöjning, som hittills inträtt under år 1917, skulle beloppet uppgå till omkring 400,000 kronor. Kostnaderna för de av postverkets blankettförråd tillhandahållna kuvert samt omslagspapper för tidningar m. m. beräknas för år 1918 till omkring 200,000 kronor. Sammanlagt skulle således utgifterna för år 1918 för anskaffning endast av papper, inklusive kuvert, komma att belöpa sig till omkring 600,000 kronor. Då hela anslaget för blankett- och cirkulärtryck, skrivmaterialier m. m. för år 1918 fastställts till 500,000 kronor och då häri inräknats papper till belopp av allenast omkring 250,000 kronor, befarar generalpoststyrelsen att även anslaget för år 1918 skall behöva överskridas med ett betydande belopp, omkring 350,000 kronor.

Vad beträffar den del av anslaget för år 1918, 250,000 kronor, som är avsedd att täcka kostnaderna för tryckning, bokbinderiarbeten, skrivmaterialier m. m., får generalpoststyrelsen framhålla, hurusom även i avsende å dessa kostnader är att räkna med högst betydande höjningar.

Endast i betraktande av den besparing i kostnaderna för tryckning och bokbinderiarbeten, som beräknas uppstå på grund av verksamheten i postverkets tryckeri och bokbinderi, och vilken besparing generalpoststyrelsen med nu rådande avsevärt höjda tryckningskostnader m. m. för vartdera av åren 1918 och

1919 beräknat komma att uppgå till omkring 80,000 kronor, vågar generalpoststyrelsen antaga, att omförmälda belopp, 250,000 kronor, av anslaget i fråga för 1918 skall räcka för täckande av kostnaderna för tryckning, bokbinderiarbeten, skrivmaterialier m. m.»

För år 1919 anser sig generalpoststyrelsen böra räkna med samma förhållanden, som, enligt vad förut framhållits, antagits skola komma att göra sig gällande under år 1918.

Någon prisnedsättning å pappersfabrikat torde ej heller under år 1919 vara att emotse; snarare torde ytterligare prisökning vara att befara.

Generalpoststyrelsen har alltså hemställt, att *anslaget till blankett- och cirkulärtryck, skrivmaterialier m. m. för år 1919 i staten upptages till ett belopp av 900,000 kronor*. Förhöjningen i förhållande till det i staten för år 1918 upptagna belopp skulle således utgöra 400,000 kronor.

Förbrukningsartiklar.

Till förbrukningsartiklar hänföras bland annat bindgarn, blyplomber, datumstilar, dextrin, lack, postpåsar och postsäckar, påssaxar, stämpel-lådor, stämpelfärg, tidbrickor, årsstilar m. m.

Anslaget har i postverkets stater upptagits till:

år 1916	kr. 200,000,
» 1917	» 230,000, samt
» 1918	» 300,000.

Utgifterna under år 1916 utgjorde 187,997 kronor. Utgifterna under nämnda år hava sålunda begränsats till ungefär de belopp, som anslagits. Anslaget för år 1917 har på grund av de alltmer uppdrivna priserna och företagna stora inköp för att säkerställa tillgången av vissa för driften nödvändiga artiklar, uppgått till icke mindre än 336,693 kronor. Även anslaget för år 1918 beräknas komma att ej oväsentligt överskridas.

Härom anföres följande:

»Generalpoststyrelsen har i sin skrivelse med förslag till stater för år 1918 framhållit, att flertalet av postverkets leverantörer av nu ifrågavarande artiklar redan då uppsagt sina kontrakt. Nu kvarstå icke några kontrakt till de priser, som voro gällande före kristiden, utan postverket har beträffande så gott som alla slag av förbrukningsartiklar fått vidkännas avsevärt högre kostnader än som kunnat i förväg beräknas.

En annan i viss mån bidragande orsak till den stora utgiftsökningen å detta anslag under år 1917 är, att generalpoststyrelsen beträffande några förbrukningsartiklar gjort jämförelsevis stora inköp, avsedda att fylla behovet för längre tid framåt.

Jämväl för år 1918 torde kunna befaras, att utgifterna komma att överstiga det för nämnda år fastställda anslaget, 300,000 kronor. Den allmänna prisförhöjningen å de förnödenheter, som falla under denna titel, har nämligen särskilt under den senaste tiden varit oväntat stor, huvudsakligen beroende därpå att i landet befintliga förråd av råmaterialier äro mycket knappa och att på grund av det pågående världskriget stora svårigheter rörande införsel av de slag av råmaterialier, som icke frambringas inom landet, förefinnas.

Den stora transitopost, som under det pågående kriget befordrats genom Sverige, har även i sin mån bidragit till att öka utgifterna för vissa förbrukningsartiklar. Detta gäller i synnerhet postpåsar och postsäckar, vilkas anskaffning kräver bortemot en fjärdedel av anslaget.

Generalpoststyrelsen har alltjämt sin uppmärksamhet noga riktad på åtgången av förbrukningsartiklar och har, i all den mån sådant varit möjligt, vidtagit åtgärder för att begränsa åtgången, använda ersättningsmedel samt tillvarata begagnade förbrukningsartiklar för förnyad användning.»

Ändring till det bättre i nu rådande förhållanden beträffande priserna på förbrukningsartiklar torde emellertid knappast kunna förväntas under de närmaste åren. På grund härav samt med avseende jämväl fästade å inträdande stegring i poströrelsen, som givetvis kräver ökade utgifter för förbrukningsartiklar, anser generalpoststyrelsen, efter ingående beräkning av åtgång och kostnad för samtliga olika slag av postverkets förbrukningsartiklar, att *anslaget för ändamålet bör vid jämförelse med anslaget för år 1918 ökas med 100,000 kronor och således för år 1919 fastställas till 400,000 kronor.*

Telefonavgifter och telegramporto.

Anslaget under denna titel, som för åren 1913—1916 utgick med 35,000 kronor, förhöjdes för år 1917 till 45,000 kronor och fastställdes i 1918 års stat till 55,000 kronor.

Utgifterna å anslaget hava under år 1916 överskjutit anslagsbeloppet med 15,484 kronor. Jämväl för år 1917 har det anvisade anslagsbeloppet överskridits med ungefär samma summa, eller 16,942 kronor.

I fråga om anledningen till utgifternas stegring meddelar generalpoststyrelsen följande:

»Av 1917 års utgiftsökning härrör endast en mindre del från inträdes- och abonnemangsavgifter för nyanordnade telefonförbindelser. Den ojämförligt största ökningen lär i stället, såsom i föregående års statförslag redan framhållits, få tillskrivas nödvändigheten av att med föranledande av rubbningar i såväl in- som utrikes posttrafiken i allt större utsträckning anlita telefon och telegraf för vidtagande av erforderliga dispositioner i trafik- och personalhänseenden.

En bidragande orsak till utgiftsökningen får ock sökas i de från och med den 1 augusti 1917 ikraftträdande ändringar i telegraf- och telefontaxorna, vilka innebära en rätt så avsevärd förhöjning av förut utgående avgifter.»

Utgifterna för år 1919 anses av generalpoststyrelsen icke kunna täckas med samma anslagsbelopp, som anvisats för år 1918. Generalpoststyrelsen har därför hemställt, *att anslaget, för att om möjligt undvika, att utgifterna överstiga det i staten upptagna belopp, för år 1919 fastställles till 70,000 kronor, innebärande en höjning med 15,000 kronor.*

Diverse utgifter.

Anslaget till diverse utgifter upptogs i 1916 års stat till 55,000 kronor, i 1917 års till 75,000 kronor och för år 1918 till 100,000 kronor.

Utgifterna å anslaget belöpte sig för år 1916 till 60,739 kronor och har för år 1917 utgjort 80,203 kronor.

Ehuru under de närmaste åren ej oväsentligt ökade utgifter å ifrågasatt anslag torde vara att emotse, har generalpoststyrelsen emellertid ansett sig icke böra ifrågasätta någon höjning i anslaget utan hemställer, *att anslaget jämväl för år 1919 sättes till 100,000 kronor.*

Departements- chefen.

Felräknings-
penningar.

Generalpoststyrelsens förslag om tilldelande av särskilt tilläggsarvode såsom felräkningspenningar åt redogörarna vid postkontoren på grund av deras bestyr med stämpeluppbörden finner jag beaktansvärt.

Redogörare vid postkontor är beträffande postkontor av första klass kontrollör och vad angår övriga postkontor vederbörande postmästare. De åligganden, som ankomma på dylik tjänsteman i egenskap av redogörare, äro följande. Redogöraren är postkontorets huvudkassör och har att verkställa den slutliga redovisningen till generalpoststyrelsen av postkontorets samt underlydande poststationers, lantbrevbärares och ångbåtspostexpeditioners kontanta medel, frankotecken, kvittenskuponger, sparmärken och statsstämplar ävensom persedlar och inventarier. Härvid har han att tillse, att postkontoret alltid innehar tillräckligt kontant belopp för mötande av utbetalningar både vid postkontoret och underlydande poststationer samt att överflödiga medel varda i riksbanken insatta. Redogöraren handhar postkontorets huvudförråd av förenämnda värdetecken och ansvarar för att tillräckliga mängder av dem alltid finnas i förråd.

Vidare tjänstgör redogöraren som stämpelförsäljare i förhållande till allmänheten under anslagen bestämd tid varje söckendag och har att för

stämplarna avgiva redovisning för varje månad. I sammanhang med redovisningen skall fullständig inventering av förråden av stämplat äga rum.

All kontroll beträffande behörig redovisning från dagkassorna vid postkontoret och från postkontoret underlydande poststationer, lantbrevbärare och ångbåtspostexpeditioner åligger i första hand redogöraren. Häruti ingår ansvar för granskning av olika journaler (postanvisnings-, tidnings-, postsparbanks- m. fl. journaler) jämte därtill hörande verifikationer, som ligga till grund för postkontorets slutredovisning av olika medel.

Det är sålunda ett stort ansvar, som påvilar redogörarna vid postkontoren. Detta gäller ej minst handhavandet av stämpelförsäljningen, vilken i hög ökat under det förflutna året. Såsom den förut införda tabellen utvisar, har beloppet av försälda stämplat från år 1916 till år 1917 nära nog fördubblats. De första månaderna innevarande år uppvisa likaledes höga försäljningssiffror.

På grund av den stora ökning, som ägt rum beträffande stämpelförsäljningen under år 1917, lämnas här nedan, för uppvisande av uppördens fördelning å postkontoren, följande tabell:

Stämpeluppördens fördelning å postkontoren år 1917.

Antal postkontor med stämpeluppörd.									
under 5,000.	5,001— 10,000.	10,001— 20,000.	20,001— 30,000.	30,001— 40,000.	40,001— 50,000.	50,001— 75,000.	75,001— 100,000.	100,001— 200,000.	200,001 och däröver.
129	43	33	10	2	2	6	5	10	11
172		47			11		10		11

Med den storlek, stämpeluppörden sålunda numera utvisar, och vilken till följd av affärsverksamhetens hastiga utveckling kan väntas bliva i än högre grad stegrad, är det tydligt, att stor risk förefinnes, att vid handhavandet av dylik uppörd misstag och felräkningar kunna äga rum. Det torde därför få anses billigt, att felräkningspenningar utgå till den, som ombesörjer stämpelförsäljningen vid postkontor. De av generalpoststyrelsen föreslagna arvodesbeloppen synas ock på tillfredsställande sätt avvägda i förhållande till uppördens storlek. Efter samråd med chefen för finansdeparte-

mentet anser jag mig därför böra såtillvida förorda bifall till generalpoststyrelsens hemställan, att redogörarna vid postkontoren må från och med år 1919 äga uppbära särskilda tilläggsarvoden, i enlighet med de av generalpoststyrelsen föreslagna grunder, att utbetalas på sätt angående felräkningspenningar föreskrives i § 9 av avlöningsreglementet för tjänstemän vid postverket den 20 juni 1913 samt utgå av det å riksstatens sjunde huvudtitel upptagna anslag till stämpelkostnader; och har jag för avsikt att, därest detta förslag lämnas utan erinran, framdeles föreslå Kungl. Maj:t att utfärda föreskrift i sådant syfte.

*Traktamenten
och överligg-
ningslokaler.*

Kungl. Maj:t har numera utfärdat bestämmelser angående förhöjning av traktamenten till posttjänstemän, tjänstgörande å järnvägs-, ångbåts- eller landsvägslinjer samt beträffande förhöjd härbärgesersättning till dylika tjänstemän. Sålunda har genom brev den 1 februari 1918 för tillämpning tillsvidare från och med den 1 januari 1918 förordnats:

att tjänsteman av postexpeditörs eller högre grad vid postverket, vilken tjänstgör å järnvägs- eller ångbåtslinjer, må åtnjuta traktamente, utgående vid sådan tjänstgöring efter 27 öre för timme under dag och 40 öre för timme under natt och vid överliggning å annan ort än stationsorten efter 9 öre för timme under dag och natt;

att tjänsteman av förste postiljons eller lägre grad vid verket, vilken tjänstgör å järnvägs-, ångbåts- eller landsvägslinje, må tillgodonjuta traktamente, utgående, vid tjänstgöring å järnvägs- eller ångbåtslinje efter 18 öre för timme under dag och 27 öre för timme under natt, vid tjänstgöring å landsvägslinje efter 12 öre för timme under dag och 18 öre för timme under natt samt vid överliggning efter 6 öre för timme under dag och natt;

att traktamente beräknas efter den tid, som åtgår från det tjänsteman enligt tidtabell lämnar stationsorten, till dess han enligt tidtabell skall återkomma till densamma, dock att förlängd tjänstgöring på grund av vederbörande bantågs-, ångbåts- eller landsvägspostlägenhets försening medräknas, om den uppgår till minst en timme;

att för den tid, under vilken tjänsteman tilläventyrs användes till tjänstgöring å överliggningsort, traktamente utgår såsom för överliggning;

att avbrott i resa å såväl stationsort som annan ort, vilket varar två timmar eller mindre, räknas såsom tjänstgöring, berättigande till traktamente; samt

att vid beräkning av den tid, för vilken traktamente skall utgå, skall iakttagas, att ersättning utgår för hel och halv timme, att för varje dag upptages den verkliga tiden för tjänstgöring, berättigande till dylikt traktamente under dag och dylikt tjänstgöring under natt samt för över-

liggning och att summorna för månaden avrundas på det sätt, att, om tiden för varje slag av tjänstgöring överskjuter hela timmar eller halvtimme med minst 15 minuter, överskjutande tid beräknas såsom för halv timme.

Vidare har genom brev den 14 december 1917 föreskrivits, att härbärgesersättning må från 1917 års ingång räknat tills vidare utgå, till tjänsteman av postexpeditörs eller högre grad med högst två kronor 25 öre och till tjänsteman av förste postiljons eller lägre grad med högst en krona 50 öre för varje särskild gång härbärke å överliggningsort för honom erfordrats och av postverket anordnad överliggningslokal icke funnits att tillgå.

Då generalpoststyrelsen vid statförslagets avgivande tagit hänsyn till dessa då väntade förhöjningar, erfordras icke någon ytterligare ökning utöver vad styrelsen föreslagit av anslagen till traktamenten för tjänstgöring i postkupé eller å landsvägspostlinje och till överliggningslokaler åt tjänstemän med dylik tjänstgöring.

De belopp, varmed generalpoststyrelsen ansett omkostnadsanslagen böra ökas för att därav må kunna bestridas erforderliga utgifter under år 1919, äro ganska avsevärda. Den föreslagna ökningen uppgår sammanlagt till icke mindre än 1,290,000 kronor. Med hänsyn till den fortgående prisstegringen, särskilt beträffande beklädnadsartiklar, kol, ved, papper, arbetslöner, m. m. är det emellertid ställt utom allt tvivel, att omkostnaderna under nämnda år komma att bliva högst betydande. På grund härav och för att om möjligt söka undvika så stora överskridanden, som skett i fråga om vissa av förevarande anslag för år 1917, finner jag mig föranlåten tillstyrka bifall till anslagssummornas upptagande i enlighet med vad generalpoststyrelsen föreslagit.

*Övriga
anslag.*

Totalsumman av anslagen under omkostnadsstaten för år 1918 uppgår till ..... kr. 3,283,000: —

Sammanfattning av anslagen under »E. Omkostnader.»

Här förut hava föreslagits förhöjningar å följande anslag:

ersättning för tjänsteresor i allmänhet	med »	85,000: —
traktamenten för tjänstgöring i postkupé eller å landsvägspostlinje	» »	50,000: —
överliggningslokaler åt tjänstemän, tjänstgörande i postkupé eller å landsvägspostlinje	» »	30,000: —
uniformsbeklädnad	» »	100,000: —
postlokalers uppvärmning, belysning och städning	» »	350,000: —

tillverkning av frankotecken	med kr.	160,000: —
blankett- och cirkulärtryck, skrivmaterialier m. m. » »		400,000: —
förbrukningsartiklar	» »	100,000: —
telefonavgifter och telegramporto	» »	15,000: —
<hr/>		
Summa kronor		1,290,000: —

Omkostnadsstaten skulle således för år 1919 uppgå till 4,573,000 kronor.

De ökningsar i anslagen till postbefordran och å omkostnadsstaten, som nu föreslagits, äro således osedvanligt höga. Med hänsyn till penningvärdets fall, den allmänna prisnivån samt läget i övrigt på arbetsmarknaden och det industriella området torde det emellertid, därest ej oförutsedda omständigheter inträffa, näppeligen vara möjligt att, med iakttagande av postverkets rationella skötsel, kunna hålla utgifterna å de olika anslagstitlarna under nu angivna belopp.

F. Oförutsedda utgifter.

Av detta anslag likvideras mera tillfälliga utgifter, såsom ersättningar till tjänstemän, som inkallats för deltagande hos styrelsen i reglements- m. fl. arbeten, särskilda gottgörelser till den vid de tillfälliga utväxlingspostanstalterna i Göteborg och Karungi ävensom kontrollstation i Boden tjänstgörande postpersonalen, utbetalningar med stöd av vissa Kungl. Maj:ts beslut m. m.

Nu ifrågakvarande anslag har alltsedan år 1914 i postverkets stater upptagits till 25,000 kronor.

Utgifterna, som år 1916 uppginge till 15,266 kronor, hava för år 1917 utgjort 24,968 kronor. De främsta anledningarna till den avsevärda skillnaden i utgiftsbeloppen äro dels det förhållandet, att sjöpostbefordran sommaren 1916 var anordnad mellan svensk och finsk hamn, under vilken tid den tillfälliga utväxlingspostanstalten Karungi utr. icke var i verksamhet, dels ock inrättandet av kontrollstationen i Boden för övervakande av att icke åtskilligt exportförbudet gods såsom postpaket infördes till visst område inom Norrbottens län i strid mot det genom förordningen den 13 oktober 1916 stadgade förbud.

Då det vill synas som om utgifterna under ifrågakvarande titel skulle kunna för såväl år 1918 som år 1919 hållas inom det för förstnämnda år fastställda anslagsbelopp, anser generalpoststyrelsen sig icke böra

föreslå någon ändring i anslaget utan hemställer, att detsamma jämväl för år 1919 bestämmes till 25,000 kronor.

G. Avkortningar och restitutioner

(förslagsvis).

Av detta anslag utbetalas ersättning för bortkomna och skadade värdeförsändelser, anmärkningsprovision samt avkortningar och restitutioner, vilka utgifter på grund av sin natur icke kunna på förhand beräknas.

Utgifterna för ovan angivna ändamål belöpte sig år 1916 till 14,287 kronor samt hava för första halvåret 1917 stigit till 13,808 kronor 76 öre och för året i dess helhet till 42,453 kronor.

För åstadkommande av jämn slutsumma å staten föreslår generalpoststyrelsen, att för år 1919 anvisas en summa av 27,200 kronor, motsvarande en förhöjning vid jämförelse med anslagssumman år 1918, 17,050 kronor, av 10,150 kronor.

H. Avsättning till förnyelsefond.

För avsättning till postverkets förnyelsefond har av Kungl. Maj:t och riksdagen beräknats:

dels 1½ procent av värdet å postverkets i bruk tagna fastigheter
dels ock 5 procent av värdet å postverkets inventarier.

Värdet av postverkets i bruk tagna fastigheter beräknades i 1918 års statförslag komma att uppgå till 9,416,900 kronor.

Emellertid har det på skäl, som generalpoststyrelsen i sitt förslag till utgifter för kapitalökning beträffande postverket för år 1919 närmare utvecklat, visat sig, att posthuset i Linköping i fullt färdigt skick kommer att draga en merkostnad av 145,000 kronor utöver det i slutet av år 1915 beräknade beloppet 240,000 kronor. Värdet av postverkets i bruk tagna fastigheter torde sålunda vid 1918 års slut uppgå till

kr. 9,561,900: —

Under år 1919 blir posthuset i Gällivare färdigt. Fastigheternas värde ökas härigenom med det för nämnda posthus avsedda anslag

» 275,000: —

Vid 1919 års utgång skulle sammanlagda värdet av postverkets i bruk tagna fastigheter alltså beräknas till

kr. 9,836,900: —

1.5 procent härå utgör 147,553 eller i runt tal 147,500 kronor.

Värdet av postverkets inventarier uppgick vid 1916 års slut till	kr. 3,191,415: —
För år 1917 är till inköp av inventarier anvisat »	350,000: —
och för år 1918 likaledes	» 350,000: —

Vid 1918 års utgång skulle postverkets inventarier således hava ett värde av .....

	kr. 3,891,415: —
--	------------------

Bifalles generalpoststyrelsens under utgifter till kapitalökning gjorda hemställan om ett anslag till inventarier för år 1919 till ett belopp av 350,000 kronor, skulle inventariernas värde ökas med detta belopp .....

	» 350,000: —
--	--------------

Värdet av postverkets inventarier skulle sålunda kunna beräknas vid 1919 års slut utgöra .....

	kr. 4,241,415: —
--	------------------

5 procent härå utgör 212,070 eller i avrundat tal 212,100 kronor.

Sammanlägges den här förut beräknade kostnaden för posthusens underhåll .....

	kr. 147,500: —
med nyss angivna beräknade utgift för underhåll av inventarier	» 212,100: —

erhålles det belopp, som för år 1919 bör beräknas till

förnyelsefonden	kr. 359,600: —
-----------------------	----------------

vilket innebär en ökning av 23,700 kronor i förhållande till 1918 års anslag 335,900 kronor.

Departement-
chefen.

Då anledning icke torde förefinnas att föreslå någon ändring i det sätt, varpå generalpoststyrelsen beräknat anslagen för år 1919 till oförutsedda utgifter, avkortningar och restitutioner samt avsättning till förnyelsefond, får jag tillstyrka bifall till vad generalpoststyrelsen härutinnan hemställt.

I. Krigstidstillägg och krigstidshjälp.

Till täckande av utgifter för krigstidstillägg och krigstidshjälp åt postverkets personal under år 1917 är i staten för år 1918 upptaget ett belopp av 2,450,000 kronor. Med den beslutade ändrade uppställningen av riksstaten komma jämväl utgifterna för krigstidstillägg och krigstidshjälp för år 1918 att belasta sistnämnda års stat.

Å postverkets stat för driftkostnader för år 1919 läser däremot krigstidstillägg och krigstidshjälp böra förslagsvis beräknas enligt de av innevarande års riksdag antagna grunder för krigstidstilläggs och krigs-

tidshjälps utgående under år 1918 samt med hänsyn tagen till den föreslagna lönerregleringen för postpersonalen. Det sålunda erforderliga beloppet har i staten förslagsvis upptagits till 8,000,000 kronor.

Vid bifall till generalpoststyrelsens förslag till postverkets stat för driftkostnader för år 1919 jämte de av mig här ovan föreslagna jämnkningar däruti komma de särskilda anslagssummorna att i förhållande till år 1918 ställa sig på sätt närmare framgår av efterföljande sammandrag, däri emellertid kostnaderna för krigstidstillägg och krigstidshjälp ej medräknats:

	År 1918.	År 1919.	Ökning år 1919 i förhållande till år 1918.
	Kronor.	Kronor.	Kronor.
A. Avlöningar	14,702,500	19,005,900	4,303,400
B. Övergångsstat	19,350	20,800	1,450
C. Pensioner	589,700	620,000	30,300
D. Postbefordran	7,477,500	10,388,500	2,911,000
E. Omkostnader	3,283,000	4,573,000	1,290,000
F. Oförutsedda utgifter	25,000	25,000	—
G. Avkortningar och restitutioner	17,050	27,200	10,150
H. Avsättning till förnyelsefond	335,900	359,600	23,700
Summa	26,450,000	35,020,000	8,570,000

Under återopande av vad sålunda anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

dels besluta, att § 3 mom. 4 i gällande avlöningsreglemente för tjänstemän vid postverket skall, med tillämpning från 1919 års början, erhålla följande lydelse: »Har generalpostdirektören beviljats ledighet och vikarie för honom förordnats, beror på Kungl.

Maj:ts prövning, huru stor del av arvudet skall avstås till vikarien.»;

dels ock godkänna det vid statsrådsprotokollet förgade förslaget till postverkets stat för driftkostnader för år 1919 samt bestämma postverkets anslag till driftkostnader för år 1919, förslagsvis, till 43,020,000 kronor, att utgå direkt av postmedlen.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagade Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnade, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skulle avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Fredric Hawerman.

Bilaga.

Förslag

till

Postverkets stat för driftkostnader år 1919.

		K r o n o r .			
A. Avlöningar.					
1. Generalpoststyrelsen.					
Generalpostdirektören	arvode	13,000	—		
Generalpostdirektörens ställföreträdare	”	1,000	—		
5 byråchefer ... (8,500—9,500 kr.)	förslagsvis	46,500	—		
1 kamrerare ... (6,500—7,500 ”)	”	7,500	—		
6 sekreterare ... (6,500—7,500 ”)	”	43,000	—		
1 ombudsman ... (5,500—7,000 ”)	”	7,000	—		
3 förste aktuarier	(5,500—7,000 ”)	21,000	—		
2 intendentter ...	(5,500—7,000 ”)	13,000	—		
2 aktuarier	(4,700—6,000 ”)	10,700	—		
1 förrådsförvaltare	(4,700—6,000 ”)	5,500	—		
7 notarier	(4,700—6,000 ”)	40,600	—		
1 registrator ...	(4,700—6,000 ”)	6,000	—		
5 revisorer	(4,700—6,000 ”)	30,000	—		
3 revisorer och bokhållare	(4,700—6,000 ”)	17,100	—		
24 förste postexpeditörer, manliga	(3,500—4,700 ”)	100,100	—		
14 postexpeditörer, manliga ..	(2,500—4,300 ”)	46,800	—		
22 d.o, kvinnliga	(1,900—2,700 ”)	54,400	—		
50 biträden, kvinnliga	(1,700—2,100 ”)	95,400	—		
	Transport	558,600	—		

		K r o n o r .			
	Transport	558,600			
överpostiljoner (boktryckeriet och bokbinderiet) ..... (2,100—2,700 kr.)	}	för- slags- vis	67,500		
förste postiljoner (d:o d:o) ..... (1,850—2,400 ")					
postiljoner av klass 2 (d:o d:o) ..... (1,550—1,950 ")					
vaktmästare ..... (1,550—1,950 ")					
Förste vaktmästaren, arvode					
Ortstillägg	förlagsvis	—	65,000		
Arvoden åt extra tjänstemän, vika- riatsersättning m. m.	"	—	175,000	866,300	
 2. Distrikts- och lokalförvaltningarna.					
6 postdirektörer... (7,500—8,500 kr.)	}	för- slags- vis	48,500		
11 postmästare av klass 1 A ..... (6,000—7,500 ")					
23 postmästare av klass 1 B ..... (5,500—7,000 ")			160,500		
6 överkontrollörer (5,500—7,000 ")			40,000		
15 postmästare av klass 2 A ..... (5,100—6,500 ")			97,500		
8 förste kontrollö- rer ..... (5,100—6,500 ")			51,000		
28 postmästare av klass 2 B ..... (4,700—6,000 ")			168,000		
86 post- mästare { manlig (4,300—5,500 ") } av klass { kvinn- } 3 ..... { lig } (3,300—3,800 ") }			472,000		
56 kontrollörer..... (4,300—5,500 ")			306,800		
	Transport	1,428,000	—	866,300	

1) Häri innefattas även särskilda arvoden till 3 postmästare.

		K r o n o r.			
	Transport	1,428,000	—	866,300	—
93 post- mästare av klass 4	{ manlig (3,900—5,100 kr.) kvinn- lig } (3,100—3,500 ») } för- slags- vis	461,600	—	—	—
162 förste postexpe- ditörer, manliga	(3,500—4,700 »)	732,900	—	—	—
27 förste postexpe- ditörer, kvinn- liga	(2,300—3,100 »)	82,300	—	—	—
874 postexpeditörer, manliga	(2,500—4,300 »)	3,153,200	—	—	—
270 postexpeditörer, kvinnliga	(1,900—2,700 »)	646,600	—	—	—
16 biträden, kvinn- liga	(1,700—2,100 »)	33,600	—	—	—
	överpostiljoner ..	(2,100—2,700 »)	}	}	}
	förste postiljoner	(1,850—2,400 »)			
	postiljoner av klass 1	(1,650—2,250 »)			
	postiljoner av klass 2	(1,550—1,950 »)			
		5,526,400	12,064,600	—	—
Ortstillägg	»	—	1,300,000	—	—
Arvoden åt extra tjänstemän, vikariats- ersättning m. m.	»	—	1,400,000	14,764,600	—
3. Övriga anslag.					
Arvoden till poststationer,	förslagsvis	—	3,200,000	—	—
»	åt frimärksförsäljare,	—	50,000	—	—
Gratifikationer m. m. åt tjänstemän eller an- dra personer, som äro anställda vid post- verket eller anlitas i dess ärenden, förslagsvis		—	95,000	—	—
Understöd m. m. åt personer, som äro eller varit anställda vid postverket eller anlitas i dess ärenden, förslagsvis		—	30,000	3,375,000	19,005,900
	Transport	—	—	—	19,005,900

		K r o n o r .		
	Transport	—	—	19,005,900
B. Övergångsstat.				
1. Generalpoststyrelsen.				
Personligt avlöningstillägg åt byråchefen C. A. Hasselrot, förslagsvis		3,050	—	
5 tjänstemän i 1:a graden, förslagsvis		19,500	—	
Personlig verkmästarebefattning för E. V. Nyberg, förslagsvis		5,100	—	
Arvoden åt extra tjänstemän, förslagsvis		2,500	—	
	=	30,150	—	
Avgå följande under A. upptagna avlöningar:				
till 5 förste postexpeditörer, manliga	kr. 20,750:—			
» 1 postexpeditör, kvinnlig	» 2,125:—			
	kr. 22,875:—			
avrundat till		22,950	—	
	Återstod	7,200	—	7,200
2. Distrikts- och lokalförvaltningarna.				
2 postmästare av klass 2 B (enligt 1914 års stat).....		12,000	—	
1 " " " 3, manlig (" " " ").....		5,500	—	
1 postexpeditör med avlöning som postmästare av klass 3, manlig (enligt 1914 års stat).....		5,000	—	
1 postexpeditör med avlöning som postmästare av klass 4, manlig (enligt 1917 års stat).....		4,600	—	
2 postexpeditörer med avlöning som förste postexpeditörer, manliga (enligt 1915 resp. 1917 års stat)		8,600	—	
7 postexpeditörer i 2:a lönegraden (enligt 1909 års stat) ...		19,600	—	
Personliga avlöningstillägg, förslagsvis		300	—	
	=	55,600	—	
Avgå följande under A. upptagna avlöningar:				
till 2 manliga postmästare av klass 3	kr. 11,000:—			
» 1 manlig " " " 4	» 5,100:—			
» 4 postexpeditörer, manliga	» 11,000:—			
» 7 " , kvinnliga	» 14,900:—	42,000	—	
	Återstod	13,600	—	13,600
	Transport	—	—	20,800
		—	—	19,026,700

		K r o n o r.	
Transport	—	—	19,026,700
C. Pensioner.			
(Förslagsanslag.)			
Tjänstemän, som erhållit avsedd	—	608,335	
Tjänstemän med flera, som i följd av skada under tjänstutövning eller av annan orsak tillerkänts årligt understöd	—	14,215	
Avlidna tjänstemäns med fleras änkor och barn	—	2,450	620,000
D. Postbefordran.			
(Förslagsanslag.)			
Postbefordran å järnväg	—	5,700,000	
» å landsväg jämte lokala transporter	—	3,800,000	
» sjöledes:			
emellan Sveriges fastland och Gottland	150,000		
» övriga inrikes orter	175,000		
» Sverige och Tyskland	273,500		
» » » Danmark	15,000		
» » » Finland	25,000		
» » samt Storbritannien och Amerika	150,000	788,500	
Transitersättning åt främmande postverk	—	100,000	10,388,500
E. Omkostnader.			
(Förslagsanslag.)			
Felräkningspenningar	—	75,000	
Ersättning för tjänsteresor i allmänhet	—	200,000	
Traktamenten för tjänstgöring i postkupé eller å landsvägs-postlinje	—	360,000	
Överliggningslokaler åt tjänstemän, tjänstgörande i postkupé eller å landsvägs-postlinje	—	100,000	
Uniformsbeklädnad	—	550,000	
Transport	—	1,285,000	30,035,200

		K r o n o r.	
	Transport	1,285,000	30,035,200
Sjukvård m. m.		60,000	
Undervisningskurser		33,000	
Hyror för postlokaler		475,000	
Postlokalers uppvärmning, belysning och städning		850,000	
Tillverkning av frankotecken		400,000	
Blankett- och cirkulärtryck, skrivmaterialier m. m.		900,000	
Förbrukningsartiklar		400,000	
Telefonavgifter och telegramporto		70,000	
Diverse utgifter		100,000	4,573,000
F. Oförutsedda utgifter		—	25,000
G. Avkortningar och restitutioner, förslagsvis		—	27,200
H. Avsättning till förnyelsefond		—	359,600
I. Krigstidstillägg och krigstidshjälp, förslagsvis		—	8,000,000
	Summa kronor	—	43,020,000